

JAARVERSLAG 2022

PENSIOENFONDS
VOOR HUISARTSEN

Jaarverslag 2022

van, voor en met huisartsen

huisartsenpensioen.nl

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	5
Voorwoord	6
1. SPH in een oogopslag	8
2. Kerncijfers 2018 – 2022	10
3. Profiel	16
4. Bestuur	21
5. Pensioenen	29
6. Financiële positie	34
7. Beleggingen	44
8. Risicomanagement	57
9. Kosten	62
10. Vooruitblik 2023	70
11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht	72
11.1. Verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan	73
11.2. Reactie van het bestuur	79
11.3. Verslag en bevindingen van de Raad van Toezicht	80
11.4. Reactie van het bestuur	84
Bijlagen	85
Bijlage 1: Personalía per 31 december 2022	86
Bijlage 2: Verplichte rapportagenormen Code Pensioenfondsen	89
Bijlage 3a: SFDR rapportage premieregeling	90
Bijlage 3b: SFDR rapportage uitkeringsregeling	102

Inhoudsopgave - *vervolg*

JAARREKENING	114
1. Balans	115
2. Staat van baten en lasten	116
3. Kasstroomoverzicht	117
4. Algemene toelichting	118
5. Toelichting op de balans	127
6. Toelichting op de staat van baten en lasten	148
7. Overige gegevens	155
7.1. Actuariële gegevens	155
7.2. Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	157

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

Als pensioenfondsen hebben wij als doel het realiseren van een betrouwbaar pensioen voor onze deelnemers en het ondersteunen van huisartsen bij het maken van hun financiële keuzes, nu en in de toekomst. Onze beleggingen moeten deze doelen bereikbaar maken. In 2022 hebben we aan alle deelnemende huisartsen gevraagd wat zij bij dat beleggen belangrijk vinden. Daaruit blijkt dat onze deelnemers willen dat hun pensioenfondsen zowel in maatschappelijk als financieel opzicht aandachtig belegt. Huisartsen zijn verdeeld als het gaat over fossiele beleggingen, wat aansluit bij het breder maatschappelijk debat hierover.

De voorkeuren van onze deelnemers nemen wij mee in het beleggingsbeleid van SPH. Wij zoeken naar beleggingen met een positieve bijdrage aan de wereld, waarbij klimaat en gezondheid duidelijk de hoofdthema's zijn. Ook verkennen wij de mogelijkheden voor impactbeleggen en denken we na over de mogelijkheden voor lange termijn waardecreatie. In het MVB-jaarverslag, dat gelijktijdig met dit jaarverslag is gepubliceerd, gaan we hier nader op in.

Mede door de inval van Rusland in Oekraïne was 2022 een turbulent en enigszins teleurstellend beleggingsjaar. Door de sterke rentestijgingen en dalende aandelenmarkten daalde het totaal belegd vermogen naar ongeveer € 10 miljard. Maar door de sterk gestegen rente daalden de pensioenverplichtingen nog harder, waardoor de dekkingsgraad voor het stabiele uitkeringscollectief verbeterde. Met de nieuwe premiereregeling is in 2022 een totaalrendement gerealiseerd van -8,0%. Binnen het stabiele uitkeringscollectief is een rendement gerealiseerd van -20,5%.

De uitvoering van de pensioenregeling ging helaas niet vlekkeloos in 2022. Per 1 januari 2022 voert Achmea Pensioen Services (APS) de pensioenadministratie uit. Gedurende dit afgelopen jaar werd duidelijk dat het geschikt maken van het administratieplatform (RAP) voor de nieuwe premiereregeling van SPH langer duurde dan met APS is afgesproken. Hierdoor is de transitie begin 2023 nog steeds niet afgerond en blijft de dienstverlening aan onze deelnemers achter bij het afgesproken niveau. Onze ambitie om deelnemers te ontzorgen en de digitale dienstverlening door te ontwikkelen kunnen we op dit moment onvoldoende waarmaken. We hebben stappen gezet richting APS om hier zo snel mogelijk verandering in te brengen.

*2022 een
turbulent en
enigszins
teleurstellend
beleggingsjaar*

lees verder op de volgende pagina

Dankzij een Algemene Maatregel van Bestuur konden we in 2022 met terugwerkende kracht meer toeslag verlenen dan volgens de FTK-regels mogelijk is. Door gebruik te maken van deze AMvB kon het bestuur (na de benodigde door de VvA uitgesproken intentie tot invaren) besluiten om in 2022 de maximale toeslag van 5,0% te verlenen, plus een extra toeslag over 2021 van 2,06%.

We hebben in 2022 afscheid genomen van ons bestuurslid beleggingen, Alfred Slager. Dankzij Alfred heeft SPH grote stappen vooruit gemaakt in het balans- en beleggingsbeleid. Wij zijn dankbaar dat hij zoveel jaren zijn inspirerende bijdrage aan ons bestuur heeft geleverd. In de heer Van de Kuilen heeft het bestuur een goede vervanger gevonden.

Om de besturing van het fonds verder te professionaliseren wordt in 2023 een nieuw bestuur benoemd, waarin uitvoerend en niet uitvoerend bestuurders samenwerken onder leiding van een onafhankelijk voorzitter. Zo kunnen wij ons blijven inzetten voor een goed pensioen van, voor en met huisartsen.

Johan Reesink, *gepensioneerd huisarts*
Interim-voorzitter

1. SPH in een oogopslag

1. SPH in een oogopslag

AANTAL ACTIEVE DEELNEMERS:

15.253

AANTAL EX-DEELNEMERS:

1.858

AANTAL GEPENSIONEERDEN:

7.728

VERDELING M/V:

35%

65%

BELEGD VERMOGEN:

9,8 mld

ONTVANGEN PREMIE:

251 mln

BELEGGINGS-OPBRENGSTEN:

-2,6 mld

BELEIDS-DEKKINGSGRAAD:

144%

TOTALE KOSTEN:

53,9 mln

BELEGGINGSRENDEMENT:

-20,5%

UITKERINGS-REGELING

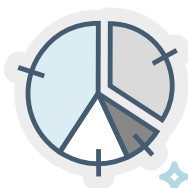
-8,0%

PREMIE-REGELING

TYPE HUISARTS:

40%

VRIJGEVESTIGD

35%

WAARNEMEND

16%

IN OPLEIDING

9%

DIENSTVERBAND

2. Kerncijfers 2018 - 2022

2. Kerncijfers 2018 - 2022

Figuur 1 - Deelnemers* en kosten

	2022**	2021	2020	2019	2018
Opbouw aantal deelnemers					
Actieve deelnemers	15.253	14.939	12.339	12.018	11.670
Gewezen deelnemers***	1.858	1.555	1.391	1.350	1.323
Pensioengerechtigden	7.728	7.779	7.435	7.227	7.095
Totaal aantal deelnemers	24.839	24.273	21.165	20.595	20.088
Pensioenbeheer (in mln. €)					
Uitkeringen	384	368	360	352	343
Premie premieregeling (voor risico deelnemers)	251	0	0	0	0
Premie uitkeringsregeling (voor risico fonds)	0	223	200	190	180
Pensioenbeheerkosten	11,2	14,9	12,7	11,4	11,2
Kengetallen					
Directe kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,01	0,05	0,18	0,13	0,10
Totale kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,33	0,25	0,21	0,31	0,28
Kosten pensioenbeheer / aantal deelnemers (actief + gepensioneerd) (in mln. €)	487	658	643	590	598
Kosten pensioenbeheer / feitelijke premie (in %)	4,5	6,7	6,4	6,0	6,3

* Om dubbel telling te voorkomen, is het aantal pensioengerechtigden opgenomen exclusief deeltijd pensioengerechtigden. Deze zijn opgenomen bij de actieve deelnemers.

** Op 1 januari 2022 heeft SPH de pensioenregeling gewijzigd in een premieregeling. Vanaf 1 januari 2022 is de uitkeringsregeling, die tot die datum van kracht was, premievrij en is de nieuwe regeling van kracht.

*** Ex-partners met zelfstandig recht op ouderdoms-pensioen zijn opgenomen bij gewezen deelnemers.

Toelichting figuur 1

Bij de kengetallen onderscheiden we directe en indirecte vermogensbeheerkosten. De directe vermogensbeheerkosten zijn de kosten die in de jaarrekening staan. De indirecte vermogensbeheerkosten zijn in de jaarrekening verwerkt ten laste van de beleggingsopbrengsten. Dit is conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De totale vermogensbeheerkosten omvatten zowel directe als indirecte vermogensbeheerkosten. De transactiekosten zijn niet opgenomen in de indirecte vermogensbeheerkosten.

De pensioenbeheerkosten in het overzicht zijn de kosten die ook in de jaarrekening staan. De totale pensioenbeheerkosten dalen in 2022 naar € 11,2 miljoen.

In hoofdstuk 9, Uitvoeringskosten, lichten we de kosten voor vermogensbeheer en pensioenbeheer toe.

Figuur 2a - Financiële kerncijfers - pensioenvermogen en dekkingsgraad

	2022	2021	2020	2019	2018
Vermogen, solvabiliteit en toeslag					
Pensioenvermogen uitkeringsregeling (in mln. €)	9.538	12.484	12.231	11.781	10.277
Pensioenvermogen premieregeling (in mln. €)	238	0	0	0	0
Pensioenverplichtingen uitkeringsregeling (in mln. €)	6.798	8.927	9.377	8.644	7.822
Pensioenverplichtingen premieregeling (in mln. €)	238	0	0	0	0
Dekkingsgraad op basis van DNB rente (in %)	138,9	139,8	130,8	136,3	131,4
Beleidsdekkingsgraad (in %)	144,0	137,5	128,1	134,5	138,6
Vereiste dekkingsgraad FTK (in %)	113,5	116,0	115,2	116,4	116,3
Reële dekkingsgraad (in %)	113,6	113,1	106,6	110,2	114,6
Toegekende verhogingen (in %)	5,00	5,19*	1,41	2,00	3,10

* Inclusief de per 31 december 2022 verleende extra toeslag over 2021 van 2,06%.

Figuur 2b - Financiële kerncijfers – beleggingsportefeuille

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling (in mln. €)					
Matching	3.771	4.509	5.349	4.406	4.110
Rendementsportefeuille	5.782	7.965	6.883	7.335	6.162
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	9.553	12.474	12.232	11.741	10.272
Beleggingsportefeuille premieregeling (in mln. €)					
Matching	0	0	0	0	0
Rendementsportefeuille	240	0	0	0	0
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	240	0	0	0	0
Rendementsportefeuille (in mln. €)					
Liquide zakelijke waarden	1.645	3.098	2.967	3.271	2.562
Liquide krediet	1.434	2.169	1.758	2.243	1.973
Illiquide zakelijke waarden	1.757	1.568	1.210	1.201	1.084
Illiquide krediet	943	1.105	889	588	544
Liquide middelen	36	50	3	15	4
Valuta overlay	173	-25	55	17	-4
Totaal belegd vermogen (ultimo jaar)	5.988	7.965	6.883	7.335	6.162

Figuur 2c - Financiële kerncijfers – rendement beleggingen

	2022	2021	2020	2019	2018
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling	-20,5%	3,5%	5,4%	16,1%	-0,4%
Benchmark	-22,0%	4,6%	4,6%	17,2%	1,4%
Beleggingsportefeuille premieregeling	-8,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Benchmark	-9,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Rendementsportefeuille	-10,7%	15,8%	-0,1%	18,5%	0,7%
Benchmark	-11,2%	14,8%	0,6%	18,1%	0,3%

Figuur 3 - Opbouw deelnemersbestand naar type deelnemer

Ultimo jaar	2022	2021	2020	2019	2018
Actieve deelnemers	15.253	14.939	12.339	12.018	11.670
Gewezen deelnemers*	1.858	1.555	1.391	1.350	1.323
Pensioengerechtigden	7.728	7.779	7.435	7.227	7.095
Totaal aantal deelnemers	24.839	24.273	21.165	20.595	20.088

*Ex-partners met zelfstandig recht op ouderdoms-pensioen zijn opgenomen bij gewezen deelnemers.

Toelichting figuur 3

Het totaal aantal deelnemers is in 2022 gestegen met 2,33% ten opzichte van 2021. Het aantal actieve deelnemers steeg met 2,10% ten opzichte van 2021. Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdomspensioen krijgt, is met 74 afgenomen tot 5.671. Van deze pensioengerechtigden is 83% man (2021: 84%) en 17% vrouw (2021:16%). Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt, nam toe met 12 tot 1.901. Samen met de wezenpensioengerechtigden (toename van 11 in 2021) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 51 af tot een totaal van 7.728.

Figuur 4 - Opbouw deelnemersbestand naar type huisarts (actief)

Ultimo jaar	2022	2021	2020	2019	2018
Vrijgevestigd huisartsen	6.143	6.249	6.476	6.484	6.573
Huisartsen in dienstverband	1.365	1.306	1.181	1.139	1.165
Waarnemend huisartsen	5.392	5.134	4.836	4.524	4.075
Huisartsen in opleiding	2.481	2.388	-	-	-
Totaal actieve deelnemers	15.381	15.077	12.493	12.147	11.813
Aantal deelnemers in meerdere regelingen	128	138	154	129	143

Toelichting figuur 4

Op grond van fiscale regelgeving zijn 460 directeur-grotaandeelhouders (DGA's) opgenomen als huisarts in dienstverband.

Figuur 5 - Ontwikkeling man-/vrouwverdeling

<i>Deelnemersgroep</i>	2022	2021	2020	2019	2018
Vrijgevestigden (m)	2.915	3.055	3.256	3.414	3.573
Vrijgevestigden (v)	3.228	3.194	3.220	3.070	3.000
Huisartsen in dienstverband (m)	117	128	126	122	134
Huisartsen in dienstverband (v)	788	794	722	708	737
DGA's (m)	300	279	248	238	231
DGA's (v)	160	105	85	71	63
Waarnemend huisartsen (m)	1.431	1.361	1.282	1.173	1.032
Waarnemend huisartsen (v)	3.961	3.773	3.554	3.351	3.043
Huisartsen in opleiding (m)	668	623	-	-	-
Huisartsen in opleiding (v)	1.813	1.765	-	-	-
Totaal aantal regelingen	15.381	15.077	12.493	12.147	11.813
Totaal aantal deelnemers	15.253	14.939	12.339	12.018	11.670
Totaal aantal gepensioneerden	7.728	7.779	7.435	7.227	7.095

Toelichting figuur 5

Van het totaal aantal actieve deelnemers (15.381) is in 2022 64,7% vrouw en 35,3% man. In 2021 was de verhouding 63,7% vrouw ten opzichte van 36,3% man. In de categorie vrijgevestigden (m) en huisartsen in dienstverband (m en v) zien we een lichte daling in aantal deelnemers. De overige categorieën laten een lichte stijging in aantal deelnemers zien.

Ontwikkeling deelnemersbestand

Figuur 6 - Aantal deelnemers en mutaties in 2022

	Deelnemers	Arbeidsongeschikt	Gewezen	Gepensioneerden	Totaal
Beginstand	14.626	313	1.555	7.779	24.273
Overgang pensioenuitvoerder	-23	7	136	-135	-15
Toetreding / hertoetreding	790	-	6	-	796
Pensionering	-103	-11	-160	274	-
Arbeidsongeschiktheid	-1	5	-4	-	-
Revalidering	-	-1	1	-	-
Overlijden	-8	-7	-2	-363	-380
Ingang nabestaandenpensioen	-	-	-	187	187
Premievrij gemaakt door uitdienst	-334	-	334	-	-
Waardeoverdracht	-	-	-8	-	-8
Afkoop emigratie / klein pensioen	-	-	-	-	-
Beëindiging wezenpensioen	-	-	-	-14	-14
Eindstand	14.947	306	1.858	7.728	24.839

Binnen het totale deelnemersbestand wordt een onderverdeling gemaakt in vier categorieën deelnemers:

- actieve deelnemers
- gewezen deelnemers
- arbeidsongeschikte deelnemers
- pensioengerechtigden

In het overzicht wordt een deelnemer die in meerdere groepen aan de pensioenregeling deelneemt, bijvoorbeeld als huisarts in dienstverband en als waarnemend huisarts, één keer meegeteld. De deeltijdgepensioneerden zijn in het overzicht niet opgenomen bij de gepensioneerden om dubbeltelling te voorkomen.

Toelichting figuur 6

- Het totaal aantal deelnemers steeg in 2022 met 566 van 24.273 naar 24.839. Dat is + 2,33 % ten opzichte van 2021.
- Het aantal actieve deelnemers steeg in 2022 per saldo met 314 tot 15.253. Dat is + 2,10% ten opzichte van 2021.
- Het aantal gewezen deelnemers nam toe met 338 naar 1.858.
- Het aantal pensioengerechtigden dat ouderdompensioen krijgt nam met 74 af tot 5.671.
Het aantal pensioengerechtigden dat partnerpensioen krijgt nam toe met 12 tot 1.901.
Samen met de wezenpensioengerechtigden (toename van 11 in 2022) nam het totaal aantal pensioengerechtigden met 51 af tot een totaal van 7.728.

3. Profil

3. Profiel

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH) is opgericht in 1973 en realiseert als beroepspensioenfonds het pensioen voor huisartsen.

Het fonds kent vier categorieën deelnemers:

- vrijgevestigd huisartsen
- huisartsen in dienstverband (sinds 1 januari 2007)
- waarnemend huisartsen (sinds 1 januari 2009)
- huisartsen in opleiding (sinds 1 januari 2021)

De beroepspensioenregeling voor huisartsen is verplicht gesteld. Het fonds kent geen aandeelhouders of andere externe belanghebbenden. Alle netto beleggingsopbrengsten komen volledig ten goede aan de deelnemers.

Missie en doel

SPH is het pensioenfonds van, voor en door huisartsen. Wij zijn ervan overtuigd dat het nodig is dat huisartsen zich goed voorbereiden op hun financiële toekomst. Daarom realiseren wij een betrouwbaar pensioen voor onze deelnemers en ondersteunen wij huisartsen bij het maken van financiële keuzes, nu en in de toekomst.

Omdat wij zelf huisartsen zijn, kunnen wij ons inleven in het professionele leven en de persoonlijke financiën van onze collega's. Wij luisteren goed naar de wensen en behoeften van onze collega-huisartsen en spelen in op ontwikkelingen in de maatschappij en de wereld van pensioenen. We staan midden in de samenleving en zetten in op duurzaamheid en leefbaarheid van onze samenleving.

3.1. De organisatie

De organisatie van het fonds is schematisch als volgt:

3.1.1. Beroepspensioenvereniging Huisartsen en Vergadering van Afgevaardigden

De Beroepsvereniging Huisartsen (BPV) is een sinds 2006 wettelijk verplicht ingestelde vereniging. De vereniging vertegenwoordigt de beroepsgroep huisartsen bij het in stand houden van de pensioenregeling volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). De BPV behartigt de belangen van haar leden, die verdeeld zijn in tien clusters. De vrijgevestigd huisartsen zijn verdeeld in zes regio's op basis van postcode. Er zijn vier landelijke clusters voor respectievelijk huisartsen in dienstverband, waarnemend huisartsen, huisartsen in opleiding en pensioengerechtigden. Om de regeling verplicht te kunnen stellen, moet minimaal 60% van de deelnemers lid zijn van de BPV. Bij de meting in 2020 lag dit cijfer rond 83% en daarmee ver boven de vereiste grens.

De BPV bepaalt de inhoud van de pensioenregeling en geeft SPH de opdracht deze uit te voeren. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Het bestuur van de BPV legt verantwoording af aan de Vergadering van Afgevaardigden (VvA) in een eigen bestuursverslag.

De VvA is het hoogste orgaan binnen de BPV en bestaat uit vijftig leden. De VvA heeft als belangrijkste taken:

- het aanvragen, wijzigen of laten intrekken van de verplichtstelling van de pensioenregeling
- het verkiezen van bestuursleden van SPH
- het aangaan en eventueel wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst met SPH
- het geven van gevraagd of ongevraagd advies aan het bestuur van SPH

3.1.2. Raad van Toezicht

Het fonds heeft het intern toezicht geregeld via een raad van toezicht (RvT). De RvT bestaat uit 3 leden. Deze worden benoemd door het bestuur op bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. De leden zijn op geen enkele wijze, anders dan als lid van de RvT, actief betrokken bij het functioneren van het fonds. De RvT houdt toezicht op de beleidsvorming door het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De RvT ziet specifiek toe op een adequate risicobeheersing en een evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT legt verantwoording af over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan in het jaarverslag.

3.1.3. Bestuur

Het bestuur bestaat uit ten minste 5 leden, waaronder 1 pensioengerechtigde en maximaal 2 externe deskundigen. De bestuursleden worden gekozen door de VvA van de BPV en benoemd door het bestuur. Het bestuur stelt het beleid vast en is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer van het fonds. Het bestuur kan worden uitgebreid met 1 of meer aspirant-bestuursleden. Het bestuur wordt ondersteund door een bestuursbureau en bijgestaan door adviseurs, onder meer op juridisch en actuariel vlak en op het gebied van vermogensbeheer en risicomanagement.

3.1.4. Beleidsadviescommissies

Het bestuur heeft beleidsadviescommissies met externe deskundigen ingesteld op het gebied van audit, balansbeheer en beleggingen, pensioen en communicatie, en risicomanagement en compliance. De commissies bestaan uit bestuursleden en externe deskundigen. Daarnaast zijn medewerkers van het bestuursbureau aanwezig bij de commissievergaderingen. Deze commissies brengen gevraagd en ongevraagd adviezen uit aan het bestuur.

Beleidsadviescommissie Audit (BCA)

De BCA adviseert het bestuur over de invulling en uitvoering van de interne auditfunctie, de werking van het risico-beheersingssysteem en het interne controlesysteem, de financiële verslaggeving van het fonds, de benoeming en het functioneren van de onafhankelijke accountant en certificerend actuaire en discipline-overstijgend informatiemanagement.

Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen (BCBB)

De BCBB adviseert het bestuur over de vormgeving en implementatie van het balansbeheer en beleggingsbeleid binnen het risicobudget. De BCBB heeft een mandaat om binnen de beleidskaders van SPH besluiten te nemen inzake operationele dossiers, waarbij het bestuur evaluatiecriteria en een evaluatieperiode heeft vastgesteld. De belangrijkste taak is het goed inrichten van het beleggingsproces en -beleid, de selectie van managers en het vasthouden van de koers.

Beleidsadviescommissie Pensioenen en Communicatie (BCPC)

De BCPC adviseert het bestuur over het pensioen- en communicatiebeleid, en over de uitbesteding van werkzaamheden op het gebied van pensioen en communicatie, actuariële en IT-onderwerpen. De BCPC ziet toe op de naleving van de SLA-afspraken en evalueert de kosten van dienstverleners op het gebied van de uitvoering van de pensioenregeling en communicatie.

Beleidsadviescommissie Risicomanagement en Compliance (BCRC)

De BCRC adviseert het bestuur over risicobereidheid en risicobudget op strategisch niveau op zowel financieel als niet-financieel gebied. Daarnaast verricht de BCRC jaarlijkse reviews van de aanwezige risicobereidheid en risicobudgetten.

3.1.5 Bestuursbureau

Het bestuursbureau ondersteunt het bestuur en de beleidsadviescommissies. Het bestuursbureau voert zijn werkzaamheden uit op basis van de opdrachtverlening van het bestuur. Daarin zijn afspraken vastgelegd tussen het bestuur en het bestuursbureau over de dienstverlening aan het bestuur.

Het bestuursbureau is primair verantwoordelijk voor:

- beleidsvoorbereiding voor het bestuur
- uitvoering van bestuursbesluiten
- organisatie van de verschillende beleidsadviescommissies en de procesgang voor besluitvorming binnen SPH
- mandatering aan en monitoring van uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties
- rapportage over de uitvoering van bestuursbesluiten aan het bestuur

Compliance officer

Om een integere bedrijfsvoering te waarborgen, heeft het fonds een integriteitsbeleid vastgesteld en een compliance officer benoemd. De compliance officer heeft een adviserende en controlerende rol en oefent daartoe intern en bij uitvoeringsorganisaties onafhankelijk toezicht uit. De compliance officer houdt bijvoorbeeld toezicht op incidenten bij naleving van wet- en regelgeving, betamelijk gedrag, nevenfuncties en belangenconflicten. De bevindingen van het toezicht op naleving worden gerapporteerd aan de BCRC en aan het bestuur.

De gedragscode, de regeling voor klokkenluiders en de regeling incidenten zijn onderdeel van het integriteitsbeleid. Daarnaast is er een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), die jaarlijks wordt herzien. Onderdeel van de SIRA is een Integriteitsrisicobereidheidsverklaring. Hierin is opgenomen dat bestuursleden vooraf bedenken of een handeling of besluit al dan niet indruist tegen wat in het maatschappelijk verkeer betamelijk is. De verklaring is in de SIRA verder uitgewerkt voor kapitaalmanagement, regeling en uitvoering, reputatie en besturing.

3.1.6 Verantwoordingsorgaan

Op grond van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) heeft het fonds een verantwoordingsorgaan (VO)

ingesteld. Het VO bestaat uit 10 leden: 6 (gewezen) deelnemers, 3 pensioengerechtigden en 1 onafhankelijk voorzitter. Het lidmaatschap van het VO is niet verenigbaar met enige andere functie binnen het fonds.

Het VO geeft in het jaarverslag een oordeel over het handelen van het bestuur en het door het bestuur gevoerde beleid. Daarnaast adviseert het VO het bestuur gevraagd en ongevraagd over het te voeren beleid. Ook doet het VO een bindende voordracht aan het bestuur voor de benoeming van de leden van de RvT.

3.1.7 Toezichthouders

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden extern toezicht op het fonds. DNB houdt prudentieel toezicht, gericht op de soliditeit van financiële ondernemingen en op het bijdragen aan de stabiliteit van de financiële sector. De AFM ziet als gedragstoezichthouder toe op een eerlijke en efficiënte werking van de kapitaalmarkten en op eerlijke en transparante financiële dienstverlening. Bij pensioenfondsen richt de AFM zich voornamelijk op de informatie die het pensioenfonds zijn deelnemers geeft.

Bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht van iedereen. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die dit grondrecht bewaakt. En ervoor zorgt dat bedrijven en organisaties zich aan de privacywetgeving houden.

3.1.8 Externe uitvoering en controle Uitvoeringsorganisaties

SPH heeft de uitvoering van de beroepspensioenregeling en het coördinerend vermogensbeheer uitbesteed aan meerdere uitvoeringsorganisaties. Het pensioenbeheer is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). Het coördinerend vermogensbeheer is uitbesteed aan Achmea Investment Management (AIM). PGGM verzorgt het ALM-advies. De custodian service is belegd bij JP Morgan en wordt gemonitord door AIM.

SPH is de opdrachtgever van de uitvoeringsorganisaties en specificeert de opdrachten in Service Level Agreements (SLA's). Hierin zijn afspraken vastgelegd en prestatie-indicatoren gespecificeerd. De SLA's worden elk jaar geëvalueerd. Daarnaast specificeert SPH opdrachten aan de uitvoeringsorganisaties ook tussentijds in bestuursbesluiten.

SPH overlegt regelmatig met de uitvoeringsorganisaties. In hun kwartaalrapportages gaan de uitvoeringsorganisaties

in op de activiteiten die ze hebben ondernomen en leggen zij uit in hoeverre de SLA-afspraken zijn nagekomen. De uitvoeringsorganisaties leveren jaarlijks een ISAE3402-verklaring type II, een internationale standaard voor de rapportage over uitbestede processen.

In 2022 was APS niet in staat om SLA-rapportages te leveren over de dienstverlening vanuit het RAP-systeem. Over het boekjaar 2022 levert APS voor de premiereregeling in RAP een ISAE3402-verklaring type I op. Daarnaast zal APS in overleg met onze externe accountant en de certificerend accountant van APS een aantal aanvullende waarnemingen uitvoeren om de kwaliteit van de processen te waarborgen.

3.2. Sleutelfuncties

Conform wetgeving beschikt het fonds over drie sleutelfuncties: een risicobeheerfunctie, een interne auditfunctie en een actuariële functie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen sleutelfunctiehouders en sleutelfunctievaarders. De sleutelfunctiehouders rapporteren materiële bevindingen aan het bestuur en de raad van toezicht. In het kader van een beheerste en integere bedrijfsvoering hebben de sleutelfuncties primair een controlerende rol met als doel het bieden van *countervailing power* ten opzichte van de onderdelen die zijn belast met de uitvoerende werkzaamheden.

Risicobeheerfunctie

De sleutelfunctie risicobeheer is verantwoordelijk voor de beoordeling en monitoring van en rapportage over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. De rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder zijn extern belegd.

3.3. Aansluitingen

Pensioenfederatie

Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie, de overkoepelende belangenbehartiger van bijna alle Nederlandse pensioenfondsen.

Kring van Beroepspensioenfondsen

Leden van de Pensioenfederatie ontmoeten elkaar ook in zogenoemde kringen. Kringen bestaan veelal uit vertegenwoordigers van fondsen uit eenzelfde sector of met een vergelijkbare positie. SPH participeert in de Kring van

Voor de uitkeringsregeling in MAIA is wel een verklaring type II beschikbaar.

Onafhankelijke accountant

In 2015 heeft het bestuur accountantskantoor Deloitte benoemd en aangesteld als externe accountant.

Certificerend actuaaris

In 2016 heeft SPH Milliman Pensioenen benoemd en aangesteld als certificerend actuaaris.

Overige externe adviseurs

Voor juridisch advies schakelt het fonds, afhankelijk van het onderwerp, verschillende kantoren in

Interne auditfunctie

De sleutelfunctie interne audit is verantwoordelijk voor het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering. De functie helpt het fonds zijn doelstellingen te realiseren door de doelmatigheid van de processen van governance, risicomanagement en beheersing te evalueren en te verbeteren door middel van audits. De rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder zijn extern belegd.

Actuariële functie

De sleutelfunctie actuariële ziet onder meer toe op de berekening van de technische voorzieningen en premiestelling van het fonds. De taken bestaan onder meer uit het beoordelen van methodieken en modellen, coördinatie van en toezicht op de berekening van de technische voorzieningen, advies over de adequaatheid van verzekeringsregelingen en het bijdragen aan een doeltreffende toepassing van het risicobeheersysteem. De rollen van sleutelfunctiehouder en sleutelfunctievaarder zijn extern belegd.

Beroepspensioenfondsen. Naast onderlinge informatie-uitwisseling worden relevante ontwikkelingen op het gebied van pensioenen besproken.

Netspar

Het fonds was van april 2022 tot april 2023 aangesloten bij Netspar, kennisnetwerk voor pensioen en ouderdagsvoorziening.

4. Bestuur

4. Bestuur

4.1. Speerpunten 2022

SPH heeft een strategisch plan voor meerdere jaren. In dit strategisch plan zijn de volgende speerpunten benoemd voor 2022:

1. Organisatieontwikkeling
2. Succesvolle opstart
3. Op maat maken regeling
4. Duurzaamheid

Organisatieontwikkeling

Omschrijving: realisatie plan van aanpak Governance en Cultuur. Het fonds werkt het voorgenomen nieuwe bestuursmodel uit met 1 januari 2023 als implementatiedatum. Als onderdeel van de governance worden ook cultuur en gedrag betrokken.

Resultaat: in 2022 is een blauwdruk uitgewerkt voor de inrichting van de nieuwe governance, in afstemming met VO, RvT, BPV en DNB. Het beoogde nieuwe governance model is een gemengd model. Implementatie van de nieuwe governance gaat echter meer tijd vragen dan oorspronkelijk gedacht. Dit komt vooral doordat de niet-uitvoerende huisartsbestuurders eerst moeten worden opgeleid, voordat zij zitting kunnen nemen in het bestuur. De verwachte implementatie is per 1 september 2023.

Ten aanzien van cultuur hebben in 2022 onder externe begeleiding verschillende sessies plaatsgevonden met vertegenwoordigers van bestuur, bestuursbureau, VO en BPV, gericht op samenwerking in de keten. Er is een ketenoverleg ingericht, met als doel het verbeteren van de samenwerking in de gehele keten, om te voorkomen dat wordt teruggevallen in oude patronen en om een blijvende cultuurverandering te bewerkstelligen.

Succesvolle opstart

Omschrijving: succesvolle afronding nazorg/opstartfase pensioenregeling en achterliggende pensioenadministratie per 1 januari 2022. SPH ontwikkelt en onderneemt geen nieuwe ontwikkelactiviteiten in de regeling en de systemen, anders dan die in het transitieplan zijn aangegeven.

Resultaat: dit speerpunt bleek de grootste uitdaging van het afgelopen jaar. Er is veel aandacht besteed aan communicatie

rond de transitie en de gevolgen van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Desondanks is er met name in de groep waarnemers de nodige commotie ontstaan over de premieconsequenties. Belangrijke factor hierin was de samenloop van het nog niet zichtbaar zijn van de nieuwe (soms fors hogere) premiebedragen, terwijl de eerste nota wel al op de deurmat viel. Met APS is hard gewerkt aan het beantwoorden van vragen en het oplossen van problemen.

Na het eerste kwartaal bleek APS niet in staat om de afgesproken dienstverlening te kunnen leveren. APS heeft de afgesproken planning voor het afronden van het RAP-systeem en de portalen niet gehaald. Ook DNB heeft geconstateerd dat APS de uitvoering van de pensioenadministratie van de premieregeling niet aantoonbaar beheerst. SPH heeft op dit moment onvoldoende waarborgen verkregen van APS wat betreft de realisatie van de IT-functionaliteit die SPH nodig heeft om de premieregeling op een beheerste wijze uit te voeren. SPH heeft stappen ondernomen richting APS om deze waarborgen te verkrijgen.

We kunnen concluderen dat eind 2022 de dienstverlening aan deelnemers niet op het niveau is dat wij mogen verwachten. De portalen zijn nog steeds niet beschikbaar. Daarom heeft het bestuursbureau in 2022 voor de WUO-uitvraag zelf een online module ontwikkeld. In de uitvraag is voor diverse doelgroepen de mogelijkheid ingebouwd om een schatting van de WUO te kunnen doen. Hiermee voorkomen we dat deelnemers te hoog worden ingeschaald op basis van hun financiële situatie 3 jaar geleden (t-3-systematiek). Onze ambitie om deelnemers te ontzorgen en de digitale dienstverlening door te ontwikkelen kan op dit moment onvoldoende worden waargemaakt. Wij onderzoeken verschillende scenario's om dit te verbeteren zodat SPH weer voldoet aan wet- en regelgeving en het gewenste niveau van dienstverlening bereikt.

Op maat maken regeling

Omschrijving: plan van aanpak voor de doorontwikkeling van de regeling, op basis van een proces waarin financiële planners en BPV centraal staan ('vraaggestuurde ontwikkeling'). Eind 2022 heeft SPH in opdracht van de BPV de keuzes en mogelijkheden in de regeling ontworpen. Implementatie zal vanaf 2023 plaatsvinden.

Resultaat: voor de doorontwikkeling van de regeling is in

2022 een project gestart. In de stuurgroep zijn zowel SPH als BPV vertegenwoordigd. In 2023 zal een opleidingsprogramma worden georganiseerd om de belanghebbenden qua kennis in staat te stellen hun rol en verantwoordelijkheid binnen het project te kunnen nemen.

Met vertegenwoordigers van de waarnemers is daarnaast onderzocht of en hoe enkele knelpunten in de nieuwe regeling voor hen kunnen worden opgelost. Naar aanleiding hiervan is de regeling per 1 januari 2023 al op één punt aangepast om de zogenaamde t-3-problematiek te verkleinen. Daarnaast wordt premieverlaging vanwege zwangerschap mogelijk gemaakt zodra de uitvoeringsorganisatie dit kan inrichten in het administratiesysteem. Later worden mogelijk nog verdere aanpassingen gedaan.

Duurzaamheid

Omschrijving: SPH beseft dat zij in 2021 vooral in de

'opzet' geïnvesteerd heeft. In 2022 zal door de interne en externe stakeholders naar 'bestaan en werking' gekeken worden. Concrete stappen voor de realisatie van de langetermijnwaardeportefeuille, de Parijsakkoord-doelen en de impactportefeuille vallen hieronder.

Resultaat: In 2022 is een positief bestuursbesluit gerealiseerd op de strategie van een langetermijnwaardeportefeuille. Daarnaast is in het kader van de Parijsakkoord-doelen het landenuitsluitingsbeleid geïmplementeerd, zijn de best-in-class ESG-benchmarks en CO₂-doelstellingen binnen *credits* toegepast en zijn de mogelijkheden voor CO₂-reductie binnen de illiquide portefeuilles geïnventariseerd. Wat betreft de impactportefeuille is een eerste beeldvormende discussie gevoerd in het bestuur over private equity als categorie voor het behalen van de impactdoelstellingen. Over 2022 wordt voor het eerst ook een MVB-jaarverslag geschreven. Dit is gelijktijdig met dit jaarverslag gepubliceerd.

4.2. Samenstelling van het bestuur

Het bestuur van SPH bestaat eind 2022 uit 6 personen. Er is in 2022 één wijziging geweest in de samenstelling: de heer Slager heeft het bestuur per 1 juni 2022 verlaten in verband met het vervullen van een bestuurdersrol bij ABP. De heer Slager is vervangen door de heer Van de Kuilen.

Het bestuur vergadert maandelijks. De samenstelling van het bestuur, het rooster van aftreden en de nevenfuncties van de bestuursleden staan vermeld in bijlage 1 bij dit jaarverslag.

4.3. Geschiktheid

Het bestuur heeft in 2022 verschillende kennissessies en bijeenkomsten bijgewoond ten behoeve van deskundigheidsbevordering, onder meer gericht op zorgplicht, lange termijn waardecreatie en governance.

De basis daarvoor vormt het geschiktheidsbeleidsplan 2020-2023. Het plan gaat uit van de geschiktheidseisen die DNB en AFM stellen en van de geschiktheidsnormen uit de Code Pensioenfondsen.

4.4. Diversiteit

De Code Pensioenfondsen stelt normen voor de gewenste diversiteit in het bestuur. De toetsbare normen (minimaal 1 vrouw, 1 man en minimaal 1 bestuurslid ouder, en 1 bestuurslid jonger dan 40 jaar) worden door het fonds onderschreven en zijn opgenomen in de functieprofielen. Er wordt bij elke vacature naar gestreefd om aan deze eisen te voldoen. Concreet gebeurt dit door bij werving te sturen op voldoende diversiteit in kandidaten en door in vacatures aan te geven dat er gezocht wordt naar kandidaten die passen binnen de diversiteitsdoelstellingen. Diversiteit is echter breder dan deze toetsbare criteria. Het gaat ook over achtergrond, persoonlijk-

heid, opleiding, competenties en geschiktheid. We wegen bij de werving en selectie van nieuwe bestuursleden de samenstelling en het functioneren van het collectief mee. Hierbij wordt ook de relatie gelegd met de ambitie, (toekomstige) externe uitdagingen, strategie en zakelijke doelstellingen van het pensioenfonds. Diversiteit is dus geen doel op zich.

Eind 2022 bestaat het bestuur uit 1 vrouw en 5 mannen. Het jongste bestuurslid is 46 jaar. Het VO bestaat uit 3 vrouwen en 7 mannen. Het jongste VO-lid is 42 jaar. De RvT bestaat uit

2 vrouwen en 1 man, allen ouder dan 50 jaar. In 2022 heeft 1 wervingsprocedure plaatsgevonden. Het betrof de werving van een interim-bestuurslid. Bij de werving en selectie

4.5. Zelfevaluatie

SPH stelt jaarlijks de vraag of de organisatie nog optimaal aansluit bij de doelstellingen van het fonds. In ons evaluatiebeleid is vastgelegd hoe we dat doen. Met 'de organisatie' bedoelen we het bestuur, de raad van toezicht, de beleidsadviescommissies, het verantwoordingsorgaan en het bestuursbureau. Eens in de 3 jaar wordt een diepgaandere zelfevaluatie uitgevoerd met een onafhankelijke externe begeleider.

4.6. Advies en controle

Bij de uitvoering van zijn taken wordt het bestuur ondersteund door 4 beleidsadviescommissies. Zij adviseren het bestuur bij het bepalen van het beleid op het gebied van vermogensbeheer, pensioenbeheer, communicatie, risicomanagement en audit. De sleutelfuncties vervullen een controlerende rol. Hieronder komen steeds de belangrijkste dossiers aan bod die in het verslagjaar op de agenda van de commissies hebben gestaan. Ook staan de belangrijkste werkzaamheden van de sleutelfuncties beschreven.

Audit

De commissie vergaderde in 2022 drie keer. De commissie adviseerde het bestuur over de herijking van het meerjaren internal auditplan en de uit te voeren audits in 2023. Van de uitgevoerde audits in 2022 werd vooraf de aanpak in de commissie besproken. In periodieke rapportages rapporteerde de sleutelfunctiehouder interne audit over de voortgang in de uitvoering. De jaarrekening, het concept actuariel rapport en het concept accountantsverslag bij de jaarrekening zijn door de commissie in aanwezigheid van de onafhankelijke accountant en certificerend actuaaris besproken en met een positief advies aan het bestuur voorgelegd. De commissie besprak eveneens het concept auditplan van de onafhankelijke accountant voor het boekjaar 2022.

Conform het reglement ontvangt de commissie ter informatie de periodieke rapportages van de sleutelfunctiehouders en functievervullers internal audit, risicomanagement en actuariel, de goedgekeurde verslagen van de vergaderingen van het bestuur en van de andere beleidsadviescommissies evenals de periodieke rapportages van de uitvoerings-

voor het nieuwe bestuur in 2023 wordt diversiteit expliciet meegenomen.

In 2022 heeft de evaluatie van het bestuur plaatsgevonden in de vorm van gesprekken met de RvT. Aandachtspunten in deze gesprekken waren de wijze van besluitvorming, bestuurlijke sensitiviteit en de visie op de implementatie van de nieuwe governance. Het bestuur neemt deze aandachtspunten mee in de werkwijze richting de nieuwe governance en in de werving van nieuwe bestuursleden.

organisaties, de chief risk officer en de compliance officer. Als daar aanleiding voor is, worden onderwerpen binnen de commissie nader besproken en/of toegelicht.

Balansbeheer en beleggingen

De BCBB heeft in 2022 acht keer vergaderd. Belangrijke onderwerpen op de agenda waren:

- Beleggingsovertuigingen
- Lange termijn waardecreatie (LTW)
- PE Impact
- Nieuwe categorie illiquide krediet
- Benchmark beleggingskosten
- Gevolgen inval Rusland
- Best-in-class aanpak credits

Tijdens de jaarlijkse studieochtend is een pre mortem-sessie gehouden voor LTW met de BCRC en de sleutelfunctiehouder en -vervullers risicobeheer.

Pensioenen en communicatie

De BCPC vergaderde in 2022 zes keer. De agenda stond vooral in het teken van de verdere ontwikkeling van het Collectief Variabel Pensioen (CVP) en het Collectief Stabiel Pensioen (CSP). Belangrijke onderwerpen op de agenda waren daarbij het ontwerp van het CVP, waaronder het inkoopbeleid, de waarderingsgrondslagen en de (beperkte) risico's tijdens de opstartfase, en de maximum dekkingsgraad waarop de inkoop in het CSP plaatsvindt. Daarnaast adviseerde de commissie onder meer over het beleid omtrent het bedrag ineens en keuzebegeleiding, de vaststelling van de premie 2023, de toeslag 2023, de SLA met APS en het handhaven van de geschillencommissie.

Risicomanagement en compliance

De BCRC vergaderde in 2022 zeven keer. De commissie had in 2022 bijzondere aandacht voor de ontwikkeling van het administratiesysteem voor de premiereregeling bij APS en de ontwikkeling van de lange termijn waardecreatie portefeuille en het governancetraject. Daarnaast hebben herijkingen plaatsgevonden van beleidsstukken zoals de niet-financiële risicobereidheid, het compliancebeleid en het IT-risicobeleid.

Risicobeheerfunctie

De werkzaamheden van de sleutelfunctie risicobeheer zijn onder meer gericht op het risicobeleid van het fonds, het risicoraamwerk, het risicomanagement en risico-alertheid.

- **Risicobeleid:** in 2022 is het IRM-beleid geactualiseerd. Hierbij lag de focus, naast de reguliere update van verschillende onderdelen, op de gewijzigde governance uit hoofde van de onafhankelijke invulling van de rol van de sleutelfunctiehouder risicobeheer.
- **Risicoraamwerk:** het risicoraamwerk geeft het bestuur handvatten om de verschillende soorten risico's te beheersen. In 2022 hebben verschillende systematische risicobeoordelingen plaatsgevonden ter ondersteuning van een gestructureerde reflectie van het bestuur over bestaande en opkomende risico's, over de gewenste mate van risicobereidheid en over de mogelijke beheersing van onderkende risico's.
- **Risicomanagement:** risicomanagement is verankerd in het bestuurlijk proces. Stukken die ter besluitvorming worden aangeboden aan het bestuur worden vergezeld van een risicoparagraaf van de sleutelfunctie vervuller risicobeheer. Deze risicoparagraaf richt zich zowel op het proces van totstandkoming van het voorstel als op de inhoud ervan. De aanbevelingen in de risicoparagraaf zijn in 2022 door het bestuur zodanig geadresseerd dat er geen sprake is van onacceptabele restrisico's.
- **Risico-alertheid:** het bevorderen van de risico-alertheid van het bestuur is een continu proces. In 2022 is dit onder andere gedaan doordat de sleutelfunctiehouder risicobeheer een vaste deelnemer is van de bestuursvergaderingen en actief risico-onderwerpen en risico-opinies onder de aandacht brengt. Ook zijn er verschillende deskundigheidsbevorderingen geweest voor het bestuur waarbij tal van risico-aandachtspunten zijn besproken.

De maandelijkse risicorapportages betreffen de strategische, financiële, niet-financiële en projectrisico's. Ten aanzien van het nieuwe pensioenadministratiesysteem voor de premiereregeling RAP bij APS was er in 2022 een risico waarvan de potentiële impact zeer groot is en de te nemen actie zeer urgent was ('rood stoplicht'). Dit betrof openstaande

punten volgend uit aanbevelingen van APS Internal Audit op de verdere implementatie en borging van het RAP-systeem binnen APS.

Interne auditfunctie

In 2022 zijn de in 2021 opgestarte audits op AVG en uitbesteding geheel afgerond. Hierbij is geconstateerd dat grotendeels voldaan wordt aan wettelijke verplichtingen en van toepassing zijnde DNB Guidance. De gesignaleerde verbeterpunten zijn door het bestuursbureau onderkend en inmiddels grotendeels geïmplementeerd.

Daarnaast stonden er in 2022 audits gepland op het gebied van datakwaliteit, de risicobeheerfunctie alsmede de beoordeling van de opzet van de herijkte governance-inrichting. Deze audits zijn opgestart in 2022 en zullen afgerond worden in 2023.

Om voldoende op de hoogte te blijven van alle ontwikkelingen heeft de interne auditfunctie de beschikking over alle vergaderstukken van het bestuur en de commissies. Op kwartaalbasis is, in de BCA-vergadering, een mondelinge update gegeven vanuit het bestuur en het bestuursbureau. Aanvullend hebben zowel periodiek als op ad hoc-basis gesprekken plaatsgevonden met medewerkers van het bestuursbureau, de RvT en de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuarieel voor een korte update of met betrekking tot een specifiek aandachtsgebied om zodoende mogelijke aandachtspunten te identificeren en waar nodig te monitoren.

Actuariële functie

De beoordelingswerkzaamheden van de actuarieel sleutelfunctiehouder betroffen in 2022 de volgende.

- **Controle van de maandberekeningen van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV).** Beoordeling van de methode van de maandelijkse vaststelling van de VPV zoals deze tot november 2022 werd toegepast. Vanaf november wordt de VPV berekend op basis van het daadwerkelijk aanwezig deelnemersbestand met opgebouwde pensioenaanspraken. Het proces met betrekking tot de vaststelling van de beleidsdekkingsgraad is beoordeeld.
- **Extra controle op de VPV per 1 januari 2022.** In verband met de overgang van de pensioenadministratie van PGGM naar APS is een extra controle uitgevoerd op de berekening van de VPV per 1 januari 2022.
- **Controle van het vereist eigen vermogen (VEV) per Q2 2022.**
- **(Groot) grondslagenonderzoek:** de onderbouwing van de voorgestelde grondslagwijzigingen ten behoeve van de berekening van de VPV is beoordeeld. Het betrof

- wijzigingen in prognosetafel en ervaringssterfte. Daarnaast is kennisgenomen van het beleid rond de vaststelling van de grondslagen.
- Verschillende notities met betrekking tot inkoopdekkingsgraad (CSP) en uitgangspunten ten behoeve van de vaststelling van de sekseneutrale factoren zijn beoordeeld.

4.7. Compliance

In 2022 is het compliancebeleid herzien en op enkele punten bijgesteld. Het compliancebeleid is erop gericht integriteitrisico's tot een acceptabel niveau te beperken. Daarnaast is de gap-analyse code pensioenfondsen uitgevoerd. Hier zijn geen bevindingen uit naar voren gekomen.

4.8. Verantwoordingsorgaan

Er zijn vier vergaderingen van het bestuur met het verantwoordingsorgaan (VO) geweest. Belangrijke onderwerpen waren de transitie naar de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie en nieuwe pensioenregeling, de nieuwe governance en de invoering van het CVP. Daarnaast stonden onder meer het oordeel van het VO over 2021 en een aantal adviesaanvragen op de agenda.

4.9. Raad van toezicht

Het bestuur vergaderde zes keer met de Raad van Toezicht (RvT). Op de vier reguliere vergaderingen waren steeds de toezichtthema's van de raad belangrijke gespreksonderwerpen: de governance van het fonds, de transitie naar een nieuw pensioenadministratieplatform en de doorontwikkeling van de pensioenregeling. Naast het informeren over de voortgang zijn discussies gevoerd aan de hand van door het bestuur ingebrachte dilemma's. Ook de samenwerking met APS was een terugkerend onderwerp van gesprek.

Naast de periodieke vergaderingen zijn er twee extra vergaderingen geweest. Deze zijn besteed aan de opzet van de nieuwe governance en de evaluatie van het bestuur.

4.10. Extern toezicht

De Nederlandsche Bank (DNB)

Gedurende het jaar heeft er enkele keren telefonisch of fysiek overleg van een bestuursdelegatie met de toezichthouder DNB plaatsgevonden. In het overleg is onder meer gesproken

- Verschillende overige werkzaamheden/aanbevelingen, onder andere op het gebied van datakwaliteit, het vaststellen van de premie en het CVP-beleid aangaande waarderingsgrondslagen.

Ten slotte zijn enkele integriteitsonderzoeken uitgevoerd. De uitkomsten hiervan zijn gedeeld met het bestuur. Er hebben in 2022 geen integriteitstrainingen plaatsgevonden. Per 1 januari 2023 is na 8 jaar afscheid genomen van de compliance officer, en is C-i-C aangesteld als nieuwe compliance officer.

Het bestuur heeft in 2022 vier adviesaanvragen ingediend bij het VO. Met name aan de adviesaanvraag over de inrichting van het intern toezicht in de nieuwe governance is veel tijd besteed. Hiervoor heeft het VO ook een extern adviseur ingezet. De andere adviesaanvragen hadden betrekking op een tijdelijke aanpassing van het beloningsbeleid, de premie voor 2023 en de uitvoeringsovereenkomst tussen BPV en SPH. Het VO heeft op alle adviesaanvragen positief geadviseerd.

De RvT heeft zijn goedkeuring gegeven aan de besluiten van het bestuur ten aanzien van:

- herijking van het meerjaren internal auditplan
- het bestuursverslag en de jaarrekening 2021
- aanpassing van het beloningsbeleid
- de bestuurdersprofielen in de nieuwe governance
- (her)benoeming van diverse bestuursleden tot de ingangsdatum van de nieuwe governance

over de transitie naar APS, de nieuwe governance en de doorontwikkeling van de pensioenregeling.

Voor 2022 heeft DNB vier toezichtthema's voor de pensioensector bepaald.

- Nieuwe pensioenregeling: dit is meegenomen in het project doorontwikkeling pensioenregeling, dat in 2022 is opgestart.
- Beheersing ESG-risico's: dit is meegenomen in de uitvoering van het MVB-beleid.
- Cybersecurity over de hele keten: SPH richt zich op het blijvend voldoen aan het door DNB minimaal verwachte volwassenheidsniveau voor informatiebeveiliging en de beheersing van (onder)uitbestedingsrisico's.

In 2022 heeft DNB een onderzoek uitgevoerd naar het IT-transitierisico bij SPH. Op basis van de uitbestedingsrelatie strekt dit onderzoek zich ook uit tot APS. DNB heeft begin 2023 geconstateerd dat APS de uitvoering van de pensioenadministratie van de premiereregeling niet aantoonbaar beheerst. Oorzaak hiervan zijn de nog ontbrekende functionaliteiten in RAP en het ontbreken van een intern controle raamwerk. Ook is er nog geen Service Level Rapportage beschikbaar, waardoor SPH belangrijke stuurinformatie mist over de kwaliteit van de deelnemersadministratie. SPH heeft acties ondernomen om de negatieve gevolgen voor SPH te beperken. Als onderdeel daarvan heeft SPH APS in gebreke gesteld. Met APS is daarnaast een implementatieplan afgesproken voor de door DNB benoemde verbeterpunten. In 2023 worden de gesprekken hierover met APS voortgezet. Daarnaast heeft SPH geparticipeerd in de volgende uitvragen van DNB:

4.11. Overige zaken

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Ook in 2022 zijn, net als in voorgaande jaren, geen verzoeken ontvangen van deelnemers die gebruikmaken van het recht op vergetelheid en het verwijderen van persoonlijke data. Er hebben zich ook geen deelnemers gemeld om een van hun 'Rechten van Betrokkenen' uit te oefenen.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is een gedragscode voor de pensioensector die wettelijk is verankerd in de Wvb. De code bestaat uit 65 normen die de sector zichzelf heeft opgelegd. De normen zijn gegroepeerd aan de hand van 8 thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: Vertrouwen waarmaken, Verantwoordelijkheid nemen, Integer handelen, Kwaliteit nastreven, Zorgvuldig benoemen, Gepast belonen, Toezicht houden en inspraak waarborgen, Transparantie bevorderen.

- Regievoering nieuwe pensioenregeling
- Operational readiness pensioenfondsen EMIR clearing verplichting
- Rentebenchmark
- Sectorbrede analyse niet-financiële risico's
- Woninghypotheken

De uitkomsten van deze uitvragen heeft DNB sectorbreed gedeeld op hoofdlijnen.

Ten slotte heeft DNB enkele bestuursleden van SPH gesproken in het kader van het eigen stakeholdersonderzoek van DNB.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

In 2022 heeft SPH de volgende informatieverzoeken van de AFM ontvangen en beantwoord:

- Toezichtsrapportage tweedepijlerpensioen
- Tijdelijke toeslagverlening
- Sustainable Financial Disclosure (SFDR)

De uitkomsten van deze uitvragen heeft AFM waar relevant sectorbreed gedeeld op hoofdlijnen.

Autoriteit persoonsgegevens

In 2022 hebben zich 7 datalekken en 7 incidenten voorgedaan. Alle datalekken zijn gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Naar aanleiding van de datalekken en incidenten zijn maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

In 2022 is een analyse gemaakt van de naleving van de normen uit de Code. De uitkomst was dat het fonds in hoge mate compliant is met het normenkader en er stonden geen verbeteracties gepland. Het overzicht van hoe we de code naleven, staat op de website van het fonds: Overzicht naleving code pensioenfondsen op <https://www.huisartsenpensioen.nl/ons-pensioenfondsen/jaarverslagen>.

Binnen de sector is afgesproken over een aantal rapportage-normen altijd in het jaarverslag te rapporteren. De rapportage is als bijlage 2 bij dit jaarverslag opgenomen.

Hardheden

Het bestuur heeft de bevoegdheid in bijzondere gevallen af te wijken van de bepalingen van het pensioenreglement. Deze zogenoemde hardheidsclausule kan alleen in werking treden als

het bestuur vindt dat deze afwijking in het voordeel is van een deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerde, de nagelaten (gewezen) partner of kind(eren), en deze afwijking niet nadelig is voor de rechten van anderen. In 2022 zijn 13 casussen door het bestuur behandeld. In 11 casussen is de hardheid toegekend, 2 casussen zijn afgewezen. De casussen hadden onder andere betrekking op lager pensioengevend inkomen, vervroegde pensioeningang en toekenning van wezenpensioen.

Juridische procedures

In 2015 is tegen SPH, als oud-aandeelhouder, een vordering ingesteld van Amerikaanse curatoren en schuldeisers van een onderneming. SPH heeft in het verleden betreffende aandelen verkocht in een 'leveraged buy-out', waarna de onderneming failliet is gegaan. In het eerste kwartaal van 2022 heeft het US Supreme Court de vordering van de curatoren afgewezen. Deze uitspraak is onherroepelijk en daarmee ook afgerond. Vanwege het feit dat de vordering geen noemenswaardige impact had op de financiële positie van het fonds, is er de afgelopen jaren al geen rekening mee gehouden bij het opstellen van de jaarrekening.

Klachten en geschillen

Als deelnemers ontevreden zijn over de dienstverlening van het fonds, kunnen zij gebruikmaken van de klachtenprocedure.

Deze is te vinden op <https://www.huisartsenpensioen.nl/service-en-contact/klachten-en-geschillen>. Klachten kunnen zowel schriftelijk via e-mail of telefonisch worden doorgegeven. In 2022 zijn veel meer klachten binnengekomen dan in voorgaande jaren. In totaal heeft SPH circa 75 klachten ontvangen en afgehandeld (de klachten konden in januari nog niet goed worden geregistreerd door de overgang naar APS, waardoor het exacte aantal niet kan worden vastgesteld). De klachten betroffen onder andere de hoogte van de pensioenpremie, die voor veel deelnemers fors hoger was dan in voorgaande jaren en die werd geïncasseerd voordat de nota was verstuurd. Daarnaast ontving SPH ook veel klachten over de informatievoorziening en de serviceverlening. Deelnemers gaven aan informatie over onder andere de premienota's niet duidelijk te vinden en veel deelnemers moesten lang wachten op een reactie op hun brieven of e-mails.

Voor de behandeling van geschillen heeft SPH een reglement geschillenregeling en een geschillencommissie. Een geschil ontstaat als een belanghebbende het niet eens is met de bepalingen van het pensioenreglement of de statuten. Het gaat dan niet over de uitvoering van de regeling, maar over de regeling zelf. In 2022 zijn door de geschillencommissie geen geschillen behandeld.

5. Pensioenen

5. Pensioenen

5.1. De nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2022

Op 1 januari 2022 heeft SPH de pensioenregeling gewijzigd in een premiereregeling. De nieuwe regeling past bij de maatschappelijke beweging die gaande is, met meer eigen potjes en individuele keuzemogelijkheden. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is een regeling die betaalbaar en solidair is.

We konden met de nieuwe pensioenregeling nog niet volledig aansluiten op het Pensioenakkoord en de nieuwe pensioencontracten die daaruit voortkomen, omdat hiervoor wetswijzingen nodig waren die op 1 januari 2022 nog niet in werking waren getreden. Dat betekent dat we zijn overgestapt op een tijdelijke nieuwe regeling. Zodra de nieuwe wetgeving en pensioencontracten volledig bekend zijn, zullen we de

regeling uiterlijk per 2027 nogmaals aanpassen om daaraan te voldoen. Waar mogelijk is de tijdelijke regeling per 2022 alvast aangesloten op de toekomstige situatie.

Vanaf 1 januari 2022 is de uitkeringsregeling, die tot die datum van kracht was, premievrij en is de nieuwe regeling van kracht. In de nieuwe regeling staat de ingelegde, leeftijdsonafhankelijke, premie centraal. Die premie vormt voor iedere deelnemer, na aftrek van premies en kosten, een persoonlijk pensioenkapitaal. Dat pensioenkapitaal wordt belegd, beweegt mee met de financiële markten en wordt later omgezet in ouderdoms- en partnerpensioen.

In onderstaande tabel is een samenvatting opgenomen van de nieuwe premiereregeling.

Kenmerk	Premieregeling SPH 2022
Pensioensysteem	Premieovereenkomst in de vorm van een beschikbare premie regeling met Collectief Stabiel Pensioen en Collectief Variabel Pensioen
Standaard pensioenleeftijd	68 jaar
Keuze pensioenleeftijd	Het pensioen kan naar keuze ingaan tussen de 63e verjaardag en de datum die 5 jaar na de AOW-datum van de deelnemer ligt
Premiehoogte	Zie tabel hieronder
Partnerpensioen	Verzekerd op risicobasis 1,313% per dienstjaar vanaf 1-1-2022
Tijdelijk aanvullend partnerpensioen	Verzekerd op risicobasis 4/7e van de Anw-nabestaandenuitkering
Wezenpensioen	Verzekerd op risicobasis 0,263% per dienstjaar vanaf 1-1-2022
Extra aanvullend wezenpensioen	Verzekerd op risicobasis 2/7e van de Anw-wezenuitkering
Premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	Verzekerd op risicobasis
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Verplicht verzekerd voor huisartsen in dienstverband zonder aanmerkelijk belang Op risicobasis WIA-hiaat en WIA-excedent
Pensioengevend inkomen	Maximaal € 114.866
Franchise	€ 14.802
Toeslagverlening	Van toepassing op de aanspraken in de oude uitkeringsregeling en op de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP)

Bij een premieregeling hoort de keuze tussen een stabiel en variabel pensioen. Als een deelnemer kiest voor een stabiele uitkering, dan gebruikt het pensioenfonds het pensioenkapitaal geleidelijk (in 10 jaar) voor de aankoop van een levenslange stabiele uitkering. Het kapitaal wordt bij keuze voor een stabiele uitkering aangewend voor een ouderdoms-, nabestaanden- en wezenpensioen.

Een variabel pensioen is naar verwachting hoger, maar minder zeker. Het pensioenkapitaal wordt namelijk ook na pensionering doorbelegd en jaarlijks aangepast aan behaalde resultaten. Het ingegane pensioen gaat daardoor ieder jaar wat omhoog of omlaag. Tien jaar voor de standaard pensioenleeftijd maken de deelnemers een definitieve keuze voor een stabiel pensioen of een voorlopige keuze voor een

variabel pensioen. Als een deelnemer niet kiest, dan krijgt hij een stabiel pensioen.

In 2022 heeft SPH alleen stabiel pensioen aangeboden en hadden deelnemers bij hun pensionering het recht om met het opgebouwde kapitaal in 2022 een variabel pensioen in te kopen bij een andere aanbieder. In de loop van 2022 is het (collectief) variabel pensioen nader uitgewerkt en naar verwachting wordt het per 1 januari 2024 geïmplementeerd. Dus ook in 2023 zullen deelnemers bij hun pensionering nog recht hebben om een variabel pensioen in te kopen bij een andere aanbieder. Vanaf 2024 kan het kapitaal bij keuze voor een variabele uitkering worden aangewend voor een ouderdoms- en nabestaandenpensioen bij SPH.

In de onderstaande tabel is de hoogte van de verschillende premie-elementen voor 2022 weergegeven:

Percentage van de pensioengrondslag (1 t/m 8)	Vrijgevestigd, Waarnemend, In dienstverband met aanmerkelijk belang, In opleiding	Vrijgevestigd zonder dekking partnerpensioen	In dienstverband zonder aanmerkelijk belang
1. Spaarpremie	21,31%	21,31%	21,31%
2. Toekomstige uitvoeringskosten	0,60%	0,60%	0,60%
3. Solvabiliteitsopslag	0,22%	0,22%	0,22%
4. Risicopremie partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	0,69%	N.v.t.	0,69%
5. Risicopremie wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum	0,16%	0,16%	0,16%
6. Opslag administratiekosten	0,06%	0,06%	0,06%
7. Risicopremie premievrijstelling	0,90%	0,90%	0,90%
8. Risicopremie arbeidsongeschiktheidspensioen	N.v.t.	N.v.t.	0,68%
Totaal pensioenpremie (percentage van de pensioengrondslag)	23,94%	23,25%	24,62%

Daarnaast geldt een risicopremie voor het tijdelijk aanvullend partnerpensioen (€ 147,36 in 2022) en een risicopremie voor het extra aanvullend wezenpensioen (€ 53,64 in 2022).

5.2. De (oude) pensioenregeling tot en met 2021

De pensioenregeling tot en met 2021 was een uitkeringsregeling, die per 1 januari 2022 premievrij gemaakt is. De aanspraken die tot en met 2021 zijn opgebouwd in de uitkeringsregeling zijn in stand gebleven en worden jaarlijks aangepast met toeslagverlening als de financiële positie van SPH dat toelaat.

Het ouderdomspensioen uit de uitkeringsregeling wordt standaard levenslang uitgekeerd vanaf de pensioendatum van 68 jaar, waarbij de deelnemer kan kiezen voor een ander ingangsmoment.

5.3. Verhogingen

SPH streeft ernaar om de op 1 januari opgebouwde pensioen-aanspraken en -rechten in het stabiele uitkeringscollectief jaarlijks te verhogen. Dit betreft zowel de aanspraken in de oude uitkeringsregeling als de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP). Deze verhoging is voorwaardelijk en is maximaal op basis van de wettelijke systematiek van toekomstbestendig indexeren (TBI) waarbij de maximum toeslag 2,25% + loonindex (zijnde het CBS-cijfer van de cao-lonen van de overheid) is. De volledige toeslag kan worden uitgekeerd als het fonds een dekkingsgraad heeft gelijk aan de zogeheten TBI-dekkingsgraad. Bij een lagere beleidsdekkingsgraad van het fonds kan geen of slechts een deel van de maximale toeslag worden verleend.

In 2022 is de loonindex vastgesteld op 2,75%, waarmee de maximale toeslag voor 2022 werd vastgesteld op 5,0% (2,25% + loonindex van 2,75%). Op basis van de situatie ultimo september 2022 met een dekkingsgraad van 148% en het FTK-beleid is de toekomstbestendige toeslag vastgesteld op 3,18%. De dekkingsgraad waarbij de maximale toeslag van 5,00% had kunnen worden gegeven (de TBI-grens) lag rond de 170%.

Het bestuur heeft in 2022 echter besloten om gebruik te maken van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) d.d. 7 juni 2022 inzake wijziging van de toeslagverlening. Deze AMvB maakt het mogelijk om vanaf 1 juli 2022 (al dan niet) met terugwerkende kracht in 2022 en/of in 2023 meer toeslag te verlenen dan volgens het FTK mogelijk is, als de besluitvorming hierover in 2022 heeft plaatsgevonden. Door gebruik te maken van deze AMvB, na de benodigde door de VvA uitgesproken intentie tot invaren, kon het bestuur besluiten om de maximale toeslag in 2022 van 5,0% te verlenen (in plaats van de toekomstbestendige toeslag van 3,18%), alsmede een extra toeslag over 2021 van 2,06%.

De tot en met 31 december 2021 gemiste toeslagen staan 'op de lat'. De gemiste toeslagen beragen in totaal 12,30%. Het bestuur kan besluiten (een deel van) deze gemiste toeslagen in te halen als incidentele toeslag. Let wel, dit kan alleen als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds hoger is dan de TBI-dekkingsgraad. Door het nieuwe toeslagbeleid per 1-1-2022 komen er geen nieuwe gemiste toeslagen meer op de lat bij.

5.4. Transitie pensioenadministratie

Per 1 januari 2022 voert APS de pensioenadministratie uit. Gedurende het afgelopen jaar werd duidelijk dat het afronden van het RAP-systeem voor de nieuwe premiereregeling van SPH op dit systeem langer duurt dan met APS is afgesproken. Hierdoor is de transitie begin 2023 nog niet afgerond en blijft de dienstverlening aan onze deelnemers achter bij de afgesproken service levels. Zo is er nog geen deelnemersportaal beschikbaar en ook kunnen nog niet alle mutaties met terugwerkende kracht worden verwerkt. Dit vergt extra handmatige handelingen bij APS en zorgt voor vragen en ongemak bij deelnemers. SPH heeft APS hierop aangesproken. De gesprekken hierover zijn nog gaande.

In september 2022 werd bekend dat APS en Pensioenfonds PGB de gezamenlijke ontwikkeling van het RAP-systeem zouden beëindigen en dat Achmea de rechten van PGB overnam en eigenaar werd van RAP. In april 2023 heeft APS besloten de ontwikkeling van RAP te beëindigen en te kiezen voor het Allvida-systeem. SPH en APS zijn met elkaar in gesprek om het bestaande MAIA-systeem in te zetten als fallback voor de uitvoering van de nieuwe regeling tot de invoering van het nieuwe pensioenstelsel.

5.5. Pensioencommunicatie

SPH vindt goede communicatie met de deelnemers van groot belang. In het meerjarig beleidsplan Communicatie en Financiële Planning 2019-2022 ligt vast wat we daarbij precies belangrijk vinden: onze doelstellingen betreffen huisartsen die zijn voorbereid op hun financiële toekomst met gefundeerd vertrouwen, en een beheerste, optimale dienstverlening door het fonds en de pensioenuitvoeringsorganisatie. Belangrijke onderwerpen waarmee we in 2022 aan die doelstellingen werkten, waren de overstap naar de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie, de start van de nieuwe pensioenregeling en de verder toenemende aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen.

Nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie

Vanaf 2022 draagt APS voor het eerst zorg voor een groot deel van de informatie die deelnemers krijgen of voor hen beschikbaar is. Zo zijn de structuur van de website, Pensioen1-2-3, formulieren, standaardbrieven en persoonlijk contact (per brief, e-mail, chat, whatsapp of telefoon) in handen van APS. Er is veel tijd besteed aan de samenwerking met APS, het aanpassen van hun standaard op onze doelgroep en het helpen opstarten van hun dienstverlening en rapportages daarover. Het voornemen was om meer digitaal te communiceren via een portaal. Dat is in 2022 nog niet gelukt. We hebben hard gewerkt om desondanks onze deelnemers te bereiken met de nodige relevante en waar mogelijk gesegmenteerde informatie.

Start nieuwe pensioenregeling

Vanaf 2022 bouwen deelnemers pensioenkapitaal op in een premieregeling. Daarin hebben we geen afspraken meer over de hoogte van het latere pensioen, maar over de hoogte van de premie nu. De ingelegde premie vormt, na aftrek van risicopremies en kosten, een pensioenkapitaal. Hoeveel dat waard wordt en hoeveel pensioen ermee kan worden ingekocht, is onzeker. We hebben de huisartsen begin 2022

(verder) geïnformeerd over deze wijzigingen via de Huisarts & Pensioen en onze website. Dat de wijzigingen gepaard gaan met toenemende onzekerheid en soms een flink hogere premie heeft niet geleid tot veel inhoudelijke vragen of signalen van deelnemers. Het lijkt er dus op dat de deelnemers duidelijk over de wijziging zijn geïnformeerd. Wel heeft de uitvoering bij APS tot veel telefoontjes en e-mails geleid.

Bij de nieuwe premieregeling hoort een keuze tussen stabiel en variabel pensioen op 58-jarige leeftijd. De keuze is belangrijk, want die heeft invloed op de hoogte en onzekerheid van het latere pensioen en is onomkeerbaar (als iemand kiest voor stabiel pensioen of geen keuze maakt). Omdat dit in 2022 een nieuwe keuze was, is deze eenmalig voorgelegd aan alle deelnemers van 58 jaar en ouder. Dankzij een weloverwogen mix aan communicatiemiddelen, waaronder het standaardmodel en een gesegmenteerde video om deelnemers te begeleiden bij het maken van hun keuze, hebben veel meer deelnemers dan gebruikelijk is in de sector het antwoordformulier teruggestuurd. Ruim 86% van de aangeschreven deelnemers heeft een actieve keuze gemaakt.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Ook de deelnemers zijn steeds meer bezig met de duurzaamheid van de beleggingen. We willen dat onze beleggingskeuzes zo goed mogelijk aansluiten op de visie van de deelnemers op die duurzaamheid. We hebben in 2022 rondetafelsessies gehad en de beschikbare informatie over ons maatschappelijk verantwoord beleggen verder uitgebreid. Daarnaast hebben we kwantitatief onderzoek gedaan onder alle deelnemers. Er zijn 2.383 (gepensioneerde) huisartsen die de vragenlijst hebben ingevuld, waarmee we inzichten hebben verkregen die we nu verwerken in een verder aangescherpt beleid en de communicatie daarover.

5.6. Financiële planning

De CFP-gecertificeerde financieel planners van SPH helpen onze deelnemers bij het krijgen van integraal inzicht in hun financiële toekomst. In 2022 zijn 97 persoonlijke financiële planningsgesprekken gevoerd. De planners hebben ten behoeve van de gesprekken en de overige contacten met de deelnemers in 2022, met behulp van een eigen interne berekeningstool, zeker 200 pensioenprognoses opgesteld op basis van de daadwerkelijk gewenste pensioendatum en -keuzes van de betreffende deelnemers. Naast de reguliere

planningsgesprekken hebben de financieel planners tijd besteed aan het opvangen van omissies in de dienstverlening van APS.

De financieel planners verzorgden in 2022 in totaal 30 presentaties voor deelnemers die richting hun pensioen gaan en voor startende huisartsen (op de diverse huisartsenopleidingen), met een uitleg over de pensioenregeling.

6. Financiële positie

6. Financiële positie

Dekkingsgraad

Een veelgebruikte indicator voor de 'gezondheid' van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. Dit is de verhouding tussen het aanwezige pensioenvermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad daalde van 139,8% eind 2021 naar 138,9% eind 2022. Bij de berekening van deze dekkingsgraad is uitgegaan van het deelnemersbestand eind 2022 en is rekening gehouden met de toeslagverlening van 5,0% per 1 januari 2023 plus de extra toeslagverlening van 2,06% over 2021. In onderstaande figuur staan de belangrijkste wijzigingen in de dekkingsgraad in 2022.

Rentebewegingen

De waardering van de pensioenverplichtingen is gevoelig voor rentebewegingen. De stijging van de marktrente eind 2022 ten opzichte van de marktrente eind 2021 en de daaruit volgende daling van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) heeft een positief effect op de dekkingsgraad gehad van ongeveer 46,9 procentpunt (2021: stijging 7,8 procentpunt).

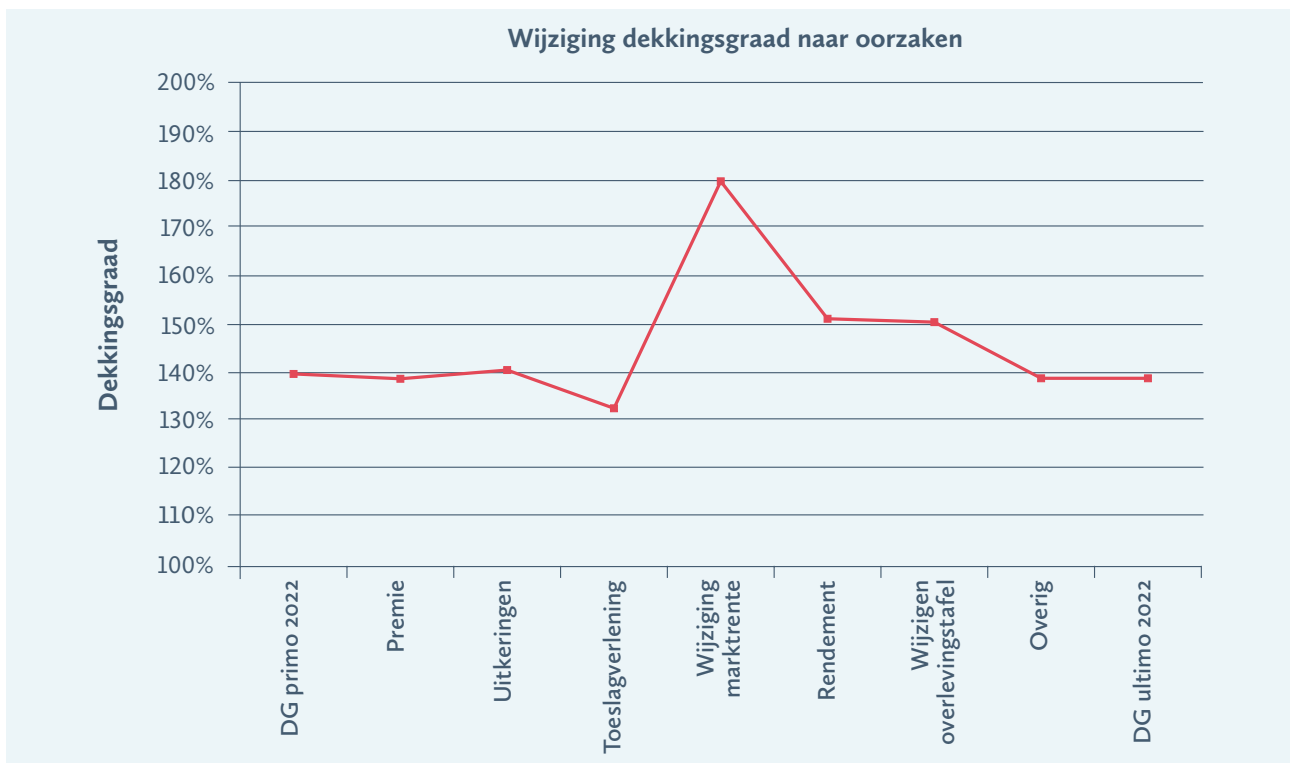
Solvabiliteit

De vereiste dekkingsgraad die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) en het Financieel toetsingskader (FTK) bedraagt 113,5% (2021: 116,0%). De beleidsdekkingsgraad ultimo 2022 (het voortschrijdend gemiddelde van de gerapporteerde DNB-dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden) bedraagt 144,0%. Daarmee is sprake van een toereikende solvabiliteit. In figuur 7b is de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad over de afgelopen 5 jaar opgenomen, alsmede de minimale en de vereiste dekkingsgraad.

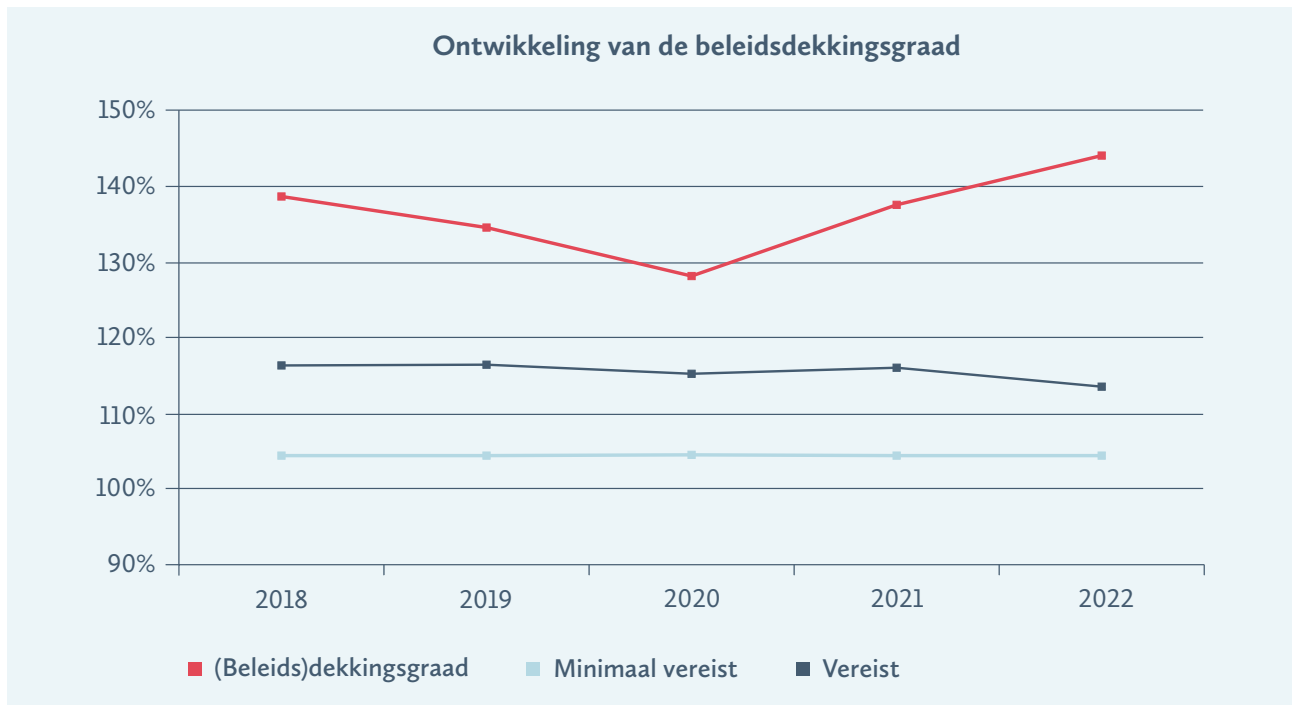
Huidige versus reële dekkingsgraad

De wettelijk voorgeschreven waarde van de reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds. De reële dekkingsgraad is in 2022 113,6% (2021: 113,1%).

Figuur 7a - Ontwikkeling dekkingsgraad 2022

Figuur 7b - Ontwikkeling beleidsdekkingsgraad 2018-2022

Figuur 8 - Samenvatting financiële positie fonds en ontwikkelingen

(In %)	Pensioenvermogen	Pensioenverplichting	Dekkingsgraad (in %) 2022	Dekkingsgraad (in %) 2021
Stand per 1 januari 2022	12.484	8.927	139,8	130,8
Premie	250	245	-1,0	-0,5
Uitkeringen	-384	-382	1,8	1,3
Toeslagverlening		533	-7,9	-3,8
Wijziging marktrente		-2.243	46,9	7,8
Beleggingsresultaten/rentetoevoeging	-2.586	-50	-28,4	4,8
Overig	12	4	-12,3	-0,6
-waarvan wijzigen overlevingstafel en ervaringssterfte		45	-0,7	0,0
Stand per 31 december 2022	9.776	7.036	138,9	139,8

Toelichting

Zolang de dekkingsgraad hoger is dan 100%, heeft de post 'Premie' een negatief effect op de dekkingsgraad.

Onder 'Uitkeringen' is de afname van de VPV door het uitkeren van ingegane pensioenen opgenomen. Omdat de aanvangsdekkingsgraad hoger is dan 100% valt ook een deel in het eigen vermogen vrij. Daardoor neemt de dekkingsgraad met 1,8 procentpunt toe.

Onder de post 'Overige' vallen onder meer de mutatie van de dekkingsgraad op basis van de volgende technische wijzigingen:

- vrijgevallen excassokosten over de uitkeringen;
- saldo inkomende en uitgaande waardeoverdrachten;
- wijziging overige actuariële grondslagen; en
- een correctie voor het weglaten van alle kruiseffecten tussen de verschillende oorzaken.

In 2022 wordt de post 'Overig' met name veroorzaakt door kruiseffecten (-12,4%). De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van de primo dekkingsgraad. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de primo dekkingsgraad plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de ultimo dekkingsgraad. Het verschil betreft de kruiseffecten en wordt verantwoord onder de noemer 'Overig'. Naarmate de diverse resultaatbronnen groter zijn (zoals in 2022 het geval is), worden ook de effecten tussen deze resultaatbronnen (kruiseffecten) groter.

In hoofdstuk 6.3 'Actuariële analyse' worden de verschillende onderdelen verder toegelicht.

6.1. Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

De VPV is de waarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen die het fonds heeft aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van € 6,8 miljard plus de pensioenverplichtingen voor risico van de deelnemer € 238 miljoen (de opgebouwde DC kapitalen van de deelnemers). De VPV daalde in 2022 met 21,2% van € 8,9 miljard naar € 7,0 miljard.

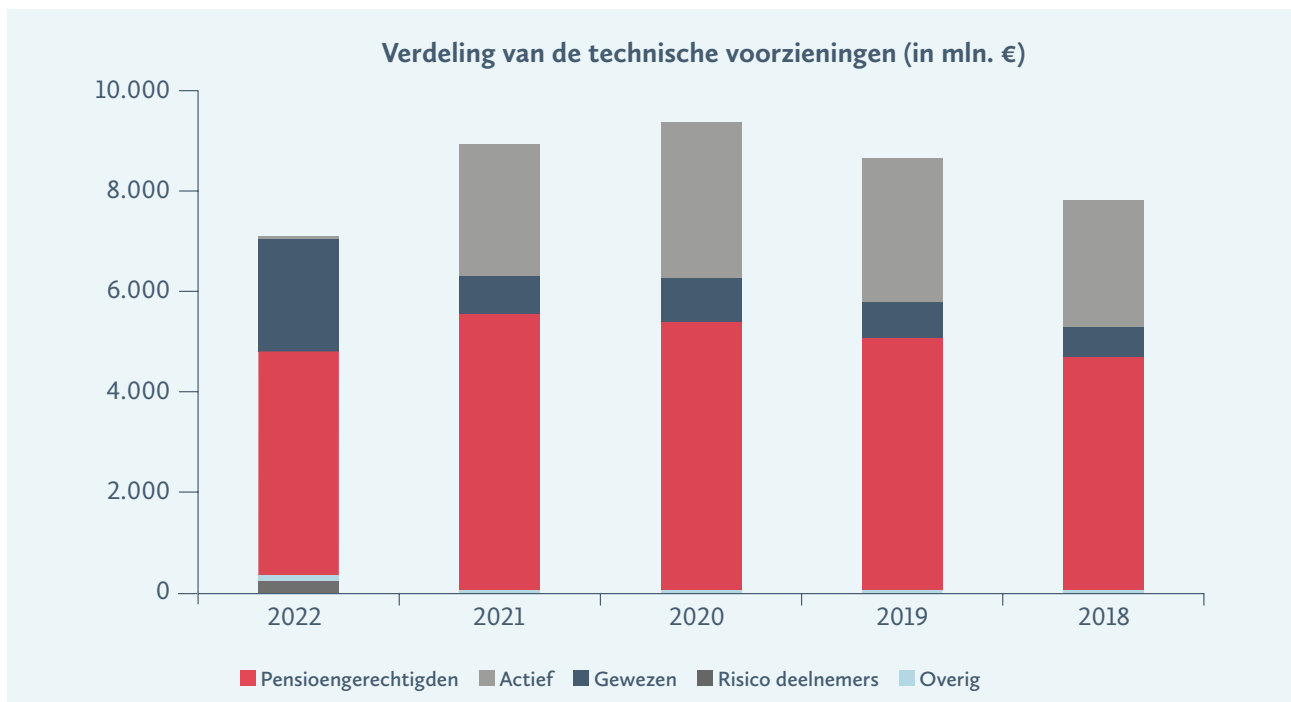
Bij de bepaling van de VPV wordt uitgegaan van de marktrente. Deze is gebaseerd op de voorgeschreven rentetermijnstructuur. Daarbij wordt de looptijd van een verplichting afgezet tegen de geldende rente voor die termijn.

Naast de VPV worden reserves aangehouden. Het gaat om een solvabiliteitsreserve om fluctuaties in beurswaarde en marktrente op te vangen en om een bestemmingsreserve voor onder meer financiering van toekomstige pensioenverhogingen. Voor de vaststelling van de solvabiliteitsreserve worden de regels van het FTK gevolgd. De bestemmingsreserve is de uitkomst van de financiële ontwikkelingen van het fonds. Deze komt tot uiting in het eigen vermogen en de voorgeschreven solvabiliteitsreserve.

In figuur 9 is de verdeling van de VPV naar deelnemersgroepen eind 2022 weergegeven. Bij de verdeling van de VPV naar deelnemersgroep ultimo 2022 is sprake van een grote verschuiving van actieve deelnemers naar gewezen deelnemers. Per 2022 is de opbouw in de uitkeringsregeling beëindigd. De bijbehorende voorziening pensioenverplichtingen is opgenomen onder de categorie van gewezen deelnemers.

Per 31 december 2021 is de opbouw voor risico fonds beëindigd. De bijbehorende VPV voor risico van het fonds is voor deze populatie ondergebracht bij de categorie 'Gewezen deelnemers'. Ook actieve huisartsen met pensioenopbouw in de gesloten regeling zijn dus geregistreerd als gewezen deelnemers. Onder de categorie 'Actief' vallen de arbeidsongeschikte deelnemers die een arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangen. Onder 'Overig' vallen de extracomptabele posten die niet aan de diverse groepen worden toebedeeld van € 68 miljoen (voorziening voor IBNR, Premievrijstellingsvoorziening, Kostenvoorziening en de voorziening voor het Wezenpensioen).

Figuur 9 - Opbouw VPV naar deelnemersgroep ultimo 2022 in duizenden

6.2. Toeslagbeleid

SPH streeft ernaar om de op 1 januari opgebouwde pensioen-aanspraken en -rechten in het stabiele uitkeringscollectief jaarlijks te verhogen. Dit betreft zowel de aanspraken in de oude uitkeringsregeling als de ingekochte rechten in het stabiele uitkeringscollectief (CSP). Deze verhoging is voorwaardelijk en is maximaal op basis van de wettelijke systematiek van toekomstbestendig indexeren (TBI) waarbij de maximum toeslag 2,25% + loonontwikkeling (zijnde het CBS-cijfer van de cao-lonen van de overheid) is. De volledige toeslag kan worden uitgekeerd als het fonds een dekkingsgraad heeft gelijk aan de zogeheten TBI-dekkingsgraad. Bij een lagere beleidsdekkingsgraad van het fonds kan geen of slechts een deel van de maximale toeslag worden verleend. De tot en met 31 december 2021 gemiste toeslagen staan 'op de lat'. Het bestuur kan besluiten (een deel van) deze gemiste toeslagen in te halen als incidentele toeslag. Let wel, dit kan alleen als de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds hoger is dan de TBI-dekkingsgraad. Door het nieuwe toeslagbeleid per 1-1-2022 komen er geen nieuwe gemiste toeslagen meer op de lat bij.

In 2022 is de loonontwikkeling vastgesteld op 2,75%, waarmee de maximale toeslag voor 2022 werd vastgesteld op 5,0% (2,25% + loonontwikkeling van 2,75%). Op basis van de situatie ultimo september 2022 met een dekkingsgraad van 148% en het FTK-beleid is de toekomstbestendige toeslag vastgesteld op 3,18%. De dekkingsgraad waarbij de maximale toeslag van 5,00% had kunnen worden gegeven (de TBI-grens) lag rond de 170%.

Het bestuur heeft in 2022 besloten dat het het evenwichtig acht om gebruik te maken van de tijdelijk ruimere toeslag-regels¹ en over 2021 en 2022 de maximale toeslag te verlenen, zijnde 5,00% in plaats van 3,18% over 2022, plus een extra toeslag van 2,06% over 2021.

Ontheffing ten aanzien van de grens van 110% beleidsdekkingsgraad

Vanaf 2022 bestaan de verplichtingen van het fonds uit zowel verplichtingen voor risico van het fonds als verplichtingen voor risico van de deelnemer. De dekkingsgraad van het fonds heeft per definitie betrekking op alle (beide) verplichtingen, zo ook bijvoorbeeld de wettelijke grens voor toeslagverlening van 110%. Naarmate de pensioenverplichting voor risico van de deelnemer groter gaan worden in verhouding tot de bestaande verplichtingen voor risico van het fonds zal de dekkingsgraad van het fonds lager worden. Dit heeft dus een negatief effect op de te verlenen toeslag. Het pensioenfonds heeft daarom in 2022 ontheffing bij DNB aangevraagd voor het hanteren van een naar de verplichtingen gewogen gemiddelde grens. In 2023 heeft DNB deze ontheffing verleend (voor langere termijn; zolang de omstandigheden en voorwaarden niet wijzigen).

Daarnaast kent SPH zogeheten backservicepensioenen over de periode vóór 1 januari 1967. De toeslag voor deze backservicepensioenen is maximaal de loonontwikkeling. Deze pensioenen zijn per 1 januari 2023 verhoogd met 2,75%.

Figuur 10 - Ontwikkeling van het backservicepensioen per 1 januari

(in %)	2023	2022	2021	2020	2019
Wijziging aanpassings- / toeslagcoëfficiënt backservicepensioen	2,75	2,94	1,41	2,00	1,95

¹ Dit betreft de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) d.d. 7 juni 2022 inzake wijziging van de toeslagverlening. Deze AMvB maakt het mogelijk om vanaf 1 juli 2022 (al dan niet) met terugwerkende kracht in 2022 en/of in 2023 meer toeslag te verlenen dan volgens het FTK mogelijk is, als de besluitvorming hierover in 2022 heeft plaatsgevonden. Voorwaarde om gebruik te kunnen maken van deze AMvB was een door de VvA uitgesproken intentie tot invaren.

6.3 Actuariële analyse

De VPV neemt een centrale plaats in het financiële beleid van een pensioenfonds in. Om de VPV te berekenen, maken we gebruik van actuariële grondslagen. Dit zijn vaak veronderstellingen van de verwachte ontwikkelingen in de

bouwstenen van de VPV. De werkelijke realisatie tijdens een boekjaar leidt in de regel tot verschillen ten opzichte van de gehanteerde grondslagen. Via een actuariële analyse wordt gekeken waar de verschillen precies zitten.

Figuur 11 - Actuariële analyse resultaat

(in mln. €)	2022	2021	2020	2019	2018
Interestresultaat	-294	955	-215	783	-335
- Beleggingsresultaten pensioenfondsen	-2.586	378	-1081	-100	-564
- Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	50	50	-28	-18	-20
- Wijziging marktrente	2.243	526	894	901	249
Toeslagverlening	-533	-277	-136	-180	-252
Premieresultaat	5	11	32	55	63
Resultaat op waardeoverdrachten	0	0	-1	-2	-1
Resultaat op kosten	0	-2	0	1	-7
Resultaat op uitkeringen	-2	4	-2	-1	-2
Resultaat op kanssystemen	13	-6	2	-7	2
- Resultaat op overlevingskansen	13	-8	2	-1	6
- Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-7	0	-3	-2	-1
- Resultaat op overige kanssystemen	7	2	3	-4	-3
Wijziging overlevingstafel	45	-	100	-	94
Resultaat op overige incidentele mutaties	50	-15	29	33	14
Totaal resultaat	-817	669	-249	682	-453

Toelichting op een aantal resultaten

Twee factoren zijn van grote invloed op het interestresultaat:

- De beleggingsrendementen
Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement in 2022 was lager dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de 1-jaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2021: 0,486% negatief). Daardoor ontstond een negatief resultaat op beleggingsopbrengsten van € 2,5 miljard.
- De marktrente
In 2022 is sprake van een positief resultaat van € 2,2 miljard door een stijging van de rentecurve. In 2021 was ook sprake van een positief resultaat (€ 0,5 miljard) door een gestegen rentecurve.

De **toeslagverlening** is een belangrijk onderdeel van de pensioenregeling. De voorwaardelijke toeslagverlening is niet direct afgeleid van het beleggingsresultaat in een jaar, maar wordt gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve. Deze voorwaardelijke toeslagverlening is dus afhankelijk van de financiële positie van het fonds.

Onder 'Toeslagverlening' in figuur 11 wordt de toevoeging aan de VPV op grond van toegekende toeslagen getoond. Per 31 december 2022 is een extra verhoging van de meeste pensioenaanspraken van 2,06% toegekend op grond van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) d.d. 7 juni 2022 inzake wijziging van de toeslagverlening. Per 1 januari 2023 is de verhoging van de meeste pensioenaanspraken 5,0% (per 1 januari 2022:

3,07%). Daarnaast gelden voor specifieke pensioenaanspraken afwijkende percentages:

- Het tijdelijk aanvullend partnerpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00%, tot een maximum van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het extra aanvullend wezenpensioen dat is ingegaan, wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met 2,00% tot respectievelijk een maximum van 50% voor een wees en 100% voor een volle wees van het gezamenlijke bedrag van 8/7 keer de nominale ANW-uitkering op 1 juli van het voorafgaande kalenderjaar verhoogd met de vakantie-uitkering.
- Het arbeidsongeschiktheidspensioen kent een gegarandeerde toeslag van 2,00%.
- Aanspraken en rechten uit waardeoverdracht kennen een gegarandeerde toeslag van 3,75% of 2,25%. Bij de bepaling van de VPV wordt hiermee rekening gehouden.

Het resultaat op de verschillende **kanssystemen**, weergegeven onder de posten 'Overlevingskansen, Arbeidsongeschiktheid en Overige kanssystemen' (technisch resultaat) is in 2022 positief, terwijl het in 2021 negatief was. Bij SPH zien we van jaar op jaar een wisselend resultaat op sterfte. Door de geringe aantallen gaat de wet van de grote aantallen niet op. Dit heeft fluctuaties in het sterfteresultaat tot gevolg. Het negatieve resultaat op arbeidsongeschiktheid wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat nog niet alle arbeidsongeschiktheidsmutaties in RAP zijn verwerkt. De verwachting is dat dit negatieve resultaat volgend jaar na verwerking van alle mutaties zal resulteren in een positief resultaat.

Het resultaat **wijziging overlevingstafel** betreft het resultaat van de wijziging naar de Prognosetafel AG2022 (€ 43 miljoen) en van de wijziging van de fonds specifieke Ervaringssterfte (€ 3 miljoen). Als gevolg van de wijziging van de prognosetafel stijgt de VPV met ongeveer 0,6%.

De Overige incidentele mutaties bestaan uit een aantal resultaatposten, waaronder de overgang van PGGM naar APS. APS rekent met andere modellen, waardoor er wijzigingen in de vaststelling van de voorziening resulteren. Een van de wijzigingen is bijvoorbeeld dat het administratiesysteem van PGGM rekende met een geboortedatum van elke deelnemer per 1 juli, terwijl APS gebruik maakt van de werkelijke geboortemaand van een deelnemer.

6.4. Premie

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) zijn als volgt:

Figuur 12a - Premie

	2022	2021
Kostendekkende premie	254	246
Gedempte kostendekkende premie	249	153
Feitelijke premie	-	223

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

Figuur 12b - Samenstelling feitelijke premie

	2022	2021
Normpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen	-	111
Premie voor bijdrage aan bestemmingsreserve	-	104
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	-	8
		223

De premiebijdragen voor risico van deelnemers zijn als volgt:

Figuur 12c - Premiebijdrage voor risico deelnemers

	2022	2021
Premiebijdragen voor risico deelnemers	251	-

Van de premiebijdragen over 2022 van € 251 miljoen wordt – na volledige betaling - € 227 miljoen als kapitaal ingelegd. De overige € 24 miljoen bestaat uit € 21 miljoen risicopremies, € 2 miljoen solvabiliteitsopslag en € 1 miljoen opslag voor uitvoeringskosten.

6.5. Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

De pensioenregeling kent premieovername bij arbeidsongeschiktheid. Als een deelnemer arbeidsongeschikt is voor het beroep van huisarts, neemt het fonds de premiebetaling tijdens de arbeidsongeschiktheid geheel of gedeeltelijk over. De pensioenopbouw voor de deelnemer wordt daarmee voortgezet.

Eind 2022 is bij 306 deelnemers (2021: 296) sprake van arbeidsongeschiktheid waarbij de premiebetaling gedeeltelijk of geheel is overgenomen. Hierin is nog geen rekening gehouden met de achterstand in de administratie met betrekking tot arbeidsongeschiktheid.

Figuur 13 - Premieovername bij arbeidsongeschiktheid

Premieovername voor pensioenopbouw van arbeidsongeschikten	2022 o.b.v. mate van arbeidsongeschiktheid	2022 o.b.v. verleende premievrijstelling	2021 o.b.v. verleende premievrijstelling
0 - 25 %	N.v.t.	79	57
25 - 40%	24	52	63 ¹
40 - 60 %	55	58	65
60 - 80 %	43	42	40
80 - 100 %	184	75	71
Totaal aantal deelnemers met premie-overname	306	306	296

Er is bij SPH pas recht op premieovername bij een arbeidsongeschiktheid van 25% of meer. Voor premieovername kent SPH twee klassen: tussen 25% en 80% en 80% of meer.

- Bij een percentage beroepsarbeidsongeschiktheid van 80% of meer is de mate van premievrijstelling 100%.
- Bij een percentage beroepsarbeidsongeschiktheid van 25% tot 80% is de mate van premievrijstelling gelijk aan het percentage beroepsarbeidsongeschiktheid.
- Bij minder dan 25% beroepsarbeidsongeschiktheid is er geen recht op premieovername.

In de tabel zijn echter ook percentages lager dan 25% opgenomen. De feitelijke mate van premievrijstelling/premieovername kan lager uitvallen door het hebben van pensioengevende inkomsten. Er vindt dan een korting plaats op de premieovername. Het kan er toe leiden dat iemand meer dan 25% arbeidsongeschikt is, maar effectief minder – of zelfs geen – premieovername heeft.

² Dit aantal betreft een inschatting, aangezien de aantallen vorig jaar middels een andere categorie-indeling zijn gepresenteerd

7. Beleggingen

7. Beleggingen

7.1. Resultaat premieregeling en stabiel uitkeringscollectief

Met ingang van 1 januari 2022 worden pensioenen opgebouwd in de nieuwe premieregeling. De opgebouwde pensioenen tot 2022 zijn ondergebracht in een uitkeringsregeling. In de uitkeringsregeling heeft de meeste opbouw plaatsgevonden; dit noemen we het stabiele uitkeringscollectief. De resultaten op de beleggingen worden gesplitst naar de premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief.

Met de premieregeling is in 2022 een totaalrendement gerealiseerd van -8,0%. Binnen het stabiele uitkeringscollectief

is een rendement gerealiseerd van -20,5%. SPH behaalde daarmee een resultaat dat in overeenstemming is met het gekozen risicoprofiel voor beide regelingen. Het totaal belegd vermogen (stabiele uitkeringscollectief en premieregeling) daalde naar ongeveer € 10 miljard als gevolg van de sterke rentestijging en dalende aandelenmarkten. Maar door de sterk gestegen rente daalden de pensioenverplichtingen nog harder, waardoor de dekkingsraad voor het stabiele uitkeringscollectief toch verbeterde.

7.1. Strategisch beleggingsbeleid premieregeling

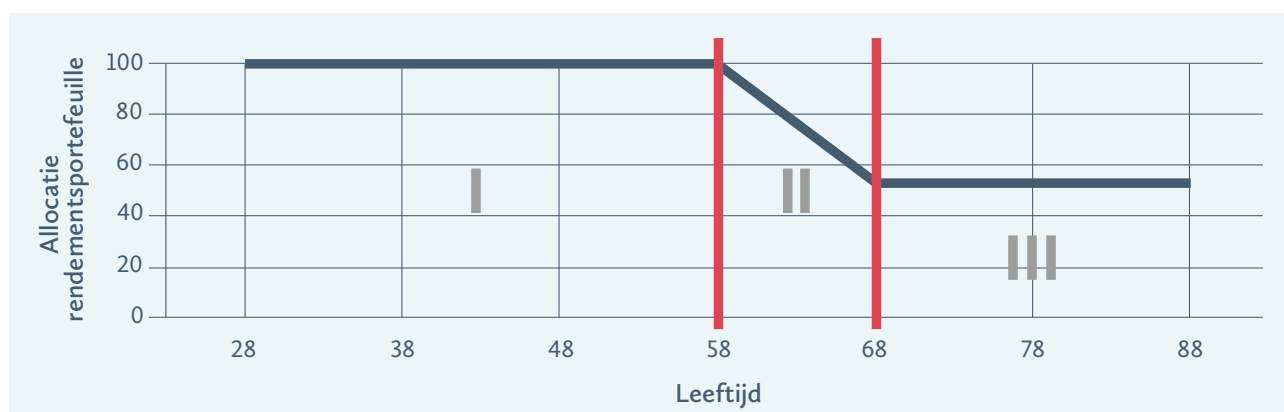
In het kader van de nieuwe pensioenregeling van SPH is een strategisch beleggingsbeleid ontwikkeld voor de opbouwfase met als standaard ingroei in het stabiele uitkeringscollectief. SPH voert een premieregeling op basis van de Wet verbeterde premieregeling (WVP) uit.

Voor het fonds is beleggen een middel om onze doelen zo goed mogelijk te halen. Onze beleggingsovertuigingen staan op onze website: Vermogensbeheer (huisartsenpensioen.nl). De risicobereidheid vormt - naast de doelstelling van het fonds - een belangrijke basis voor het beleggingsbeleid. Enerzijds hebben beleggingen een lange horizon nodig om een goed rendement te kunnen realiseren. Anderzijds kunnen de beleggingen op korte termijn stevig schommelen, wat de lange termijn ambitie kan raken.

De beleggingsuitgangspunten inzake de premieregeling zijn opgebouwd vanuit het concept van de pensioendriehoek, die

bestaat uit 3 elementen: risicobereidheid, verwacht pensioen en premie. De risicobereidheid is het anker voor het ontwerp van een beleggingsbeleid. Met de risicobereidheid geven deelnemers aan welke mate van onzekerheid over de hoogte van het pensioen zij kunnen en willen accepteren. Het verwacht pensioen is het resultaat van de ingelegde premie, het genomen beleggingsrisico en de rendementsverwachtingen.

De nieuwe pensioenregeling is een regeling waarbij premie wordt ingelegd. Deze premie wordt belegd tijdens het werkzame leven van de deelnemer om zo een pensioenkapitaal te vormen. Dit kapitaal wordt vanaf pensionering uitgekeerd in de vorm van levenslange pensioenuitkeringen. Het beleggingsbeleid is relevant voor de invulling van de beleggingsrisico's die een deelnemer kan en mag lopen. Het beleid is derhalve een afgeleide van de risicobereidheid. De lifecycle ziet er voor SPH als volgt uit:

De volgende fases zijn van toepassing voor de premieregeling.

- I. **Rendementsfase:** het nemen van risico en behalen van risicopremie wordt beloond
- II. **Risico-afbouwfase:** risico's moeten worden beheerst om inkooprisico's voor pensioneren te beheersen
- III. **Uitkeringsfase:** beheersing van dekkingsgraad in het collectieve stabiele uitkeringscollectief

Met de bovenstaande inrichting van de risico-afbouwfase met geleidelijke inkoop in het stabiele uitkeringscollectief (fase III, uitkeringsfase) kan het huidige dynamische beleid in het stabiele uitkeringscollectief in stand worden gehouden.

Fase I. Rendementsfase

In de rendementsfase is het van belang om risicopremies te ontvangen om het kapitaal zo goed mogelijk te laten renderen. Risico in termen van het te bereiken pensioen is in deze nog

beperkt. Wel is het van belang om een goed gespreide portefeuille te hebben. Dit om de portefeuille robuust te laten zijn voor uiteenlopende economische omstandigheden.

Fase II. Risico-afbouwfase

De risico-afbouwfase betreft de lengte van ingroei in het stabiele uitkeringscollectief. De conclusie uit onderzoek is dat een ingroeiperiode van 10 jaar voor pensionering passend is. Een langere ingroeietermijn waarbij eerder risico wordt afgebouwd, gaat ten koste van het rendement en biedt weinig tot geen demping in de risico's. Een kortere periode van ingroei verhoogt het risico op te weinig herstellend potentieel bij rendementsschokken.

Fase III. Uitkeringsfase

In fase III geldt het beleid van het stabiele uitkeringscollectief. Onderstaande tabel geeft de drie fases aan.

Leeftijd deelnemer	20-58	58-68	>68
Rendement portefeuille (allocatie)	100%	Lineair van 100% - 0%	0%
Stabiel uitkeringscollectief	0%	Lineair van 0% - 100%	100%

7.2. Strategisch beleggingsbeleid stabiel uitkeringscollectief

Het stabiele uitkeringscollectief is het standaard uitkeringscollectief voor deelnemers van de premiereregeling. De rapportage in de kerncijfers over de dekkinggraden is op basis van de door DNB gedefinieerde methode. In onderstaand hoofdstuk wordt echter gerapporteerd over de economische dekkinggraad in plaats van over de DNB-dekkinggraad. De reden is dat in de portefeuille een dekkinggraad wordt gehanteerd die is gebaseerd op de marktrente, omdat dit de rentecurve is waarop gestuurd kan worden.

Om zo goed mogelijk keuzes te maken, hebben we strategisch beleid ontwikkeld dat stoelt op de volgende drie uitgangspunten.

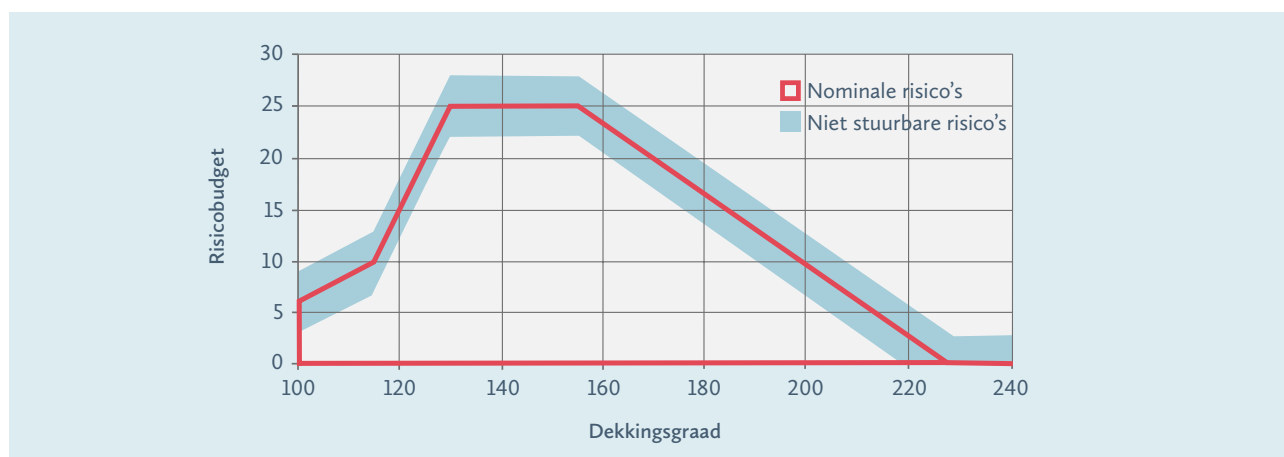
1. We leggen moeilijke keuzes in ons beleggingsbeleid vooraf vast. Door moeilijke keuzes vooraf te maken en vast te leggen en hieraan vast te houden in moeilijke omstandigheden, worden bewezen valkuilen uit de gedragseconomie voorkomen.
2. We sturen op het voorkomen van (grote) kortingen. Een korting heeft verstreckende gevolgen. Naast financiële zorgen bij deelnemers kan ook het draagvlak voor het fonds onder druk komen te staan. Het bestuur houdt daarom rekening met een plausibel stress-scenario (het stuurscenario) en neemt bij een dalende dekkinggraad automatisch minder risico.

3. We nemen voor onze deelnemers niet meer, maar ook niet minder risico dan nodig is voor het realiseren van een goed pensioen. Er is een scenario denkbaar waarbij de dekkinggraad zo hoog is dat we de pensioenen naar verwachting met de fiscaal maximale toeslag kunnen verhogen. Dan is het zinvol om beleggingsrisico's geleidelijk af te bouwen.

We hebben deze drie uitgangspunten uitgewerkt in een duidelijk beleid voor balansbeheer. Met dat raamwerk willen we bereiken dat op elk moment, afhankelijk van de hoogte van de dekkinggraad, bewust meer of minder risico wordt genomen met het belegd vermogen. Concreet betekent dit dat vooraf is vastgesteld hoeveel risicobudget we willen en kunnen inzetten bij welke dekkinggraad. Het te nemen risico is uitgedrukt in het aantal dekkinggraadpunten dat we kunnen verliezen in een streng maar aannemelijk stress-scenario. We vertalen dit risicobudget vervolgens naar een combinatie van strategische assetallocatie en renteafdekking.

De jaarlijkse herijking van de scenarioset heeft in 2022 geen aanpassing van het raamwerk balansbeheer of wijzigingen van strategische doelweringen tot gevolg gehad.

Figuur 14 - Risicoprofiel stabiel uitkeringscollectief SPH op basis van dekkinggraad

7.3. Strategische assetallocatie

Op basis van de hierboven beschreven uitgangspunten is voor zowel de premieregeling als het stabiele uitkeringscollectief een strategische assetallocatie vastgesteld. Onderstaande

figuur geeft de strategische assetallocatie voor de premieregeling weer.

Figuur 15a - Verdeling beleggingen ultimo 2022 premieregeling

	Rendements- portefeuille	Matching portefeuille	Bandbreedte	Rente-afdekking (nominale verplichtingen)	Rente- afdekking (reële verplichtingen)
Strategisch	100,00%	0,00%	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Feitelijk	100,00%	0,00%	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

De premieregeling is ingegaan per 1-1-2022 waardoor een vergelijking met 2021 niet relevant is. Per 2022 wordt er enkel nog in de rendementsfase (fase I lifecycle) door de deelnemer belegd. Binnen deze fase is er een allocatie van 100% naar de rendementsportefeuille. Vanaf 2023 komt ook de risico-afbouwfase (fase II lifecycle) in beeld met een allocatie naar de matchingportefeuille.

doelgewichten zijn gebaseerd op het gegeven risicobudget bij een bijbehorende dekkingsgraad.

Het verschil tussen de strategische en feitelijke weging van rendementsportefeuille en matchingportefeuille wordt verklaard door de toeslag per verslagdatum. Hierdoor is de dekkingsgraad zo'n 10 punten lager geworden. Bijsturing van de feitelijke portefeuille vindt vervolgens plaats per eind januari.

Figuur 15b geeft voor het stabiele uitkerings-collectief aan welke doelallocaties de beleggingscategorieën kennen. De

Figuur 15b - Verdeling beleggingen en strategische doelgewichten ultimo 2022 stabiele uitkeringscollectief

	Economische dekkingsgraad	Risicobudget	Rendements- portefeuille	Matching portefeuille	Bandbreedte	Rente-afdekking (nominale verplichtingen)	Rente- afdekking (reële verplichtingen)
	115%	10%	41,0%	59,0%	2%	79%	0%
	130%	25%	68,0%	32,0%	2%	63%	0%
	155%	25%	57,0%	43,0%	2%	83%	0%
	210%	10%	14,7%	85,3%	2%	88%	100%
Strategisch 2022	140,8%	25%	63,2%	36,8%	2%	78%	0%
Feitelijk 2022	140,8%	22,8%	60,5%	39,5%	2%	75,5%	0%
Feitelijk 2021	136,6%	25%	64,1%	36,1%	2%	67,5%	0%

7.4. Gewichten rendementsportefeuille

De premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief maken gebruik van dezelfde rendementsportefeuille. De verdeling

naar categorieën binnen de rendementsportefeuille wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 16 - Verdeling beleggingen rendementsportefeuille

	Stabiel uitkeringscollectief	Premieregeling	Liquide zakelijke waarden	Aandelen Wereld	Aandelen Opkomend	Aandelen Smallcap	Liquide krediet
Strategisch	-	-	33,0%	20,50%	7,30%	5,30%	26,00%
Feitelijk	-	-	28,30%	17,40%	6,40%	4,50%	24,70%
Bandbreedte	-	-	n.v.t.	+/- 4,0%	+/- 1,5%	+/- 1,5%	N.v.t.
Belegd vermogen 2022	9.553.273	240.168	1.645	1.010	375	260	1.434
Belegd vermogen 2021	12.474.187	-	3.098	2.002	613	484	2.169

	Bedrijfsobligaties EUR	Bedrijfsobligaties USD	High Yield	Emerging Markets Debt	Illiquide zakelijke waarden	Illiquide krediet	Risicobudget
Strategisch	5,70%	6,80%	6,00%	7,50%	26,00%	15,00%	30%
Feitelijk	3,90%	5,70%	6,60%	8,40%	30,20%	16,20%	
Bandbreedte	+/- 2,5%	+/- 2,5%	+/- 2,0%	+/- 2,5%	N.v.t.	N.v.t.	+/- 2,0%
Belegd vermogen 2022	227	332	385	490	1.757	943	
Belegd vermogen 2021	556	591	468	554	1.568	1.105	

Het belegd vermogen 2022 is de optelsom van de premieregeling en het stabiele uitkeringscollectief samen. De tabel volgt de indeling van de strategische benchmark van het fonds, waarbij door de bijbehorende vorderingen, schulden en kasposities heen wordt gekeken. Hierdoor sluiten bedragen uit

deze tabel niet aan op de balans in de jaarrekening, waar een rubricering volgens de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving wordt toegepast. Door afronding zijn niet alle bedragen exact bij elkaar op te tellen.

7.5. Beleggingsresultaat

De beleggingsportefeuille wordt overwegend middels *buy&maintain* ingevuld, waardoor de beleggingsresultaten vergelijkbaar zijn met de resultaten van de benchmarks. In 2022 behaalde de premieregeling een rendement van -8,0%. Het stabiel uitkeringscollectief behaalde een rendement

van -20,5%, en de rendementsportefeuille een rendement van -10,7%. Het rendement van de renteaftdekking was -35,9%. Onderliggend is binnen de uitkeringsregeling vooral een negatief rendement behaald binnen de matchingportefeuille vanwege de fors gestegen rente.

Figuur 17 - Rendement per beleggingscategorie afgezet tegen de vastgestelde benchmark (in %)

Beleggingscategorie	Portefeuilles	SPH	Benchmark*	Rendementsverschil**
Portefeuille uitkeringsregeling				
Matching		-35,9	-35,9	0,0
Rendementsportefeuille		-10,4	-11,1	0,7
Totaal portefeuille uitkeringsregeling		-20,5	-22,0	1,5
Portefeuille premieregeling				
Matching		0,0	0,0	0,0
Rendementsportefeuille		-8,0	-9,1	1,1
Totaal portefeuille premieregeling		-8,0	-9,1	1,1
Rendementsportefeuille				
Liquide zakelijke waarden		-14,4	-14,8	0,4
	Aandelen Wereld	-13,6	-14,3	0,7
	Aandelen Opkomende markten	-16,9	-17,2	0,3
	Aandelen Small cap	-14,8	-15,1	0,3
Liquide krediet		-8,8	-9,4	0,7
	Investment Grade (corporates)	-12,8	-12,7	-0,1
	Opkomende markten (staat)	-5,2	-5,8	0,6
	High Yield (corporates)	-5,1	-6,6	1,5
Illiquide zakelijke waarden		9,3	8,8	0,5
	Infrastructuur	6,7	7,6	-0,9
	Private Equity	34,1	33,1	1,0
	Direct Vastgoed	11,1	9,7	1,4
	Impactbeleggingen	6,2	5,5	0,8
	Hedgefonds	-	-	-
Illiquide krediet		-18,6	-18,9	0,2
	Hypotheke	-18,6	-18,9	0,2
Liquide middelen	Cash	-	-	-
Totaal rendementsportefeuille (exclusief valuta-afdekking)		-8,4	-9,0	0,5
Totaal rendementsportefeuille (inclusief valuta-afdekking)		-10,7	-11,2	0,4

* Niet alle benchmarks zijn tijdig beschikbaar. Benchmarks van illiquide categorieën, zoals Vastgoed en Hypotheken, worden pas bepaald na oplevering van deze tabel. De benchmark voor Infrastructuur is gebaseerd op de driejaars gemiddelde inflatie + 3% en is daarmee een lange termijn benadering van het rendement van de categorie.

** Op de rente-afdekkingsportefeuille en de valuta-afdekking is de benchmark gelijkgesteld aan het portefeuillerendement omdat er geen rendementsdoelstelling is.

7.6. Vereist eigen vermogen (VEV)

Het vereist eigen vermogen (VEV) is gedaald van 16,0 % per

eind 2021 naar 13,5% per eind 2022.

7.7. Haalbaarheidstoets

Jaarlijks voeren we de wettelijk verplichte haalbaarheidstoets uit. De wetgever heeft voorgeschreven hoe deze moet worden uitgevoerd. Zo moet er gerekend worden met een voorgeschreven, uniforme scenarioset van DNB over een horizon van 60 jaar. Met de haalbaarheidstoets monitoren we of het verwachte pensioenresultaat en het pensioenresultaat in het slechtweersscenario (zoals voorgeschreven in de Wet verplichte beroepspensioenregeling) in lijn zijn met de door het fonds zelfgekozen ondergrenzen. Het pensioenresultaat wordt in de haalbaarheidstoets gemeten ten opzichte van de

prijnsinflatie en is een gemiddelde van het pensioenresultaat van alle cohorten, gewogen naar het aantal deelnemers per cohort.

De conclusie van de toets in 2022 was dat we voldoen aan de eigen risicohouding. Het verwachte pensioenresultaat is met 146% hoger dan de vastgestelde ondergrens van 120%. Ook is de afwijking in een slechtweersscenario van 29% lager dan het gekozen maximum van 40%.

7.8. Maatschappelijk verantwoord beleggen

Zorg voor later

Het fonds ziet MVB als een logisch onderdeel van zijn kerntaak 'zorg voor later'. Het zorgen voor goede pensioenen gaat hand in hand met het leveren van een maatschappelijke bijdrage. Door bij onze beleggingskeuzes rekening te houden met milieu-, sociale en bestuurlijke aspecten dragen we bij aan een goed leefklimaat en een duurzame wereld. We leggen daarbij de focus op gezondheid en klimaat. Deze thema's passen bij onze deelnemers en kerntaak. We passen het MVB-beleid toe met beschikbare en toepasbare oplossingen.

Naast de thema's gezondheid en klimaat vormen de principes van de UN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights belangrijke uitgangspunten voor het MVB-beleid. Deze raamwerken zijn onder meer gerelateerd aan de thema's mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Kern van het MVB-beleid is de ESG Due Diligence (gepaste zorgvuldigheid) zoals bedoeld in het IMVB-convenant. MVB

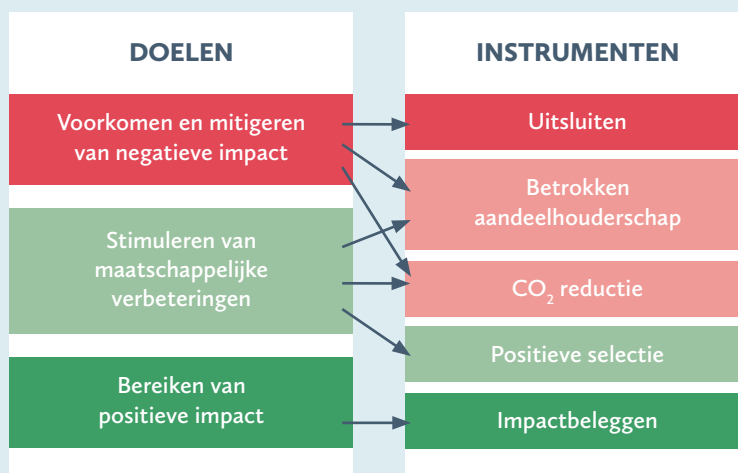
heeft als doel om negatieve impact te voorkomen maar ook om een positieve impact te bereiken op de thema's die SPH belangrijk vindt. Het schema op pagina 52 illustreert de inzet en samenhang van de doelstellingen met de verschillende MVB-instrumenten.

Implementatie van het aangescherpte uitsluitingenbeleid

SPH hanteert een uitsluitingenbeleid voor bedrijven. Wij beleggen niet in bedrijven in de sectoren: kolenmijnbouw, teerzandwinning, schalieolie en -gas en Arctische olie en -gas. Datzelfde geldt voor tabak, controversiële- en consumentenwapens en structurele normschenders.

We hebben ook een uitsluitingenbeleid voor landen. We hanteren hiervoor normen op het gebied van mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie. SPH kiest ervoor om naleving van de principes te bepalen op basis van de daadwerkelijke prestaties en het gedrag van landen en sluit daarvoor aan bij de normen van drie instituten: Freedom House, ITUC en Transparency International. Er wordt ook niet belegd in staatsondernemingen (>50% eigendom) van landen op de uitsluitingslijst. **Op onze website staat een overzicht van de uitgesloten bedrijven en landen.**

Focus thema's:
gezondheid & klimaat

Dit beleid was in 2021 aangescherpt waarbij onder andere China en Rusland zijn toegevoegd aan de lijst van uitgesloten landen. De implementatie hiervan heeft plaatsgevonden in maart en april 2022, door het aanpassen van de relevante maatwerk-benchmarks. Vanwege de inval van Rusland in Oekraïne van februari dat jaar is vervroegd gestart met de verkoop van Russische staatsobligaties.

Betrokken aandeelhouderschap

Achmea IM voert namens SPH een engagementprogramma uit. We hebben engagements gevoerd met bedrijven die de Global Compact-principes, de OESO-richtlijnen of de VN Guiding Principles on Business & Human Rights schenden. Ultimo 2022 werden er namens het fonds met 112 unieke bedrijven 165 dialogen gevoerd met als doel het voorkomen en/of opheffen van schendingen van internationale normen. Gedurende het jaar is met 34 bedrijven een nieuwe dialoog op het gebied van schendingen geïnitieerd. Ook is met bedrijven gesproken over thema's zoals de impact van de klimaattransitie, waterrisico's, gezonde voeding en goede en beschikbare medicijnen. Op aandeelhoudersvergaderingen hebben we gebruik gemaakt van ons stemrecht. In 2022 is op 5.467 aandeelhoudersvergaderingen op 55.330 agendapunten gestemd. Op 22% van de agendapunten is een stem tegen het management uitgebracht.

Voor wat betreft het stemgedrag volgt SPH het stembeleid van AIM. Het Britse ShareAction heeft onderzoek gedaan naar het stemgedrag van vermogensbeheerders op het gebied van milieu en sociale problemen. De onderzoeksgroep betrof 68 van de grootste vermogensbeheerders wereldwijd. AIM komt

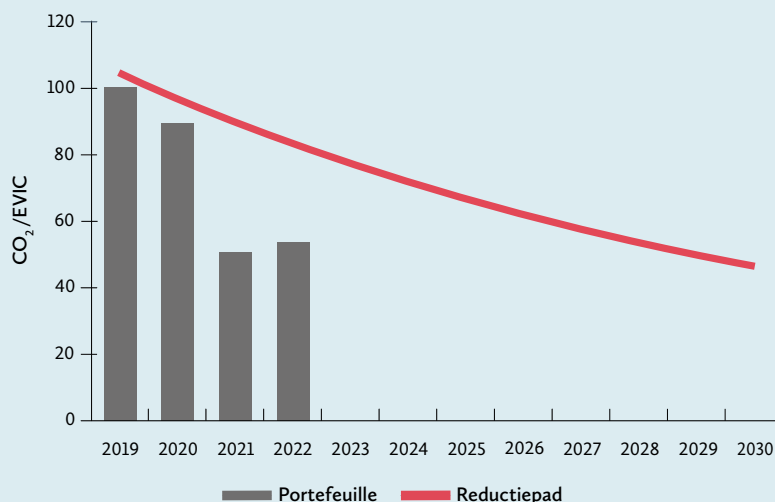
als gedeeld eerste naar voren uit dit onderzoek. Dit is voor ons een bevestiging dat het stembeleid in goede handen is bij onze MVB-uitvoerder.

Daarnaast hebben we eind 2022 besloten om samen met Pensioenfonds Medewerkers Apotheken het Health Engagement Netwerk op te zetten. Via dit netwerk willen we gezamenlijk met pensioenfondsen uit de gezondheidszorg de dialoog starten met bedrijven op het thema gezondheid. Het is een aanvulling op het bestaande engagementprogramma wat we afnemen bij Achmea IM. Bestuursleden van de deelnemende pensioenfondsen zullen een actieve rol vervullen als inhoudelijk expert en zelf deelnemen aan de gesprekken met de bedrijven.

Halveren CO₂-uitstoot

Sinds 2021 heeft SPH zich geïnteresseerd aan de afspraken uit het Parijsakkoord. Een belangrijke doelstelling is om de CO₂-voetafdruk van onze portefeuille in 2030 te halveren ten opzichte van 2019, en dat we in 2050 een per saldo CO₂-neutrale beleggingsportefeuille hebben. SPH is goed op weg om deze doelstelling te realiseren. Door het ESG best-in-classbeleid binnen de aandelenportefeuille is ook de CO₂-voetafdruk van deze categorie al significant verlaagd. Daarnaast is in 2022 met de managers binnen de hoogwaardige bedrijfsobligatieportefeuille als eerste categorie in de portefeuille afspraken gemaakt voor reductiedoelstellingen van de CO₂-voetafdruk. Voor de overige categorieën is een eerste inventarisatie gemaakt van de CO₂-databeschikbaarheid en mogelijkheden voor reductiedoelstellingen.

CO₂-voetafdruk

Bovenstaande grafiek toont de CO₂-voetafdruk (gemeten als CO₂-uitstoot / Enterprise Value incl. Cash) van de portefeuille en het vastgestelde reductiepad naar de halvering in 2030 ten opzichte van 2019. De portefeuille bestaat in deze grafiek uit de beleggingscategorieën waarvan CO₂/EVIC-data van voldoende kwaliteit beschikbaar is: aandelen, hoogwaardige bedrijfsobligaties (investment grade) en hoogrentende bedrijfsobligaties (high yield). De getoonde CO₂-/EVIC-waarden in de grafiek zijn indicatief.

ESG best-in-class aanpak

Al enige jaren is SPH bezig om een ESG best-in-class aanpak uit te rollen. In 2022 hebben we deze aanpak ook doorgevoerd binnen de categorie hoogwaardige bedrijfsobligaties (investment grade). Daarmee wordt het ESG best-in-class beleid nu gehanteerd voor het grootste deel van de beursgenoteerde beleggingen.

Impact

SPH is ook bezig om de mogelijkheden te verkennen voor impactbeleggen gericht op het realiseren van een positieve bijdrage aan het kernthema gezondheid. Met zorgvastgoed hebben we al een impactbelegging. Zorgvastgoed combineert een goede risico-rendementsverhouding met doelgericht en meetbaar bijdragen aan oplossingen op het gebied van gezondheidszorg in Nederland. In de toekomst wil SPH meer gaan doen met impactbeleggen. In 2022 is een start gemaakt met het in kaart brengen van de mogelijkheden om in private equity te beleggen met een impactdoelstelling.

Transparantie over beleggen

Huisartsen hechten aan transparante communicatie over

beleggen. Zij vinden veel informatie terug op de website:

<https://www.huisartsenpensioen.nl/onze-beleggingen/maatschappelijk-verantwoord-beleggen>. Zo zijn er in 2022

meerdere communicatieberichten op de website geplaatst.

Ook is aandacht besteed aan MVB in Huisarts & Pensioen, ons deelnemersmagazine. In de media zijn verschillende berichten geweest over SPH en de initiatieven op het gebied van MVB.

Naast de toegankelijke berichten is er ook verdiepende informatie te raadplegen. Ook in 2022 is elk half jaar een MVB Halfjaarverslag opgesteld waarin verantwoording wordt afgelegd over de inzet van de verschillende MVB-instrumenten. Daarnaast wordt elk kwartaal apart gerapporteerd over stemgedrag. In die rapportage staat in detail aangegeven hoe er namens het fonds is gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. Verder publiceren we op onze website het MVB-beleid, het stembeleid, een actuele stemrapportage, een verslag verantwoord aandeelhouderschap, de uitsluitingslijsten voor landen en bedrijven, een overzicht van de portefeuille en de vereiste SFDR-informatie, zoals de verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

SPH is in 2022 ook een dialoog aangegaan met deelnemers. Er hebben in dat kader rondetafelgesprekken plaatsgevonden met deelnemers over MVB. Ook met de diverse fondsgremia zoals het VO hebben gesprekken plaatsgevonden over de plannen voor de beleggingsportefeuille en het van toepassing zijnde MVB-beleid. Dit is belangrijk, want in ons beleid houden we zoveel mogelijk rekening met de wensen van onze deelnemers. Die wensen lopen soms behoorlijk uiteen. We wegen alle meningen zorgvuldig af bij de keuzes die we maken.

IMVB-convenant

Het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant Pensioenfondsen (voorheen IMVO Convenant) is het resultaat van onderhandelingen tussen niet-overheidsorganisaties, vakbonden, overheid en pensioenfondsen. Pensioenfondsen die het convenant ondertekenen kiezen voor een aanpak waarbij de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de VN-richtlijnen over omgaan met mensenrechten dienen als basis om risico's voor samenleving en milieu te identificeren, prioriteren en adresseren. Daarmee wordt ook een bijdrage geleverd aan de Sustainable Development Goals, de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. Deze doelen zijn in 2015 vastgesteld door de VN om tot een betere wereld te komen in 2030.

EU-duurzaamheidswetgeving

SPH voldoet aan de Europese duurzaamheidswetgeving, waaronder de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en Taxonomie verordening (Taxonomie). We verwijzen naar de website voor onze MVB-rapportages en specifieke SFDR- en Taxonomie-toelichtingen. SPH houdt rekening met duurzaamheidsaspecten in het beleggingsbeleid. Hoe we dat doen beschrijven we in ons MVB-beleid. Op basis van de informatie die we van de onafhankelijke partij ontvangen, bepalen we in welke mate en op welke wijze de geïdentificeerde duurzaamheidsrisico's (kwalitatief) gemitigeerd moeten worden. Indien nodig en mogelijk worden de duurzaamheidsrisico's gemitigeerd aan de hand van ESG-beleidsinstrumenten, ESG-benchmarkstrategieën en thematische uitsluitingsstrategieën. Onze instrumenten

voor verantwoord beleggen (uitsluiten, betrokken aandeelhouderschap, positieve selectie) zijn een belangrijke manier om duurzaamheidsrisico's in de beleggingsportefeuille te verminderen. Zo geven we ook invulling aan het principe 'do no significant harm'.

In ons MVB-beleid beschrijven we hoe we omgaan met klimaatverandering. Het beheersen van klimaatrisico's is zeer complex en het beleid hieromtrent wordt continu doorontwikkeld.

De pensioenregeling van SPH classificeert binnen de SFDR als een artikel 8-fonds. Wij promoten ecologische of sociale kenmerken of een combinatie van die kenmerken. Dat doen wij door MVB-instrumenten in te zetten, zoals engagement, stemmen op aandeelhoudersvergaderingen, ESG-integratie en uitsluiting.

SPH streefde in 2022 geen milieudoelstelling na, zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie³. Daarom houdt 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille rekening met de EU Taxonomie-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. Daarnaast is 0% van de onderliggende beleggingen van de portefeuille een transitie- of faciliterende activiteit. SPH verwijst naar de website voor specifieke SFDR en EU Taxonomie verslaglegging.

Dat wij rekening houden met duurzaamheidsaspecten in ons beleggingsbeleid betekent ook dat ons fonds onder artikel 8 van de SFDR valt. De verplichte rapportage is een bijlage bij dit jaarverslag.

³ De EU Taxonomie bestaat uit enkele beginselen, waaronder het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan andere milieudoelstellingen van de EU Taxonomie". Het beginsel "geen ernstige afbreuk doen" is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van ons fonds (het financiële product) die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De resterende beleggingen in ons fonds (de onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

7.9. Ontwikkelingsdossier: lange termijn waardestrategie voor aandelen

Het bestuur heeft een portefeuillevisie voor de integrale aanpak van risico, rendement, MVB en kosten vastgesteld. Gebaseerd op de geformuleerde portefeuillevisie heeft het bestuur opdracht gegeven om een lange termijn waardestrategie (LTW) uit te werken voor de aandelenportefeuille. Aanleiding hiervoor zijn terugkerende vragen van deelnemers over de beleggingen van SPH. Dit ondanks de acties die de afgelopen jaren zijn ondernomen om de portefeuille te verduurzamen. Deelnemers kijken vaak meer bottom up en partieel naar de belegging die hem of haar opvalt. Het pensioenfonds daarentegen kijkt technisch en top down. Daardoor kan SPH niet altijd naar tevredenheid van de deelnemers uitleggen waarom in bepaalde aandelen wordt belegd.

De LTW-strategie biedt een oplossing voor dit probleem. SPH wil een betrokken lange termijn belegger zijn die op de lange termijn waarde creëert voor deelnemers en samenleving. De doelstelling voor de aandelenportefeuille is daarmee tweeledig:

1. *Financiële waardecreatie* door in te zetten op lange termijn ontwikkelingen
2. *Maatschappelijk waardecreatie* door vooruit te kijken hoe met de aandelenbeleggingen zo goed mogelijk bijgedragen wordt aan maatschappelijke transitie.

7.10. Acties en dossiers in 2022

In 2022 is ook een aantal andere activiteiten uitgevoerd dat vermeldenswaardig is.

Deelnemersonderzoek

In 2022 is een fondsbreed deelnemersonderzoek gehouden waarbij ook informatie is opgehaald bij deelnemers over hun opvattingen rondom MVB. Uitkomst is dat huisartsen een goed pensioen willen in zowel financieel als maatschappelijk opzicht. SPH vindt dat beide doelstellingen in hoge mate te combineren zijn in een afgewogen beleggingsbeleid.

Deelnemers geven ook aan het belangrijk te vinden dat de beleggingen een positieve bijdrage hebben aan de wereld. Klimaat en gezondheid zijn voor de deelnemers duidelijk de hoofdthema's binnen MVB. Huisartsen zijn verdeeld als het gaat om het beleid omtrent beleggingen in fossiel, dit sluit aan bij het breder maatschappelijk debat. Het huidige beleid omtrent fossiel, uitsluiting van de meest vervuilende subsectoren, zit daarmee redelijk in het midden.

Beide doelstellingen zijn te verenigen in één LTW-aandelenportefeuille: bedrijven die op lange termijn relevant zijn voor de maatschappij, presteren financieel beter.

Anders dan bij een passieve marktgedreven strategie, waar de index wordt gevolgd, bestaat een LTW uit een beperkt aantal bedrijven dat welbewust is gekozen en waarmee een permanente dialoog wordt onderhouden. Met een LTW kunnen we deelnemers een positiever verhaal vertellen over onze aandelenportefeuille, met een focus op onze keuze om ergens juist wél in te beleggen.

In 2022 heeft het bestuur de investment case vastgesteld. Daarmee heeft het uitgesproken dat het graag ziet dat de LTW er komt. 2023 staat in het teken van de verdere ontwikkeling en uitvoering van de LTW portefeuille. Met name de kaderstelling, de governance en het draagvlak bij deelnemers zijn belangrijke en impactvolle vervolgvraagstukken. De LTW is een ontwikkelingsdossier waarin stap voor stap en weloverwogen wordt gehandeld. Een solide uitvoering is randvoorwaardelijk in deze en alleen als deze geborgd is, gaat de LTW portefeuille er daadwerkelijk komen want het gaat om veel pensioengeld.

Beleggingsovertuigingen

Het bestuur heeft in 2022 de beleggingsovertuigingen herijkt. Aanleiding voor de herziening is de LTW, het herziene MVB-beleid d.d. 2021 en enkele eerdere wijzigingen. Bij de redactie van de beleggingsovertuigingen is gestreefd naar uitlegbaarheid en toegankelijkheid.

Collectief Variabel Pensioen

In 2022 is het strategisch beleggingsbeleid van het Collectief Variabel Pensioen (CVP) opgeleverd en geïmplementeerd. Deze inrichting is een passende oplossing om deelnemers naast de standaard van het Collectief Stabiel Pensioen een aanvullende keuzemogelijkheid te bieden. De voorgestelde inrichting betreft de inrichting voor de nieuwe regeling per 2021 onder het huidige pensioenstelsel. De inrichting voor de tot 2021 opgebouwde pensioenen is buiten scope. Hiervoor loopt inmiddels een programma gericht op invoering van de Wet Toekomst Pensioen dat de komende jaren uitgevoerd zal worden.

SFDR

De Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) en de EU Taxonomie voor klimaat stellen eisen aan pensioenfondsen rondom de informatieverstopping over hun duurzaamheidsambities. In 2022 heeft SPH de SFDR level 2 en de Taxonomie informatieverstoppingvereisten geïmplementeerd en gepubliceerd op haar website.

Rusland en inflatie

Op 24 februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Dat leidde tot hevige reacties op de financiële markten. Ook troffen westerse landen sancties tegen Rusland. Er liep reeds een implementatietraject voor het landenbeleid dat in 2021 is vastgesteld en waaronder beleggingen in Russische en Chinese staatspapier of staatsbedrijven zijn uitgesloten van belegging. Na de inval zijn zo snel mogelijk alle Russische posities verkocht. Inmiddels heeft het fonds vrijwel geen beleggingen meer in Rusland.

Nieuwe belegging: illiquide krediet

In 2022 heeft de investment case illiquide krediet vastgesteld. Dit is een nieuwe categorie voor SPH dat daarmee gaat beleggen in Senior Secured Loans (SSL). De SSL bieden een aantrekkelijk rendement en bieden diversificatie en dragen daarmee bij een robuustere beleggingsportefeuille. Ook is MVB goed toepasbaar.

Benchmark beleggingskosten

Kostenbewustheid draagt bij aan een goed pensioen. Eén van de speerpunten is daarom het kostenniveau van het fonds. Daarom is in 2022 een deep dive naar de beleggingskosten – de grootste kostenpost van SPH – uitgevoerd. Uit het externe onderzoek is gebleken dat de beleggingskosten – ook op categorieniveau - lager zijn dan andere vergelijkbare pensioenfondsen.

8. Risicomangement

8. Risicomanagement

Om goed en betaalbaar pensioen te kunnen realiseren, gaat het fonds bewust financiële risico's aan. Een voorbeeld hiervan is het risico dat beleggen in aandelen met zich meebrengt. Het verwachte rendement moet daarbij opwegen tegen het risico en de kosten.

De activiteiten van het fonds brengen ook ongewenste risico's met zich mee die geen rendement opleveren. Die ongewenste risico's kunnen financieel van aard zijn, zoals het wisselkoersrisico op buitenlandse beleggingen, of de kans dat een contractuele tegenpartij failliet gaat. De ongewenste risico's kunnen ook van niet-financiële aard zijn. Deze risico's manifesteren zich bijvoorbeeld op het gebied van integriteit, juridische afspraken of binnen de IT-systemen. Het identificeren van en verantwoord omgaan met risico's die de doelen van SPH kunnen raken, wordt integraal risicomanagement genoemd en omvat zowel financiële als niet-financiële risico's.

Het doel van risicomanagement is tweeledig. Aan de ene kant is het doel dat het fonds op een afgewogen, transparante en beheersbare manier de (financiële) risico's neemt die nodig zijn om de pensioenambitie te realiseren. De risicobereidheid van het fonds is de belangrijkste beperking voor de te nemen risico's. Deze risico's worden integraal bekeken. Aan de andere kant is het doel dat het fonds de risico's vermijdt of beheerst die niet bijdragen aan het realiseren van de pensioenambitie.

Drie verdedigingslijnes

In het door SPH gehanteerde model bestaat risicomanagement uit drie verdedigingslijnes of -lijnen. De eerste lijn zorgt voor advisering, voorbereiding van beleid en aansturing van de uitvoeringsorganisaties. De tweede lijn monitort en bewaakt of de eerste lijn zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Ook het organiseren van risk assessments is een taak van de tweede lijn. De derde lijn beoordeelt het samenspel tussen de eerste en tweede lijn.

Eerste lijn: uitvoering en beleidsvoorbereiding

In het door SPH gehanteerde model bestaat risicomanagement uit drie verdedigingslijnes of -lijnen. De eerste lijn zorgt voor advisering, voorbereiding van beleid en aansturing van de uitvoeringsorganisaties. De tweede lijn monitort en bewaakt

of de eerste lijn zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. Ook het organiseren van *risk assessments* is een taak van de tweede lijn. De derde lijn beoordeelt het samenspel tussen de eerste en tweede lijn.

Tweede lijn: risicobeheer en compliance

Tegenwicht bieden op de uitvoering, beoordelen van de opdrachtformulering, het organiseren van risk assessments en toezichthouden op naleving van gedragsrichtlijnen en wet- en regelgeving zijn taken van de tweede lijn. De tweede lijn bestaat uit de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de vervuller risicobeheer en de compliance officer. Sinds eind 2021 is de sleutelfunctiehouder functie-onafhankelijk van het bestuur ingericht waarbij de sleutelfunctiehouder geen bestuurder is. Risicobeheer is verantwoordelijk voor het tegenwicht ten opzichte van de uitvoering. Risicobeheer beoordeelt adviezen en monitort of de uitvoeringsorganisaties binnen de verleende mandaten opereren. Ook binnen het bestuursbureau is risicobeheer verantwoordelijk voor beoordeling en risicomonitoring. Monitoring van naleving van wettelijke regels en gedragsrichtlijnen is belegd bij de compliance officer. De Beleidscommissie Risico & Compliance (BCRC) heeft een ondersteunende en adviserende rol bij risicobeheer en compliance.

Derde lijn: intern toezicht

De derde lijn wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder internal audit, ondersteund door de Beleidsadviescommissie Audit (BCA) en BDO. De sleutelfunctiehouder internal audit beoordeelt onder meer opzet, bestaan en werking van de risicomanagementfunctie en de effectiviteit van besluitvormingsprocessen.

Eigenrisicobeoordeling (ERB)

De IORPII-richtlijn is in 2019 in werking getreden. Een instrument volgend uit de IORPII-richtlijn is de eigenrisicobeoordeling (ERB). De ERB is in 2022 geactualiseerd ten aanzien van het klimaatrisico-scenario en ESG-risico.

IRM-beleid

SPH hanteert een integraal risicomanagementbeleid (IRM-beleid). Dat betekent dat risico's in samenhang beoordeeld worden. Dit voorkomt dat risico's over het hoofd worden gezien en houdt rekening met het feit dat verschillende risico's elkaar kunnen beïnvloeden en versterken. Risicomanagement is geen op-zichzelf-staand proces, maar een geïntegreerd onderdeel van de beleidsvorming. In alle bestuursvergaderingen, commissies, projecten en beleidsdocumenten wordt aandacht besteed aan risicomanagement en is het integraal onderdeel van de besluitvorming. In 2022 is de niet-financiële risicobereidheid geactualiseerd.

Financiële risicobereidheid

In de financiële risicobereidheidsverklaring stelt het fonds grenzen aan de mate waarin het fonds financiële risico's wil lopen. De risicobereidheid is sinds 2022 opgedeeld in:

- het Collectief Stabiel Pensioen (CSP): uitkering van een stabiel pensioen,
- Collectief Variabel Pensioen (CVP; vanaf 2023): uitkering van een variabel pensioen,
- de opbouw in de premieregeling; vanaf 2022 bouwen alle deelnemers op volgens een premieregeling, waarbij voor pensioering (geleidelijk) wordt ingekocht in CSP of CVP, al naar gelang de keuze van de deelnemer

Risicobereidheid CSP

Dit zijn de hoofdpunten van de financiële risicobereidheidsverklaring voor het CSP:

- Het pensioenresultaat kan niet worden gegarandeerd. SPH accepteert het risico dat de ambitie niet voor iedere generatie deelnemers onder alle omstandigheden kan worden behaald.
- SPH streeft naar evenwichtigheid tussen generaties.
- Het bestuur gaat in gesprek met het VO om de ambitie en de risicobereidheid te herzien als de dekkingsgraad in een door het bestuur te bepalen stressscenario lager wordt dan 105% en/of er moet worden gekort op de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken.
- SPH streeft naar behoud van de eerder opgebouwde pensioenaanspraken en daarmee naar het voorkomen van kortingen.
- SPH heeft een vooraf vastgesteld beleid dat beschrijft wanneer en hoe het beleggingsrisico wordt aangepast om:
 - het neerwaartse risico op de korte termijn te beperken, daarmee ook de kans op korten,
 - het realiseren van de ambitie niet onnodig in gevaar te brengen.

In zeer extreme scenario's kan het fonds terecht komen in een situatie die niet past binnen de risicobereidheid. In dat geval treedt het crisisplan in werking.

		Zakelijke waarde						
		-50%	-30%	-10%	0%	10%	30%	50%
Rente	+150bp	122	134	146	152	158	169	181
	+100bp	120	131	142	148	154	165	176
	+50bp	118	129	139	144	149	160	170
	0bp	116	126	136	141	145	155	165
	-50bp	114	123	132	137	141	151	160
	-100bp	112	120	129	133	137	146	155
	-150bp	109	117	125	130	134	142	150

Risicobereidheid CVP

De hoofdpunten van de financiële risicobereidheidsverklaring voor het CVP zijn de volgende:

- Doel: Het bieden van een variabel pensioen, met als doel een pensioenuitkering die hoger wordt door het realiseren van positief beleggingsresultaat.
- De beleggingsmix is zodanig dat maximale verlies aan

pensioenuitkering in enig jaar en in een periode van 3 jaar bij optreden van een specifiek (stress)scenario wordt beperkt.

- Spreiding van gerealiseerde rendement over 3 jaar voor demping van risico's en hiermee een lagere bewegelijkheid van de pensioenuitkering.
- Langlevensrisico wordt collectief gedeeld binnen CVP.

Risicobereidheid opbouwfase premiereregeling

De financiële risicobereidheidsverklaring voor de premiereregeling kent onder meer de volgende punten:

- Lifecycle - het beleggingsbeleid is afhankelijk van de verhouding tussen de human en financial wealth per leeftijdsgroep.
- Minimaal benodigd pensioen - de vormgeving van de lifecycles en premie moet dusdanig zijn dat een minimaal pensioen van 34% wordt bereikt in het slechtweerscenario.
- Maximaal benodigd pensioen - de vormgeving van de lifecycles en premie moet dusdanig zijn dat een maximaal pensioen van 100% wordt bereikt in het goedweerscenario.
- Het vermogensverlies mag, op grond van een specifiek (stress)scenario, niet meer dan 30% in een jaar bedragen.
- Bij een premiereregeling wordt pensioenvermogen opgebouwd. De hoogte van het vermogen is afhankelijk van het vermogen en de beleggingsresultaten.

Niet-financiële risicobereidheid

SPH handelt zo dat de pensioenen van de deelnemers toekomstbestendig blijven en het vertrouwen in het fonds bij zowel deelnemers als niet-deelnemers gefundeerd en goed blijft. Daarom brengt SPH de potentiële niet-financiële risico's die dit kunnen ondermijnen in kaart en neemt doelgericht actie om deze risico's blijvend te beheersen.

SPH hanteert een integrale blik op risicomanagement. Dit impliceert dat zowel financiële als niet-financiële risico's (pro-)actief worden geadresseerd. Deze risico's worden geïdentificeerd en beoordeeld, en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen. De insteek hierbij is dat de potentiële impact van risico's leidend is. Dit is overeenkomstig met de risk beliefs zoals opgenomen in het beleid Integraal Risicomanagement.

Zoals de financiële risicobereidheidsverklaring het ankerpunt is voor de sturing van de balans, vormt de niet-financiële risicobereidheid het beoordelingskader voor de niet-financiële risico's. Deze risicobereidheid is in 2020 vastgelegd in het beleidsdocument *Niet-financiële Risicobereidheid*. De risicobereidheid is door het bestuur vastgesteld met betrokkenheid van de BCRC, het bestuursbureau en de sleutelfunctiehouder en -vervuller risk.

Het maakt de identificatie en beoordeling van risico's expliciet en toont aan dat de beheersmaatregelen zijn afgestemd op de risicobereidheid.

Het doel van risicobereidheidsverklaring is driedielig:

1. Doorlopende beeldvorming van relevante niet-financiële risico's
2. Vastlegging per risicocategorie van hoeveel risico SPH bereid is te dragen en daadwerkelijk draagt
3. Periodieke evaluatie en aansturing van de aansluiting van de beheersmaatregelen op de risicobereidheid

Nieuwe pensioenregeling en transitie pensioenadministratie

De nieuwe pensioenregeling en de transitie van de pensioenadministratie waren in 2022 belangrijke aandachtspunten gezien hun belang, omvang, complexiteit en de live-gang per 1 januari 2022 van de nieuwe premiereregeling bij de nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie APS.

De nieuwe pensioenregeling komt voort uit de keuze van SPH niet te wachten op de komst van nieuwe wetgeving, en zo het risico dat de knelpunten van de bestaande regeling (te) lang blijven voortbestaan te mitigeren. De bestuurlijke risicobereidheid speelt hierin een belangrijke rol, waarbij het bestuur heeft uitgesproken dat het niet acceptabel is dat de knelpunten van de oude regeling nog enkele jaren blijven voortbestaan. Belangrijke knelpunten van die oude regeling waren de (on)haalbaarheid van de toeslagambitie en het niet benutten van de fiscale ruimte. Deze knelpunten brengen juridische risico's met zich mee en draagvlakrisico. Met de inwerkingtreding van de nieuwe pensioenregeling per 2022 zijn deze knelpunten opgelost.

De nieuwe premiereregeling van SPH is per 1 januari 2022 in werking getreden. In de eerste helft van 2022 is het beleid van het Collectieve Variabele Pensioen (CVP) uitgewerkt en is hiervoor een Risk Self Assessment opgesteld en een wettelijke risicohouding vastgesteld. In de tweede helft van 2022 is het project Doorontwikkeling Pensioenregeling opgestart.

DNB heeft in de tweede helft van 2022 bij SPH een on-site onderzoek naar IT-transitierisico's uitgevoerd, gericht op de pensioenadministrateur APS en in het bijzonder het RAP-systeem voor de premiereregeling. SPH onderschrijft de bevindingen en aanbevelingen uit dit rapport en heeft deze opgepakt. SPH monitort opvolging van acties door APS nauw.

Key controls

In 2022 zijn key controls geïntroduceerd. Key controls zijn beheersmaatregelen die zien op activiteiten met een bruto onacceptabel risiconiveau. Key controls zorgen ervoor dat het netto niveau wel acceptabel is. Daarnaast is risicobeheer in

2022 gestart met toetsing van de werking van key controls. Deze toetsing vindt doorlopend plaats.

Onderstaande tabel geeft elk gebied een voorbeeld van een risico en een beheersmaatregel daarbij.

Op een 13-tal functiegebieden zijn key controls gedefinieerd.

<i>Functiegebied</i>	<i>Voorbeeld risico</i>	<i>Voorbeeld key control</i>
1. Bestuur	Bestuurlijke informatiestroom is onjuist, ontijdig en/of onvolledig	Rapportage sleutelfunctie-houders
2. Pensioenbeheer	Niet alle huisartsen zijn aangemeld bij het pensioenfonds of betalen geen c.q. te weinig pensioenpremie	WUO-controle
3. Balansbeheer en Beleggingen	Beleggen vindt niet plaats in overeenstemming met de prudent person regel	Strategisch balansbeheer en beleggingsbeleid
4. Financiële planning	Geven van verkeerd inzicht aan deelnemers door het verstrekken van onjuiste of onvolledige informatie	1. FFP-certificering 2. Checklist Pensioenscan
5. Communicatie	Suboptimale communicatie* met deelnemers door SPH	Opstellen communicatiebeleidsplan Bewaken communicatiejaarplan
6. Managen uitbesteding	Niet juist of onvolledig beheersen van IT-risico's bij uitbestedingen	Uitvoeren IT-assessments
7. Informatiemanagement	Ongeautoriseerde toegang tot bedrijf kritische informatie / functionaliteit	Procedure toegangs-beveiliging
8. Beleidsvoorbereiding	Niet tijdig actualiseren van beleidsstukken	Revisiekalender
9. Managen geldstromen	Onjuiste, onvolledige of ontijdige afhandeling van salarissen	Jaarlijkse aansluiting met externe salarisadministratie
10. Verantwoording	Niet juist, niet tijdig of niet volledig afleggen van (financiële) verantwoording	Controle externe accountant
11. Managen projecten	Niet juist, tijdig of volledig bewaken van de voortgang van het project en/of de projectkosten	Maandelijkse voortgangsrapportage
12. HR	Niet kunnen werven van bestuursleden en deskundigheids- en kennisrisico bestuursleden	Geschiktheidsbeleidsplan
13. Compliance	Compliance met wet- en regelgeving is onjuist, onvolledig of ontijdig	Monitoring compliance intern en bij uitbestedingspartners door compliance officer

* Hieronder verstaan we alle redenen waardoor communicatie suboptimaal is of kan zijn, waaronder communicatie die niet correct is, niet tijdig is, niet evenwichtig is, niet duidelijk is, niet aansluit bij de beleving van de deelnemer, niet aanzet tot actie, etc.

Vooruitblik 2023

Vanuit het oogpunt van risicobeheer zijn voor 2023 in het bijzonder de volgende onderwerpen relevant:

- *Ontwikkeling van respectievelijk besluitvorming ten aanzien van de lange termijn waardecreatie (LTW) portefeuille:* dit is een project van bijzondere aard en omvang aangezien het beoogt een groot deel van de beleggingen op een innovatie wijze te (laten) beheren.
- *Pensioenadministratie-systeem RAP bij APS:* opvolging van de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport op grond van het on-site DNB-onderzoek naar IT-transitierisico's in 2022 heeft hoge prioriteit en krijgt ruime bestuurlijke aandacht.
- *Governance:* De wijziging van de governance van SPH heeft gevolgen voor de bestuurlijke processen, de rollen, het mandaat, e.d. rondom risicomanagement. Bijzondere aandacht gaat voor Risicomanagement uit naar de nieuwe inrichting van risicobeheer.

9. Kosten

9. Kosten

In dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen in de uitvoeringskosten toegelicht. Daarbij worden de aanbevelingen van de Pensioenfederatie als leidraad gebruikt, die als doel hebben inzicht te geven in de kosten van pensioenfondsen.

SPH probeert de kosten van de pensioenuitvoering zo laag mogelijk te houden. Iedere euro die we uitgeven aan kosten kunnen we niet besteden aan het pensioen van onze deelnemers. We kijken daarom kritisch naar de kosten in relatie tot de opbrengsten.

De totale kosten bedroegen in 2022 € 53,9 miljoen. Deze totale kosten kunnen we verdelen in de volgende drie soorten kosten.

1. *Pensioenbeheerkosten*: de kosten voor het uitvoeren van de pensioenadministratie, de communicatie met deelnemers, het SPH-bestuur, het bestuursbureau, de RvT, het VO, commissieleden, de BPV en de VvA.
2. *Vermogensbeheerkosten*: de kosten voor het beheer en beleggen van het pensioenvermogen.
3. *Transactiekosten*: de kosten voor het uitvoeren van transacties in de beleggingen.

Figuur 18 - Kengetallen

Kengetallen (x € 1.000)	2022	2021	2020	2019	2018
Pensioenbeheerkosten	11.199	14.963	12.743	11.372	11.246
Pensioenbeheerkosten/ aantal deelnemers (actief + gepensioneerden)	487	658	643	590	598
Pensioenbeheerkosten gecorrigeerd/ aantal deelnemers	365	493	482	442	449
Vermogensbeheerkosten	35.531	30.615	24.951	35.117	29.105
Totale vermogensbeheerkosten/ gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,33	0,25	0,21	0,31	0,28
Transactiekosten	7.206	9.364	10.723	6.684	6.403
Transactiekosten/ gemiddeld belegd vermogen (in %)	0,07	0,08	0,09	0,06	0,06
Totale kosten	53.936	54.942	48.417	53.173	46.754
Stabiel uitkeringscollectief					
Gemiddeld belegd vermogen	10.821	12.244	11.624	11.308	10.513
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten (in %)	-20,5	3,6	5,5	16,5	-0,6
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten (in %)	-20,8	3,3	5,2	16,2	-0,9
Premieregeling					
Gemiddeld belegd vermogen	112				
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten (in %)	-8,0				
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten (in %)	-8,4				
Rendementsportefeuille					
Gemiddeld belegd vermogen	6.780				
Rendement beleggingen voor vermogensbeheerkosten (in %)	-10,7				
Rendement beleggingen na vermogensbeheerkosten (in %)	-11,1				

Toelichting

De pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn opgenomen in twee kengetallen:

- Op basis van de kosten uit de jaarrekening, gecorrigeerd voor bijzondere baten en lasten.
- Een gecorrigeerd cijfer waarin rekening is gehouden met de voor een beroepspensioenfonds specifieke kosten.
Dit laatste kengetal is bedoeld om te kunnen vergelijken met andere pensioenfondsen.

De totale kosten zijn in 2022 € 1,0 miljoen lager dan in 2021 (€ 54,9 miljoen). Dit komt vooral door lagere administratiekosten in 2022 als gevolg van de overstap in 2022 van PGGM naar APS als uitvoeringsorganisatie.

In hoofdstuk 9.4 'Benchmark' is een vergelijking met andere pensioenfondsen opgenomen.

9.1. Pensioenbeheerkosten

Figuur 19 - Pensioenbeheerkosten

Kosten pensioenbeheer (x € 1.000)	2022	2021
Kosten deelnemer en gepensioneerde	3.895	5.204
Kosten werkgever	1.984	2.651
Kosten bestuur en financieel beheer	5.320	7.108
Totale Kosten pensioenbeheer	11.199	14.963

Toelichting

Het onderscheid tussen kosten voor deelnemers en voor werkgevers is voor een beroepspensioenfonds minder relevant dan voor bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen. De kosten voor werkgevers bij die pensioenfondsen hebben betrekking op de premie-incasso en gerelateerde activiteiten. Bij SPH vallen die kosten vaak samen, omdat de meeste deelnemers tegelijkertijd ook premiebetaler zijn. We volstaan daarom met een globale inschatting van de kostenverdeling.

We proberen de pensioenbeheerkosten zo laag mogelijk te houden. In 2022 zijn de uitvoeringskosten verlaagd door de overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Per saldo waren de kosten in 2022 lager dan in 2021.

In de jaarrekening is een nadere specificatie van de pensioenbeheerkosten opgenomen.

Ook zijn we actief betrokken bij de discussie over het betalen van btw over de uitvoeringskosten. Hierover gaat ook hoofdstuk 9.6 'Btw-problematiek'.

9.2. Vermogensbeheerkosten

Figuur 20 - Kosten vermogensbeheer

	2022	2021	2020	2019	2018
Kosten vermogensbeheer stabiel uitkeringscollectief in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer stabiel uitkeringscollectief	0,33%	0,25%	0,21%	0,31%	0,28%
Prestatieafhankelijke vergoeding %	0,08%	0,05%	0,02%	0,07%	0,01%
Nettorendement na kosten	-20,8%	3,3%	5,2%	16,20%	-0,86%
Benchmark rendement na kosten	-22,0%	2,5%	5,8%	15,80%	-1,13%
Kosten vermogensbeheer premieregeling in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer premieregeling	0,37%				
Prestatieafhankelijke vergoeding %	0,13%				
Nettorendement na kosten	-8,4%				
Benchmark rendement na kosten	-9,1%				
Kosten vermogensbeheer rendementsportefeuille in % t.o.v. gemiddeld belegd vermogen					
Totale kosten vermogensbeheer rendementsportefeuille	0,37%				
Prestatieafhankelijke vergoeding %	0,13%				
Nettorendement na kosten	-11,1%				
Benchmark rendement na kosten	-11,2%				

Toelichting

Bij de bepaling van de vermogensbeheerkosten hanteren we het 'look through'-principe. Hierbij worden de kosten voor vermogensbeheer en transactiekosten van beleggingen via beleggingsfondsen of zogeheten fund of funds, meegenomen in de totale kosten. Deze beleggingsstructuren hinderen het zicht op de totaal gemaakte kosten daardoor niet.

De vermogensbeheerkosten (exclusief transactiekosten) stijgen van 0,25% in 2021 naar 0,33 % in 2022. De stijging wordt veroorzaakt doordat het beheerd vermogen sterk is gedaald, terwijl de kosten niet allemaal in dezelfde mate zijn gedaald. Daarbij is de waardering van illiquide beleggingen gestegen, waardoor de vergoeding daarover en de performance fee ook stegen.

Figuur 21 - Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie

Kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie (x € 1.000)	2022				2021			
	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement	Gemiddeld belegd vermogen	Beheer vergoeding	Prestatie afhankelijke vergoeding	Netto rendement
DB Portefeuille								
Matching DB	4.028.163	1.199		-36,0%	4.909.067	1.348		-9,5%
Return Portefeuille	6.679.865	16.458	8.446	-10,8%	7.151.577	14.454	6.272	15,7%
Totaal DB portefeuille	10.708.028	17.657	8.446	-20,8%	12.060.644	15.801	6.272	
Vergoeding uitvoeringsorganisatie		3.291				3.169		
Doorbelaste algemene kosten		5.717				5.373		
Kosten in %		0,25%	0,08%			0,20%	0,05%	
DC Portefeuille								
Matching DC	0	0	0	0,0%				
Return Portefeuille	112.172	277	142	-8,5%				
Totaal DC Portefeuille	112.172	277	142	-8,4%				
Vergoeding uitvoeringsorganisatie								
Doorbelaste algemene kosten								
Kosten in %								
Rendementsportefeuille								
Liquide zakelijke waarden	2.255.719	765		-14,4%	2.759.193	900		26,6%
Aandelen Wereld	1.413.881	421		-13,6%	1.754.920	389		35,8%
Aandelen Opkomende Markten	482.498	245		-16,9%	560.256	271		3,1%
Aandelen Small Cap	359.341	99		-14,8%	444.018	239		24,4%
Krediet	1.749.153	2.646		-8,9%	2.052.718	2.648		3,2%
Investment Grade (corporates)	817.026	1.002		-12,9%	1.087.895	1.060		2,8%
Opkomende Markten	511.463	224		-5,2%	526.265	227		-1,9%
High Yield	420.664	1.420		-5,4%	438.558	1.360		10,9%
Illiquide Zakelijke Waarden	1.728.672	11.021	8.588	8,2%	1.394.434	9.049	6.272	18,7%
Infrastructuur	619.608	4.216	-23	6,0%	495.241	3.430	849	18,0%
Private Equity	1.312	13		33,1%	1.543	121		4,5%
Direct Vastgoed	1.019.671	6.130	8.611	9,7%	818.815	4.878	5.423	20,8%
Impactbeleggingen/Zorgvastgoed	86.581	649		5,5%	76.665	621		4,7%
Hedge funds	1.500	12		-3,8%	2.171			0,7%
Illiquide Krediet	991.374	2.103		-18,9%	917.197	1.857		2,2%
Hypotheke	991.374	2.103		-18,9%	917.197	1.857		2,2%
Liquide Middelen	38.838				28.034			
Cash	38.838				28.034			
Valuta Afdekking	15.937	200			0	200		
Black Rock: Valuta afdekking	15.937	200			0	200		
Totaal rendementsportefeuille	6.779.693	16.735	8.588	-11,1%	7.151.577	14.654	6.272	15,7%

Toelichting

De kosten in % zijn afgerond op twee decimalen achter de komma. De in de tabel weergegeven vergoedingen voor het beheer van de beleggingen zijn gebaseerd op geïnvesteerde of toegezegde bedragen. Onder beheervergoeding vallen de vaste overeengekomen vergoedingen exclusief bewaarloon. In sommige gevallen worden door SPH prestatieafhankelijke vergoedingen afgesproken met externe vermogensbeheerders voor specifieke beleggingsportefeuilles.

9.3. Transactiekosten

Figuur 22 - Transactiekosten

Transactiekosten per beleggingscategorie* (in € x 1.000)	2022	2021
Rente- en valuta-afdekkingsportefeuille	1.192	1.538
Liquide Zakelijke Waarden	892	1.322
Krediet	4.516	1.777
Illiquide Beleggingen	606	4.727
Liquide Middelen**	N.v.t.	N.v.t.
Totale Transactiekosten	7.206	9.364

* Inclusief toe- en uittredingskosten.

** Kosten liquide middelen worden binnen de verschillende mandaten meegenomen waar de kosten gemaakt worden.

Toelichting

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort binnen de uitvoeringskosten. De omvang van de transactiekosten wordt bepaald door de aard en omvang van de beleggingstransacties. Over het vierde kwartaal zijn de transactiekosten veelal gebaseerd op schattingen of op voorlopige opgaves. Transactiekosten binnen beleggingsfondsen worden meegenomen in dit kostenoverzicht.

De transactiekosten bedroegen in 2022 € 7,2 miljoen. Dat komt neer op 0,067% van het gemiddeld belegd vermogen. In 2021 was dit € 9,4 miljoen, dat is 0,076% van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn lastig met elkaar te vergelijken. Dat komt door de afhankelijkheid van de omvang en het volume dat in een jaar wordt verhandeld.

9.4. Benchmark

In vergelijking met andere pensioenfondsen zijn de totale kosten van SPH relatief laag². Bij SPH zijn de totale kosten in 2022 0,50% van het gemiddeld belegd vermogen. Gemiddeld waren de totale kosten van pensioenfondsen in 2021 0,83% van het belegd vermogen.

Kijkend naar de drie soorten kosten zien we dat met name de vermogensbeheerkosten van SPH als percentage van het belegd vermogen laag zijn ten opzichte van andere pensioenfondsen (0,33% versus 0,68% gemiddeld). Dat is gunstig aangezien dit de grootste kostenpost betreft.

De transactiekosten bedragen 0,07%. Dit percentage is lager dan het gemiddelde percentage uit de benchmark van 2021 (0,09%).

De pensioenbeheerkosten per deelnemer zijn relatief hoog, zeker wanneer deze worden weergegeven in kosten per deelnemer. SPH heeft immers een relatief klein aantal deelnemers. Rekening houdend met specifieke kosten voor beroepspensioenfondsen bedragen de kosten bij SPH € 365. Bij andere beroepspensioenfondsen bedragen de gemiddelde kosten in 2021 € 441.

De pensioenbeheerkosten worden onder meer bepaald door het serviceniveau en een aantal bijzondere factoren die van invloed zijn op de hoogte van de pensioenbeheerkosten voor beroepspensioenfondsen.

- Beroepspensioenfondsen moeten wettelijk een beroepspensioenvereniging organiseren en bekostigen.
- Beroepspensioenfondsen hebben geen informatiepunten bij de werkgevers. Alle vragen van deelnemers en gepensioneerden komen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie terecht. Bij ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen handelen de personeelsafdelingen van de aangesloten bedrijven veel vragen af. De kosten daarvan worden niet doorberekend aan de pensioenfondsen.
- Het aantal werkgevers, dat wil zeggen het aantal premiebetalers, heeft invloed op de hoogte van de kosten. Hoe meer verschillende incassopunten, hoe meer de uitvoeringsorganisatie gericht moet zijn op het innen van premies. Beroepspensioenfondsen hebben een relatief

groot aantal 'werkgevers' en daarmee een groot aantal premie-incassopunten. SPH heeft met ruim 15.000 actieve deelnemers een groot aantal premie-incassopunten.

- Daarnaast spelen het serviceniveau van het pensioenfonds en de kwaliteit daarvan een rol. Een fonds dat veel investeert in vernieuwende manieren om met de achterban te communiceren, of werkt met IT-systemen die veel directe communicatie met deelnemers toelaten, is naar verwachting duurder dan een fonds dat met verouderde of beperktere systemen werkt. SPH heeft een complexe regeling en een hoog serviceniveau met onder meer financieel planners om deelnemers te begeleiden bij hun keuzes.

² De benchmarkgegevens in deze paragraaf zijn afkomstig uit de Bell publicatie 'Werk in uitvoering bij pensioenfondsen 2022' met daarin een analyse van de de uitvoeringskosten 2021 o.b.v. data van 184 pensioenfondsen.

9.5. Aansluiting met jaarrekening

Figuur 23 - Aansluiting jaarrekening

Aansluiting jaarrekening met totale vermogensbeheer- en transactiekosten (x € 1.000)	Vermogensbeheerkosten (excl. prestatieafhankelijk)	Prestatieafhankelijke vergoeding	Totaal vermogensbeheer vergoeding	Transactiekosten	Totaal
Beheervergoeding	17.935	-	17.935	-	17.935
Bewaarloon	626	-	626	-	626
Overige kosten	-17.654	-	-17.654	-	-17.654
Directe kosten in jaarrekening	907	-	907	-	907
Indirecte kosten, onderdeel waardeverandering	26.036	8.588	34.624	7.206	41.830
Totaal vermogensbeheer en transactiekosten	26.943	8.588	35.531	7.206	42.737

Voor de kosten in de jaarrekening volgt SPH de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving. De jaarrekening toont daarom alleen de kosten die direct bij SPH in rekening zijn gebracht of nog worden gebracht. De niet-zichtbare kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de indirecte beleggingsopbrengsten.

In de verantwoording door het bestuur worden – conform de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de

Pensioenfederatie – ook de indirecte kosten meegenomen. De indirecte vermogensbeheer- en transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeverandering van de beleggingen en hebben daardoor invloed op het behaalde rendement. Daarom zijn de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager. Bovendien wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten.

9.6. Btw-problematiek

Al geruime tijd is er onduidelijkheid over de btw-behandeling voor de diensten verleend aan pensioenfondsen. Het gaat daarbij zowel om vermogensbeheer, pensioenbeheer, bestuursondersteunende als beleidsadviserende diensten die het pensioenfonds inkoopt. Vanaf 1 januari 2016 is het fonds niet langer vrijgesteld van btw en wordt btw in rekening gebracht op alle uitbestede diensten. In Nederland vindt de overheid dat pensioenfondsen niet voldoen aan de criteria voor btw-vrijstelling als genoemd in het zogenaamde relevante ATP-arrest. De enige uitzondering is de individuele premiereregeling. In andere Europese landen worden pensioenfondsen wel vrijgesteld van btw. We ondersteunen initiatieven om dit vraagstuk onder de aandacht van de politiek te brengen.

9.7. Vergoedingen

Bestuursleden, leden van de Raad van Toezicht en van het Verantwoordingsorgaan en de externe leden in de beleidsadviescommissies ontvangen een vaste vergoeding voor hun werkzaamheden. Er is een uniform beloningsbeleid voor alle fondsgremia.

** De bedragen hiernaast zijn inclusief reiskostenvergoeding.*

Gerechtelijke procedure

SPH heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en de Belastingdienst verzocht om de toepassing van een vrijstelling op grond van de criteria zoals die door het Hof van Justitie van de Europese Unie zijn gesteld in de zogenaamde ATP-casus. Na ontvangst van de negatieve zienswijze van de Belastingdienst in 2021, zijn we een procedure gestart bij de rechtbank Gelderland. In vergelijkbare rechtszaken zijn recent prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU over de reikwijdte van de btw-vrijstelling. De rechtbank heeft in december jl. laten weten dat onze procedure wordt aangehouden in afwachting van de uitspraak van het Europese Hof. Het bestuur volgt de ontwikkelingen rondom de btw op de voet en heeft aandacht voor de mogelijke gevolgen voor het fonds.

Vergoeding	
Bestuur	601.685
Raad van toezicht	68.040
Verantwoordingsorgaan	116.741
Beleidsadviescommissies	139.388
Totaal	925.854

10. Vooruitblik 2023

10. Vooruitblik 2023

Het komende jaar zal vooral in het teken staan van verdere professionalisering. Onze dienstverlening moet weer op orde komen. Dat doen we met een professionele pensioenorganisatie en een verder doorontwikkelde pensioenregeling die past bij de huisartsen en bijdraagt aan de samenleving.

De heer Schreuder is na 29 jaar betrokkenheid bij SPH in overleg aftreden als bestuurder per 1 april 2023. De overige bestuursleden blijven in functie tot de ingangsdatum van het nieuwe bestuursmodel, naar verwachting 1 september 2023.

Met de overgang naar een nieuwe regeling en een nieuwe pensioenuitvoeringsorganisatie is het dienstverleningsniveau nog niet op het minimaal benodigde niveau. Daarom staat 2023 in het teken van het op het minimaal benodigde niveau krijgen van deze dienstverlening. Vervolgens kan in de jaren daarna verder worden uitgebouwd naar het gewenste dienstverleningsniveau.

Het bestuur heeft in 2021 gekozen voor inrichting van een gemengd bestuursmodel. Met dit model is SPH in staat het bestuur te verstevigen, de ambitie voor de deelnemers te vervullen en de zichtbaarheid en verbinding met huisartsen te bestendigen. In 2022 is de inrichting van het model uitgewerkt en afgestemd met de verschillende stakeholders; de werving van nieuwe bestuurders is nu gestart. We verwachten dat de implementatie plaatsvindt per 1 september 2023. We willen dan ook de afstand tussen vereniging, fonds en deelnemers verder verkleinen om de pensioenorganisatie te vereenvoudigen en de samenwerking te versterken.

De pensioenregeling is na de grote wijzigingen per 2022 nog niet klaar: de volgende stap is de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. In heel Nederland bereiden pensioenfondsen zich voor op de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen. De overstap op die wet biedt ook een mogelijkheid om nog beter aan te sluiten op de pensioenvoorkeuren van de huisartsen. Het inventariseren daarvan vindt plaats in 2023 als onderdeel van het project waarin SPH en BPV gezamenlijk de regeling aanpassen aan de nieuwe wet. Dat project loopt in ieder geval tot 2027.

Maatschappelijk verantwoord beleggen blijft onverminderd hoog op de agenda staan met een bijbehorend hoge ambitie. SPH wil bijdragen aan de leefbaarheid en duurzaamheid van de samenleving. Afgelopen jaren hebben we diverse stappen gezet om de beleggingsportefeuille te verduurzamen. Ook op dit vlak is de behoefte van de deelnemer leidend en staat 2023 in het teken van het vervolgen van de ingeslagen weg. Hierbij zoeken we nadrukkelijk naar oplossingen die recht doen aan het brede afwegingskader van risico, rendement en maatschappij.

11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

11. Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht

11.1 Verslag en oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het VO maakt jaarlijks een verslag met daarin het oordeel over het door het bestuur (voorgenomen) beleid en de uitvoering. In het afgelopen jaar is het VO intensief in gesprek geweest met het bestuur en de raad van toezicht over de beoogde nieuwe governance. Met een externe deskundige is de adviesaanvraag voor inrichting van het intern toezicht besproken. Op aangeven van het VO zijn hier enkele voor het VO essentiële zaken in aangepast, wat heeft geleid tot een positief advies van het VO. Andere onderwerpen op de agenda van het VO waren de uitdagingen rond de pensioenuitvoering, de benoemingen voor de raad van toezicht en het jaarverslag.

Verantwoording werkwijze

Taak

Het VO is bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO doet dit aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht.

Daarnaast heeft het VO een aantal wettelijke adviesrechten en doet het een bindende voordracht voor de benoeming en het ontslag van leden van de Raad van Toezicht (RvT).

Samenstelling

Het VO werkt sinds 12 september 2020 in de huidige samenstelling. Naast de onafhankelijk voorzitter hebben zes deelnemers en drie pensioengerechtigden zitting in het VO. De vrouw-manverhouding is 30:70. Het VO heeft drie commissies: financiën, communicatie en uitbesteding, en governance en algemeen beleid.

Verantwoordingsorgaan	Functie	Zittingsduur
Roeland (R.H.A.) van Vledder (1959)	Voorzitter	1 ^e termijn t/m 29 februari 2024
Herbert (H.E.) Barkema (1971)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Marloes (M) Bosker-van Rossum (1980)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Bop (R.H) Dijkstra (1955)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Dick (T.G.C) Koster (1959)	Secretaris	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Carlijn (C.J.M.) Laauwen (1963)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Peter (P.J.A.) van Liere (1957)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Jaap (J.L.M.) Schreuder (1946)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Marjon (M.A.H.) Vrouwenvelder (1965)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024
Paul (P.P.) van de Vijver (1954)	Lid	1 ^e termijn t/m 31 augustus 2024

Vergaderingen

Het VO heeft 12 keer vergaderd. Daarnaast werd 4 keer met het bestuur vergaderd en 4 keer met de RvT. In aanvulling hierop heeft de financiële commissie gesproken met de accountant en actuaaris over het jaarverslag, waarbij zij hun verslagen hebben toegelicht. Met name de advisering rond de nieuwe governance heeft geleid tot extra vergaderingen en afstemmomenten.

Voor de bespreking van deze onderwerpen heeft het VO (voortgangs)rapportages en relevante stukken van het bestuur ontvangen. Met de besproken onderwerpen legt het bestuur niet alleen verantwoording af aan het VO; de ontvangen informatie en de bespreking ervan neemt het VO ook mee in de bevindingen over het (voorgenomen) beleid en de uitvoering daarvan door het bestuur.

Raad van toezicht (RvT)

De leden van de RvT worden door het bestuur benoemd op bindende voordracht van het VO. De RvT legt verantwoording af aan het VO over de uitvoering van taken en bevoegdheden. In 2022 heeft het VO een bindende voordracht gedaan voor de nieuwe voorzitter van de RvT. Daarnaast zijn beide RvT-leden herbenoemd tot de ingangsdatum van de nieuwe governance.

Het verslag en het oordeel 2021 van de RvT zijn besproken met de RvT, net als de speerpunten van het toezicht 2022. Gedurende het jaar heeft periodiek afstemming plaatsgevonden tussen de voorzitters van het VO en de RvT.

Adviesaanvragen en gegeven adviezen

Het VO heeft in 2022 vier adviesaanvragen ontvangen:

- Tijdelijke aanpassing beloningsbeleid
- Inrichting intern toezicht
- Premie en premiecomponenten 2023
- Uitvoeringsovereenkomst BPV-SPH

Ter ondersteuning van de beoordeling van de adviesaanvraag over inrichting van het intern toezicht heeft het VO een externe deskundige ingeschakeld. In de eerste helft van 2022 heeft het bestuur in verschillende sessies de nieuwe governance nader uitgewerkt. Het VO heeft steeds de resultaten van deze sessies ontvangen. Naar aanleiding van deze stukken en de eerste gesprekken hierover met het bestuur, heeft het VO een inputdocument opgesteld. Hierin heeft het VO een aantal aandachtspunten benoemd die het VO reeds in dit stadium met het bestuur wilde delen, zodat het bestuur dit kon meenemen bij de verdere invulling van het model en de adviesaanvraag. Vervolgens heeft het VO in september 2022 de adviesaanvraag ontvangen en besproken

met het bestuur en de raad van toezicht. Naar aanleiding van het gesprek met het bestuur heeft het bestuur de adviesaanvraag op enkele punten aangepast. De aangepaste versie is op 4 november ontvangen door het VO.

Het VO heeft over alle vier adviesaanvragen positief advies uitgebracht. Bij het advies over de inrichting van het intern toezicht heeft het VO enkele voorwaarden en aandachtspunten geformuleerd. Het bestuur is aan deze voorwaarden tegemoet gekomen en heeft de aandachtspunten meegenomen in de verdere uitwerking van de nieuwe governance.

Deskundigheidsbevordering

De deskundigheidsbevordering heeft zich in 2022 toegespitst op de verschillende bestuursmodellen voor een pensioenfonds, en het gemengd bestuursmodel in het bijzonder. Begin 2023 heeft een deskundigheidsbevordering plaatsgevonden over vermogensbeheer. Daarnaast zal het VO zich nader verdiepen in het nieuwe pensioenstelsel. Met deze deskundigheidsbevorderingen werkt het VO gezamenlijk aan de eigen ontwikkeling op inhoud en werkwijze.

Zelfevaluatie

Het VO voert jaarlijks een zelfevaluatie uit aan de hand van een vragenlijst. Eind 2022 heeft het VO de zelfevaluatie uitgevoerd. Deze is begin 2023 besproken. Uit de zelfevaluatie blijkt dat het VO in 2022 is gegroeid in zijn rol. Dit geldt op verschillende vlakken: de samenwerking, verdeling van taken, professionaliteit en de werking van de commissies. Dit wordt ook erkend door de omgeving. Wel is er behoefte aan meer jonge VO-leden. Voor de komende jaren zal het nieuwe pensioenstelsel een belangrijk onderwerp zijn.

Opvolging aanbevelingen

In het bestuursverslag doet het bestuur uitgebreid verslag over 2022. Het is opnieuw een intensief jaar geweest voor het bestuur en het fonds. Door mondiale ontwikkelingen is er een negatief totaalrendement gerealiseerd en daalde het totaal belegd vermogen. De stijging van de rente zorgde echter voor een stabilisatie van de dekkingsgraad voor het stabiele uitkeringscollectief. Door gebruik te maken van een Algemene Maatregel van Bestuur kon het bestuur in 2022 de maximale toeslag verlenen, plus een extra toeslag over 2021.

De uitvoering van de nieuwe pensioenregeling door Achmea Pensioen Services (APS) via het administratieplatform - RAP- verloopt problematisch. Eind 2022 is de transitie nog niet afgerond en was de dienstverlening aan de deelnemers

ondermaats. De aanbevelingen van het VO in 2021 om te zorgen voor goede monitoring en meetbare afspraken rond de transitie werden hierdoor onvoldoende uitgevoerd. In het verlengde hiervan is afgelopen jaar ook de communicatie met de deelnemer niet optimaal geweest. Het bestuur zal in 2023 een nieuw meerjarig communicatieplan vaststellen.

De aanbevelingen van vorig jaar zijn nog onverminderd van kracht:

- Zorg voor goede monitoring en meetbare afspraken rond de implementatie van de nieuwe pensioenregeling en de gevolgen voor alle deelnemers van het pensioenfonds. Wees hierbij alert op de verschillen in gevolgen voor subgroepen en besteed meer aandacht aan eventuele individuele casuïstiek.
- Blijf alert op goede communicatie richting alle deelnemers met aandacht voor de verschillende communicatiemiddelen, inclusief de sociale mediakanalen, om ook alle subgroepen goed te informeren en eventuele onduidelijkheden of onrust goed te kunnen adresseren. De aanbeveling van vorig jaar met betrekking tot het vertalen van de communicatiestrategie naar meetbare doelstellingen en een concreet meerjarenplan blijft ook dit jaar van belang.

Bevindingen over (voorgenomen) beleid en uitvoering

Het VO heeft voor 2022 vier speerpunten gedefinieerd: governance, cultuur, doorontwikkeling van de pensioenregeling en maatschappelijk verantwoord beleggen. Op basis van deze speerpunten gaan we hieronder nader in op onze bevindingen over 2022. Bij alle thema's is communicatie met de deelnemers voor het VO een zeer belangrijk aandachtspunt. Daarnaast besteden we aandacht aan de kosten en het serviceniveau in het afgelopen jaar, en aan het data-onderzoek in het kader van het jaarwerk.

Governance

Het bestuur heeft in 2022 veel tijd besteed aan de voorbereiding van de nieuwe bestuursstructuur, en is hier ook de dialoog met het VO over aangegaan. Het VO stelt vast dat de inbreng van het VO ertoe geleid heeft, dat wijzigingen zijn doorgevoerd in de oorspronkelijke opzet. Het betrof de samenstelling van het bestuur en de dubbelfunctie van een van de leden van de auditcommissie (naast audit ook bestuurslid). Deze dubbelfunctie was volgens het VO minder zuiver qua rolverdeling, wat kan leiden tot verwarring; het bestuur heeft dit standpunt overgenomen. Daarnaast is gesproken over een evenwichtige samenstelling van het bestuur, waarbij het VO heeft aangegeven een vertegenwoordiging van huisartsen van ten minste 50% belangrijk te vinden.

De wijziging in de governance betekent dat SPH niet langer het pensioenfonds 'van, voor en door huisartsen' zal zijn, maar 'van, voor en met huisartsen'. Het streven de nieuwe governance per 1-1-2023 in te laten gaan, is helaas niet gehaald, omdat o.a. de opleiding van de NUB'ers tijd vraagt. Dit was naar de mening van het VO te voorzien. Het streven is nu om de nieuwe bestuursstructuur per 1-9-2023 in te voeren. We hopen dan op een voltallig bestuur dat goed geëquipeerd is om de lopende en komende uitdagingen het hoofd te bieden.

AANBEVELING:

Het VO adviseert om te zorgen dat alle deelnemers zich gehoord en vertegenwoordigd voelen in de besluitvormingsprocessen. Het VO adviseert dat hiervoor de samenwerking met de BPV verder wordt voortgezet en verdiept. Dit alles in het kader van de uitlegbaarheid aan de deelnemer. Daarnaast adviseert het VO een termijn vast te stellen waarna het functioneren van de nieuwe bestuursstructuur wordt geëvalueerd.

Cultuur en samenwerking

Samen met de governance is in 2022 veel aandacht besteed aan de cultuur binnen het bestuur en bestuursbureau. Dit is uitgewerkt door de werkgroep ketenevaluatie met thema's, uitgangspunten en te gebruiken instrumenten voor de samenwerking. Het VO onderschrijft het belang hiervan, maar het is niet duidelijk hoe het bestuur wil nagaan of op dit punt veranderingen zijn vast te stellen. Wel is een vervolg in de werkgroep ketenevaluatie afgesproken. Opvallend is dat in 2022 geen integriteitstrainingen hebben plaatsgevonden, terwijl integriteit een belangrijk aspect is van de cultuur binnen SPH. Wij begrijpen dat dit begin 2023 wel is gebeurd.

In 2022 is een aantal sleutelpersonen van SPH vertrokken (een bestuurslid, hoofd communicatie, directeur bureau, compliance officer). Van een direct verband tussen deze gebeurtenissen is ons niets gebleken. Het is positief dat bestuur en bestuursbureau hebben aangegeven het vertrek van de directeur te kunnen opvangen met de bestaande bezetting.

AANBEVELING:

Het VO adviseert de werkbelasting van bestuur en bestuursbureau te monitoren nu er met minder mensen gewerkt wordt, terwijl er een aantal grote uitdagingen liggen (de nieuwe governance, de problemen met APS, doorontwikkeling van de pensioenregeling).

AANBEVELING:

Concrete doelen definiëren en criteria opstellen aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of de cultuur inderdaad verandert. Het VO begrijpt dat het opstellen van indicatoren m.b.t. de cultuur lastig is en deze waarschijnlijk alleen beschrijvend van aard kunnen zijn.

Doorontwikkeling van de regeling

Mede door het uitblijven van politieke beslissingen heeft het bestuur hier weinig stappen kunnen zetten. Daarnaast speelden de problemen bij de pensioenadministratie, die per 1 januari 2022 via APS wordt uitgevoerd. Ten aanzien van de pensioenadministratie door APS lijkt de dataoverdracht zonder problemen te zijn verlopen. Echter door tekortkomingen in de ontwikkeling van RAP heeft de verdere implementatie en uitrol in 2022 veel van het bestuur gevraagd. APS is niet in staat gebleken om SLA-rapportages op te leveren vanuit het RAP-systeem. Dienstverlening aan de deelnemers is eind 2022 niet op orde. De portalen, zoals afgesproken door APS, zijn eind 2022 nog steeds niet beschikbaar.

Het VO ziet dat dit gevolgen heeft voor de deelnemer. De nieuwe regeling vraagt meer inzicht, betrokkenheid en keuzes van de deelnemers. Zonder goed ICT-systeem en een inzicht gevend portaal heeft de deelnemer deze inzichten niet. Tegelijkertijd zien we dat in 2022 SPH zelf veel heeft geïnvesteerd in ontzorgen en dienstverlening, omdat APS hierin onvoldoende leverde. SPH ontwikkelde in 2022 zelf een methode voor WUO-uitvraag en het keuzetraject voor de 58-jarige deelnemer in de nieuwe regeling is door SPH zelf opgepakt. Dit zijn taken die de nieuwe pensioenuitvoerder toebehoren. Door dit zelf op te pakken heeft SPH mensen en middelen moeten inzetten, ten koste van andere projecten en de begroting.

DNB heeft begin 2023 geconstateerd dat APS de uitvoering van de pensioenadministratie van de nieuwe premiereregeling niet aantoonbaar beheerst en er in 2022 sprake is van een risico met een zeer grote potentiële impact. SPH heeft daarop actie ondernomen.

Op het moment dat dit oordeel is opgesteld, is bekend geworden dat APS zal stoppen met RAP en kiest voor Allvida. Essentieel hierbij is snel duidelijkheid creëren wat dit betekent voor de dienstverlening van APS aan SPH en de hiermee samenhangende kosten.

AANBEVELING:

Op korte termijn dient een oplossing voor de problemen met APS te komen, waarbij inzicht voor de deelnemer centraal

staat en waarbij de uitvoerder voldoet aan de wet- en regelgeving.

AANBEVELING:

Aandacht van het bestuur voor het voorkomen van (verdere) financiële schade voor het fonds, het in kaart brengen van verwachte kosten als gevolg van de keuze voor Allvida en het terugvorderen van gemaakte kosten is van belang. Daarbij is het ook van belang om de consequenties voor het jaarwerkproces helder te krijgen.

Beleggingsbeleid en maatschappelijk verantwoord beleggen

Qua beleggingsbeleid heeft het fonds veel aandacht gehad voor MVB. SPH publiceert elk halfjaar een verslag over het MVB en heeft een uitgebreide toelichting op de website over het gevoerde beleid. Het VO concludeert dat het bestuur de aanbevelingen in het verslag van 2021 ter harte heeft genomen om de dialoog aan te gaan en de verwachtingen van deelnemers in kaart te brengen: er zijn verdere aanpassingen doorgevoerd conform het ESG best-in-class beleid, er zijn rondetafelgesprekken gehouden met deelnemers en er is een deelnemersonderzoek geweest.

Het VO is verheugd over het feit dat er meer wordt gecommuniceerd over MVB, onder andere in de SFDR-rapportage en via het MVB-jaarverslag. Het VO merkt wel op dat de SFDR-rapportage niet gemakkelijk te lezen en begrijpen is.

AANBEVELING:

Implementeer de verkregen inzichten op het gebied van MVB in het beleggingsbeleid conform de geformuleerde doelstellingen en verlies daarbij niet de basisdoelstelling wat betreft rendement uit het oog.

AANBEVELING:

Het VO beveelt aan om maximaal transparant te zijn over MVB, en zoveel mogelijk in begrijpelijke taal hierover te rapporteren.

Communicatie

In 2022 heeft SPH haar communicatie meer afgestemd met de BPV, zoals eerder aanbevolen door Raad van Toezicht en VO. Het VO ziet hiermee meer eenduidigheid in informatie en communicatie richting de deelnemer en is verheugd met deze ontwikkeling.

De nieuwe pensioenregeling ging in 2022 van start. Informatie hierover aan de deelnemers is gedeeld via Huisarts & Pensioen, waarbij SPH is uitgegaan van voldoende informatie aan de

deelnemers. SPH heeft daarnaast gecommuniceerd over de t-3 regeling en de keuze op 58-jarige leeftijd in de nieuwe premiereregeling. In 2022 is daarnaast een uitvraag onder deelnemers geweest over MVB-beleid. De meningen en wensen van de deelnemer zijn meegenomen in het beleid. Het VO ziet dit als een mooi resultaat.

Desondanks ontving SPH veel klachten over de informatievoorziening en de serviceverlening in 2022. Het VO ziet het achterblijven van een inzicht gevend portaal als deel van de oorzaak van deze klachten en is van mening dat de communicatie nog te veel gericht is geweest naar de deelnemer in plaats van met de deelnemer. De gecombineerde overgang naar een nieuw pensioenadministratiesysteem en de nieuwe premiereregeling gaf te laat en te weinig inzicht voor met name de groep waarnemers. De onrust, die hierdoor ontstond werd - evenals een visie over het MVB-beleid van SPH - met name gedeeld op sociale media. Dit werd uiteindelijk goed opgepakt door het bestuur samen met de BPV.

SPH heeft in 2021 langetermijndoelen geformuleerd op het gebied van communicatie:

- Deelnemers van SPH zijn goed voorbereid op hun financiële situatie.
- Deelnemers van SPH ervaren een optimale dienstverlening door SPH.
- Deelnemers hebben gefundeerd vertrouwen in SPH en in de pensioenregeling.
- SPH is in control wat betreft de pensioenuitvoering op het gebied van communicatie en financiële planning.

Deze ziet het VO nog steeds als een actuele en goede basis voor het communicatiebeleid.

AANBEVELING:

Richt de communicatie in aan de hand van de in 2021 geformuleerde langetermijndoelen, waarbij communicatie met de deelnemer een prominente plaats heeft. Een goed functionerend en inzicht gevend portaal is hierbij onmisbaar.

Kosten en serviceniveau

Bij de pensioenbeheerkosten is in 2022 terug te zien dat de kosten per deelnemer zijn gedaald door de toetreding van de huisartsen in opleiding. Ook verlaging van de totale kosten door verandering van de overstap van uitvoeringsorganisatie heeft geleid tot een daling van de pensioenbeheerkosten. Een derde factor, die heeft geleid tot daling van de pensioenbeheerkosten is het uniforme en aangepaste beloningsbeleid voor alle gremia van het fonds. Hierdoor zijn

de kosten terug op het niveau van 2018-2019.

De vermogensbeheerkosten ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen zijn evident gestegen, met name door een fors negatief resultaat bij vaste kosten. Hierbij is ook sprake van een toename van de prestatieafhankelijke vergoeding. In de toelichting bij de hoogte van de pensioenbeheerkosten wordt er gewezen op de specifieke kosten van een beroepspensioenfonds, de complexiteit van de regeling en het serviceniveau.

Het beperkte serviceniveau door het onvoldoende functioneren van RAP laat zich niet terugzien in lagere kosten en de vraag is nog of dit de komende periode nog zal leiden tot (fors) hogere kosten.

Qua serviceniveau zijn er veel problemen geweest door het disfunctioneren van RAP. Vanuit de groep van waarnemers zijn er bijvoorbeeld veel klachten geweest over de premieconsequenties van de vernieuwde regeling. Het bestuur concludeert in het verslag dat de dienstverlening eind 2022 nog niet op het gewenste c.q. vereiste niveau is.

AANBEVELING:

Het VO beveelt aan de kosten goed te blijven monitoren, de directe en indirecte kosten rond het disfunctioneren van RAP goed in kaart te brengen en de eventuele extra kosten te verrekenen met APS.

AANBEVELING:

Het VO beveelt aan hoge prioriteit te geven aan het realiseren van het gewenste serviceniveau.

Data-onderzoek jaarwerk

Het VO heeft het concept jaarverslag besproken met de accountant en certificierend actuaire van SPH. De accountant en de actuaire spreken beide van een exceptioneel jaar, zowel vanwege de mondiale ontwikkelingen als vanwege de transitie van PGGM naar APS. Met name de controle van de administratie van de nieuwe premiereregeling in RAP heeft extra tijd gekost. De administratie van de uitkeringsregeling in Maia functioneert naar behoren. Het VO begrijpt dat het uitgevoerde data-onderzoek binnen de context van het jaarverslag onvoldoende materieel is. Dat neemt niet weg dat de resterende verschillen moeten worden opgelost, voordat de UPO's worden verstuurd.

AANBEVELING:

Het VO benadrukt het belang van tijdige en juiste communicatie naar deelnemers en het hiertoe tijdig oplossen van alle bekende dataverschillen.

Oordeel over (voorgenomen) beleid en uitvoering

Het VO is verheugd met de positieve beoordelingen van RvT, sleutelfunctiehouders, accountant en actuaris en onderschrijft deze. Er zijn grote stappen gezet richting professionalisering van SPH en een nieuw bestuursmodel. Daarnaast is de samenwerking met de BPV gezocht en vormgegeven. Het MVB-beleid is verder uitgewerkt na uitvraag onder de deelnemers.

We kijken terug op een intensief jaar met grote uitdagingen. Het VO oordeelt dat het bestuur de uitdagingen op adequate wijze het hoofd heeft geboden. Het VO adviseert het bestuur om niet te veel grote projecten tegelijkertijd op te pakken en nu eerst te focussen op een structureel en stevig fundament qua administratie en governance.

Speerpunten 2023

Het VO zal zich in 2023 – naast de wettelijke en statutaire taken – op de volgende speerpunten richten:

1. Wet Toekomst Pensioenen
2. Implementatie nieuwe governance
3. Communicatie naar en keuzebegeleiding van deelnemers
4. Maatschappelijk verantwoord beleggen en lange termijn waardecreatie

Tot slot

Wij bedanken het bestuur, de RvT en het bestuursbureau voor de prettige samenwerking en kijken uit naar een constructieve en prettige voortzetting van de samenwerking in 2023.

Driebergen, 16 mei 2023

Roeland van Vledder, *onafhankelijk voorzitter*

Dick Koster, *secretaris*

Herbert Barkema, *lid*

Marloes Bosker, *lid*

Bop Dijkstra, *lid*

Carlijn Laauwen, *lid*

Peter van Liere, *lid*

Jaap Schreuder, *lid*

Marjon Vrouwenvelder, *lid*

Paul van de Vijver, *lid*

11.2 Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt het VO voor het heldere verslag en het positieve oordeel. Het verslag geeft duidelijk de meerwaarde aan van de inbreng van het VO en de discussies daarover met het bestuur. De aanbevelingen bieden goede aanknopingspunten voor prioriteitsstelling door het bestuur. Het bestuur reageert graag op enkele punten die het VO aandraagt.

Strategisch

In strategische zin was de nieuwe inrichting van de governance het belangrijkste gespreksonderwerp met het VO. Het VO is tijdig in het besluitvormingstraject betrokken en er zijn meerdere goede discussies gevoerd. Hierdoor is het bestuur in staat geweest recht te doen aan de inbreng van het VO in het uiteindelijke besluit en tegelijkertijd zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid ten volle te nemen. Het bestuur ziet met vertrouwen uit naar de start van het nieuwe bestuursmodel per 1 september 2023.

De aanbeveling om de samenwerking met de BPV te verdiepen, krijgt ondertussen al de nodige aandacht. Het bestuursbureau wordt een pensioenbureau en samen met de BPV wordt onderzocht hoe BPV en SPH zich onder het label “Huisarts & Pensioen” kunnen presenteren en elk hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen zijn grote stappen gezet. Na implementatie van dit beleid kan beter verantwoording worden afgelegd over de beleggingsbeslissingen in de aandelenportefeuille en meer inzicht worden gegeven in de keuzes die SPH maakt. Het is aan het nieuwe bestuur om hierover na 1 september een definitief besluit te nemen. Het MVB-jaarverslag is alvast een flinke stap voorwaarts in de verantwoording.

Operationeel

In operationele zin waren de prestaties van APS op het gebied van pensioenbeheer zeer teleurstellend. De administratie van de “oude” pensioenregeling kent weinig problemen, maar de nieuwe regeling wordt nog steeds niet volgens afspraak uitgevoerd. Het spreekt voor zich dat de dienstverlening aan deelnemers en de doorontwikkeling van de regeling hierdoor ernstig worden gehinderd en dat dit veel extra werk voor het bestuursbureau met zich meebrengt.

Voor de gesprekken met APS heeft het bestuur externe juridische expertise ingeschakeld, in lijn met de aanbeveling van het VO om financiële schade te voorkomen. Het bestuur monitort de situatie bij APS nauwgezet en houdt steeds zicht op alternatieven. Steeds staat daarbij de dienstverlening aan de deelnemers centraal.

Tot slot

De zorgen van het VO op het gebied van pensioenbeheer, kostenontwikkeling en werkdruk voor het bestuursbureau worden gedeeld en daar onderneemt het bestuur dan ook de nodige actie. De speerpunten van het VO zijn herkenbaar. Het huidige bestuur zal zich allereerst op een stabiele pensioenuitvoering en een goede start van de nieuwe governance richten.

Het bestuur heeft alle vertrouwen in een verdere constructieve en prettige samenwerking.

11.3 Verslag en bevindingen van de Raad van Toezicht

Algemeen

De raad van toezicht (RvT) houdt toezicht op het bestuursbeleid en op de algemene gang van zaken in het fonds. De RvT ziet erop toe dat het bestuur risico's adequaat beheerst en belangen evenwichtig afweegt. Daarnaast staat de RvT het bestuur met raad terzijde. Bij sommige voorgenomen besluiten heeft de RvT goedkeuringsrecht.

De raad vergadert regulier elk kwartaal. Naast deze vergadering is er ook elk kwartaal een vergadering met het bestuur en hebben de voorzitters van de raad en van het bestuur regelmatig overleg. In 2022 hebben 3 extra vergaderingen met het bestuur plaatsgevonden en heeft meerdere malen tussentijds overleg plaatsgevonden over de ontwikkelingen binnen het bestuur en bestuursbureau.

De RvT legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan (VO) en in het jaarverslag. In 2022 zijn er 4 overleggen tussen de RvT en het VO geweest. Belangrijke onderwerpen in deze overleggen waren de transitie naar APS en de nieuwe governance. De voorzitter van de RvT heeft midden 2022, wegens het beëindigen van zijn termijn, het stokje overgedragen aan de nieuwe voorzitter. Over het vinden en benoemen van een nieuwe voorzitter, René Collé, heeft het VO overleg gevoerd met de RvT. De raad dankt de heer Tjin-A-Tsoi voor zijn inzet en betrokkenheid in de afgelopen 4 jaar.

Het afgelopen jaar kenmerkte zich wederom als een intensief jaar. De afronding van de wijziging in de samenstelling van het bestuur, de nieuwe governance-structuur, de transitie naar een nieuw pensioensysteem en de diverse personele wijzigingen vroegen veel aandacht. Ook is er met een aantal sleutelfunctiehouders en individuele bestuursleden op een aantal dossiers intensiever contact geweest. Daarnaast was er binnen de RvT frequent contact met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het bestuur en het bureau. Met DNB heeft dit jaar geen gesprek plaatsgevonden.

Aan het eind van het jaar heeft de RvT conform het evaluatiebeleid van het fonds de jaarlijkse zelfevaluatie gehouden. Geconstateerd is dat de overdracht van het voorzitterschap binnen de RvT goed is verlopen. De evaluatie heeft ook geresulteerd in een aantal actiepunten. Deze punten hebben met name betrekking op het toezien op de implementatie van de nieuwe governance. Gezien de overgang naar de nieuwe governance zal de raad naar verwachting medio 2023 aftreden.

Visie

De RvT vindt het voor een beheerste bedrijfsvoering essentieel dat bestuurlijke processen op orde zijn, dat het bestuur goed functioneert en dat de bestuurssamenstelling past bij de taken en ontwikkelingen waarmee het fonds in de voorzienbare toekomst wordt geconfronteerd. De RvT beschouwt het bewaken van de kwaliteit, kostenbewustzijn, professionaliteit van de bestuurders en de onderlinge dynamiek als een van de belangrijkste pijlers van goed toezicht.

Toezichtkader

Bij zijn toezichthoudende taak hanteert de RvT als normenkader de wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen, de statuten en reglementen en de gedragscode van het fonds.

Informatie

Voor de uitoefening van zijn taak heeft de raad door middel van een digitaal vergadersysteem toegang tot alle relevante documentatie en informatie van de vergaderingen van het bestuur en de beleidsadviescommissies van het fonds. Daarnaast is er periodiek contact met (de voorzitter van) het VO en vindt er in het kader van het jaarwerk een gesprek plaats met de externe accountant en de certificerend actuaris van het fonds. Ook de rapportages van en de contacten met de sleutelfunctiehouders, medewerkers van het bestuursbureau en individuele bestuursleden en gesprekken met DNB zijn een informatiebron voor de raad.

Goedkeuring besluiten

De raad heeft in het verslagjaar goedkeuring gegeven aan een aantal (voorgenomen) besluiten van het bestuur. De besluiten hadden betrekking op een herijking van het meerjaren internal auditplan, het jaarverslag 2021, aanpassing van het beloningsbeleid en de profielen voor de nieuwe governance. Daarnaast stemde de RvT in 2022 in met de herbenoeming van Christine Lindeboom, Edwin de Vaal en Thom Enneking in het bestuur, en de benoeming van Gerard van de Kuilen als vervanger van Alfred Slager als bestuurder balansbeheer en beleggingen.

Bevindingen en aanbevelingen

In 2022 heeft de raad een aantal aanbevelingen aan het bestuur gedaan:

- Vanwege de toenemende complexiteit in vraagstukken rondom belangenafweging en uitlegbaarheid is het raadzaam diepgaander gesprekken aan te gaan met de VvA en de BPV.
- Maak een verdiepingsslag op de benodigde competenties en

relevante kennis, de noodzakelijke samenstelling, gedrags- en cultuuraspecten en de grootte van het bestuur.

- Zorg dat de diversiteit van de deelnemers op structurele en expliciete wijze vanaf het begin van besluitvormingsprocessen wordt ingebed.
- Bewaak de voortgang van het MVB-beleid en de schuivende ambitie binnen de sector.
- Neem mogelijkheden tot kostenreductie mee in de uitwerking van de toekomstige governance.
- De aanbeveling uit 2021 om transparant en expliciet te maken welke uitgangspunten door het bestuur als uitvoerder van de pensioenregeling worden gehanteerd om de regeling toekomstbestendig vorm te geven, blijft gelden.
- Breid uit en verfijn, passend bij de diversiteit van de deelnemers, de communicatiemiddelen.

Hoe aan de aanbevelingen in het verslagjaar opvolging is gegeven, is opgenomen in de onderstaande bevindingen.

Dit geldt ook voor de speerpunten 2022:

- Governance en cultuur
- Doorontwikkeling pensioenregeling
- Transitie pensioenadministratie

Bevindingen 2022

Algemeen beleid

De RvT vindt het van belang dat het bestuur in zijn taak als uitvoerder van de pensioenregeling een visie heeft op hoe het deze toekomstbestendig vorm gaat geven. Hierbij dient transparant en expliciet te worden gemaakt welke uitgangspunten worden gehanteerd en wat de onderliggende filosofie is.

De implementatie bij APS heeft veel aandacht gevraagd van het bestuur. Ook heeft er, conform de aanbeveling uit 2021, diepgaander overleg plaatsgevonden over de toekomstige besturing van het fonds met diverse partijen. Dit zijn voor alle betrokken uitdagende gesprekken, zowel inhoudelijk als vanuit de diversiteit in belangenafwegingen. De raad constateert hierbij dat het doel, waarbij het fonds voor een goed pensioen voor al haar deelnemers zorgt, door het bestuur zorgvuldig in het oog wordt gehouden.

Governance

De RvT beoordeelt of de structuur van het fonds leidt tot een goede besturing. Daarbij beoordeelt de raad ook of de individuele bestuurders en het collectief geschikt zijn voor hun taak, en of het collectief naast complementariteit ook over diversiteit beschikt. Daarnaast beoordeelt de raad de bredere

governancestructuur. Dit betreft de inrichting en werking van de sleutelfuncties, de beleidsadviescommissies en de relatie met het VO.

De raad besteedt hierbij ook aandacht aan de gedrags- en cultuuraspecten en had eind 2021 aanbevolen een verdiepingslag aan te brengen. Het bestuur heeft deze aanbeveling direct begin 2022 opgevolgd. Tegelijkertijd heeft de raad samen met het bestuur geconstateerd dat voor het verbeteren van de bestuurlijke competenties en sensitiviteit op dit gebied men slechts aan het begin van een langere reis staat. Hier zijn in de loop van het jaar diverse gesprekken over gevoerd.

De uitwerking van de nieuwe governance-structuur stond prominent op de agenda van de RvT. Tussentijds heeft de raad het bestuur diverse adviezen gegeven en de risico's benoemd. Ook hierbij heeft de RvT aandacht besteed aan de gedrags- en cultuuraspecten die van belang zijn om dit straks succesvol te implementeren. De raad beveelt aan om in de overgang naar de nieuwe governance maar ook daarna hier expliciet aandacht aan te besteden.

Inzake de wijziging in de governance heeft de RvT geconstateerd dat er een verschil van inzicht bestaat tussen VO en bestuur enerzijds en de raad anderzijds over de visie op de invulling van het interne toezicht in de nieuwe governance-structuur. Dit verschil van inzicht hangt nauw samen met de ambitie van de raad om kosten te verlagen en de kwaliteit te verhogen. Daar waar bestuur, VO en RvT zich kunnen vinden in de kwaliteitsverbetering voor het beoogde uitvoerend bestuur, ziet de raad geen verbetering in de kwaliteit en beoogde kostenbeheersing van het interne toezicht.

De toezichthoudende rol wordt door de combinatie van de inrichting van een zware auditcommissie en huisartsen als niet-uitvoerend bestuurders weliswaar voldoende ingevuld, maar de raad acht dit niet optimaal. De raad is van mening dat door toenemende diversiteit van de deelnemers het draagvlak van de achterban niet meer effectief vorm kan worden gegeven door zetels in het bestuur van het fonds, en ziet de beoogde structuur dan ook als een overgangsfase voor maximaal één termijn.

De raad wil het bestuur de ruimte bieden het nieuwe bestuur conform de wensen van bestuur en VO in te richten en heeft daarom ook ingestemd met de profielen. Hierbij is wel het dringende advies aan de nieuwe interne toezichthoudend bestuurders om de adequaatheid waarmee zij hun rol in een toenemende complexe omgeving dienen te vervullen voor ogen te houden en zich daarbij toetsbaar op te stellen.

In 2022 is een nieuwe directeur van het bestuursbureau aangesteld. Gedurende het jaar ontstond er een verschil van inzicht tussen het bestuur en de nieuwe directeur met betrekking tot de inrichting van het uitvoerend bestuur en is besloten de samenwerking te beëindigen. Met het oog op de beoogde implementatie van het nieuwe governance-model zijn de taken en verantwoordelijkheden verdeeld over de medewerkers van het bestuursbureau. De RvT is nauw betrokken geweest bij dit proces en kan zich vinden in de keuzes die het bestuur hierbij heeft gemaakt. De raad wenst hierbij nadrukkelijk een dankwoord aan de medewerkers uit te spreken, die verantwoordelijkheid en inzet hebben getoond voor het fonds.

Risicomanagement

Het bestuur dient een cultuur te borgen die risicobewustzijn stimuleert en de organisatie daarvoor heeft ingericht en in de bedrijfsvoering expliciet aandacht aan heeft besteed. De RvT heeft geconstateerd dat in de bedrijfsvoering en besluitvorming risicobewustzijn integraal wordt meegenomen. De RvT heeft hiertoe ook los van het bestuur meerdere malen gesproken met de sleutelfunctiehouder risicomanagement.

Eind 2022 heeft de compliance officer na 8 jaar afscheid genomen van het fonds. De raad heeft de compliance officer gesproken over de aandachtspunten binnen SPH en de overdracht. Een nieuwe compliance officer is aangesteld, waarmee deze functie adequaat geborgd blijft.

Evenwichtige belangenafweging

De RvT ziet, op basis van de verslaggeving en documentatie binnen het fonds, dat het bestuur bij het nemen van beleidsbeslissingen de belangen van de diverse betrokkenen op een evenwichtige wijze afweegt. Wel constateerde de raad al eerder dat, door de toenemende complexiteit binnen de wereld van pensioenfondsen alsmede de diversiteit van de deelnemers, het bieden van transparantie en uitlegbaarheid een uitdaging is. De RvT constateerde ook dat evenwichtige belangenafweging nadere duiding en uitwerking behoeft. Draagvlak en aanvaarding bij de deelnemers speelt hierbij een cruciale rol. Dit heeft de aandacht van het bestuur en de RvT moedigt het bestuur aan om hier continu feedback op te blijven vragen. De raad herhaalt het advies om structureel en expliciet de diversiteit van de deelnemers vanaf het begin in te bedden in de besluitvormingsprocessen.

Uitbesteding en informatietechnologie

De raad acht het van belang dat het bestuur in control is ten aanzien van de uitbestede processen, dat het een duidelijke

visie heeft en zorgvuldig is in de keuze van partijen en adviseurs, waarbij zicht wordt gehouden op de kosten. In 2021 heeft de raad het proces gevolgd rondom de voorbereiding van de overstap naar een nieuw pensioenplatform op basis van het transitie- en implementatieplan. De afronding van de implementatie bij APS in 2022 is echter niet conform verwachting verlopen. DNB heeft een onderzoek uitgevoerd waarbij is vastgesteld dat de administratie bij APS voor de nieuwe regeling niet aantoonbaar beheerst is. Het bestuur heeft maatregelen genomen om zorg te dragen dat SPH geen financiële schade zal leiden.

De RvT constateert wel dat dit helaas niet ongemerkt aan de deelnemers van het fonds voorbij is gegaan. Ook de beoogde verbeteringen waarbij deelnemers flexibel inzicht kunnen hebben in hun pensioen laten nog op zich wachten. Mét het bestuur maakt de raad zich zorgen over de voortgang. De RvT heeft het bestuur geadviseerd om een nog scherpere en zakelijkere opstelling in dit proces niet te schuwen. Het bestuur heeft dit advies opgevolgd en daarbij aangegeven zich ook te oriënteren op toekomstige alternatieve scenario's. Daarnaast heeft de raad het bestuur geadviseerd om zich middels een audit precies inzicht te laten verschaffen over de wijze waarop dit deelnemers geraakt heeft. Het bestuur heeft toegezegd deze audit in de eerste helft van 2023 te laten uitvoeren.

De uitbesteding aan APS blijft een belangrijk aandachtspunt in 2023.

Balansbeheer en beleggingen

De RvT heeft met het bestuur gesproken over de lange termijn waardecreatie strategie (LTW). Het bestuur heeft deze portefeuillevisie voor de integrale aanpak van risico, rendement, MVB en kosten vastgesteld in 2022. De RvT steunt de beweegredenen. Niet alleen helpt deze strategie om in te spelen op lange termijn ontwikkelingen, ook helpt het de portefeuille herkenbaarder te maken voor de deelnemer. De RvT classificeert de processtappen om tot implementatie over te gaan als robuust en kijkt met belangstelling naar de volgende stappen.

Financiële opzet

De RvT heeft kennisgenomen van de toeslagen en vastgesteld dat deze conform het toeslagenbeleid in combinatie met de tijdelijke algemene maatregel van bestuur tot stand zijn gekomen. Het bestuur heeft hierbij de intentie tot invaren voorgelegd aan de VvA, die zich hiertoe hebben uitgesproken, waardoor een hogere toeslag mogelijk werd.

Onderdeel van de financiële opzet zijn ook de kosten van de uitvoering en een passend beloningsbeleid. In 2022 heeft de RvT meerdere malen gesproken met het bestuur over het beoogde toekomstige beloningsbeleid, passend bij de nieuwe governance-structuur, de omvang van het bestuur en werkzaamheden gerelateerd aan de pensioensector. Wij stellen daarbij vast dat, mede door de gekozen bestuursomvang, er geen sprake is van kostenreductie. De RvT acht kostentransparantie, mede zoals aangegeven door de AFM, van groot belang en herhaalt daarbij de aanbeveling om nauwlettend toe te zien op de kostenontwikkelingen van alle bestuurlijke activiteiten.

De aanbeveling uit 2021, om transparant en expliciet te maken welke uitgangspunten door het bestuur als uitvoerder van de pensioenregeling worden gehanteerd om de regeling toekomstbestendig vorm te geven, blijft actueel.

Communicatie

Communicatie naar deelnemers staat hoog op de agenda van het bestuur en de RvT. Hierbij wordt niet alleen ingegaan op uitgaande boodschappen maar ook over het ontvangen van signalen vanuit de achterban. Het bestuur en de raad vinden zich in het belang van zorgvuldigheid, tijdigheid en gepaste volledigheid en de voortdurende noodzaak om te werken aan vertrouwen. De raad heeft in 2022 regelmatig gesproken met het bestuur over de communicatie met de deelnemers en de samenwerking met de BPV daarin. Een professionaliseringslag in deze samenwerking is noodzakelijk en de eerste stappen zijn in 2022 gezet door het vaststellen van een nieuwe uitvoeringsovereenkomst. Een nadere uitwerking van een gezamenlijk communicatieplan is afgesproken. De raad geeft hierbij het advies goed de taken, rollen en verantwoordelijkheden hierin te definiëren, om van daaruit een gezamenlijke blik op de deelnemers te kunnen richten.

Speerpunten 2023

Als speerpunten van het toezicht 2023 heeft de RvT benoemd:

- Governance en cultuur, met bijzondere aandacht voor kwaliteit en bestuurlijke sensitiviteit
- Doorontwikkeling pensioenregeling
- Transitie van de pensioenadministratie

De onderwerpen zijn besproken met het bestuur en het VO.

De raad zal ook nauw betrokken zijn op het selectieproces voor het nieuwe bestuur om de kwaliteit en de voortgang van het proces te kunnen volgen. De raad verwacht medio 2023 te kunnen aftreden. Geen van de leden heeft zich kandidaat gesteld voor een functie binnen de nieuwe governance-structuur.

Goedkeuring besluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022

De RvT heeft het door het bestuur vastgestelde bestuursverslag en de jaarrekening 2022 schriftelijk goedgekeurd op 5 juni 2023.

De raad dankt het bestuur, het bestuursbureau en het verantwoordingsorgaan voor hun inzet en de prettige samenwerking.

René Collé (*voorzitter*)
Diane Griffioen
Margreet Haandrikman

11.4 Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennisgenomen van de bevindingen van de Raad van Toezicht en de goedkeuring van het bestuursbesluit tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening 2022.

Wij bedanken Tjark Tjin-A-Tsoi voor zijn betrokkenheid bij en de prettige samenwerking met het bestuur de afgelopen 4 jaar. René Collé heeft als nieuwe voorzitter zeer voortvarend de werkzaamheden gecontinueerd.

Het bestuur is de Raad veel dank verschuldigd voor de betrokkenheid bij de grote transitiedossiers. Wij hebben de bevindingen en aanbevelingen ter harte genomen en zoveel als mogelijk verwerkt in ons beleid. De mogelijkheden voor kostenreductie in de uitwerking van de toekomstige governance zijn beperkt gebleken. Naar de toekomst toe blijven we alert op mogelijke kostenbesparingen.

De Raad heeft het afgelopen jaar ruim de tijd genomen om het bestuur te steunen bij de aandacht die er geweest is voor de gedrags- en cultuuraspecten. Bij de inrichting van het intern toezicht in de nieuwe bestuursvorm heeft het bestuur de adviezen van de Raad van Toezicht zwaar laten wegen. De nadrukkelijke wensen van het VO bij de adviesaanvraag

hebben echter geleid tot de inrichting zoals die nu in de blauwdruk voor de nieuwe governance is beschreven. Hierbij heeft het bestuur ook overleg gepleegd met de externe toezichthouder DNB.

Het in het kader van de evenwichtige belangenafweging door de Raad benoemde draagvlak en de aanvaarding bij de deelnemer, heeft de volle aandacht van het bestuur. De BPV en SPH werken de komende jaren samen aan het verbeteren van het functioneren van de gehele pensioenketen.

Wij delen de visie van de Raad van Toezicht rond de uitbesteding en informatietechnologie. De zorgen over de uitbesteding aan APS hebben een groot beslag gelegd op de bestuurlijke agenda. Dit zal in 2023 niet anders zijn. Het bestuur neemt de adviezen van de Raad graag mee en streeft naar een zo spoedig mogelijke oplossing voor de ontstane problemen. Het is niet wenselijk dat de deelnemer hier hinder van ondervindt.

De speerpunten van de Raad voor 2023 sluiten naadloos aan bij de bestuurskalender. Het bestuur ziet uit naar samenwerking met de Raad van Toezicht in de komende maanden tot de start van de nieuwe governance.

Bijlagen

Bijlage 1: Personalia per 31 december 2022

Bestuur	Functie	Zittingsduur
Johan Reesink (1951)	Interim-voorzitter	tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Thom Enneking (1944)	Lid	3e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Christine Lindeboom (1977)	Penningmeester	2e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Gerard van de Kuilen (1964)	Lid	1e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Hein Schreuder (1955)	Secretaris	3e termijn t/m 31 december 2023 (stopt per 1 april 2023)
Edwin de Vaal (1972)	Lid	2e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance

Nevenfuncties bestuur	
Johan Reesink	<ul style="list-style-type: none"> • Huisarts • Lid raad van commissarissen Dokterszorg Friesland • Lid raad van Huisartsenposten Rijnmond • Voorzitter Coöperatie huiseigenaren waterpark Heeg
Thom Enneking	<ul style="list-style-type: none"> • Gepensioneerd huisarts
Christine Lindeboom	<ul style="list-style-type: none"> • Huisarts • Lid-beroepsgenoot Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg
Gerard van de Kuilen	<ul style="list-style-type: none"> • Docent SPO • Lid visitatiecommissie pensioenfonds Verloskundigen • Voorzitter en lid beleggingscommissie pensioenfonds Kappers • Lid RvC en voorzitter Audit- en Risicocommissie NV Schade • Lid RvT BPF Waterbouw
Hein Schreuder	<ul style="list-style-type: none"> • Gepensioneerd huisarts
Edwin de Vaal	<ul style="list-style-type: none"> • Huisarts

Raad van toezicht	Functie	Zittingsduur
René Collé (1959)	Voorzitter	1e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Diane Griffioen (1971)	Aandachtsgebieden: <ul style="list-style-type: none"> • Balansmanagement • Vermogensbeheer 	2e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance
Margreet Haandrikman (1965)	Aandachtsgebieden: <ul style="list-style-type: none"> • Governance • Risicomanagement • Compliance • Juridische zaken 	2e termijn tot de ingangsdatum van de nieuwe governance

Nevenfuncties raad van toezicht

René Collé	<ul style="list-style-type: none">• Programmamanager Waard Verzekeringen N.V. (hoofdfunctie)• Bestuurder Ondernemingskamer
Diane Griffioen	<ul style="list-style-type: none">• Hoofd private equity PGGM (hoofdfunctie)• Lid raad van toezicht Hivos Triodos Fonds• Extern lid beleggingsadviescommissie DNB
Margreet Haandrikman	<ul style="list-style-type: none">• Voorzitter raad van commissarissen De Onderlinge van 1719 U.A.• Lid raad van commissarissen Centramed• Lid raad van commissarissen Monuta Holding• Lid raad van commissarissen en voorzitter auditcommissie NSI N.V• Voorzitter raad van commissarissen Lemonade Insurance N.V.• Lid raad van toezicht en voorzitter auditcommissie Stichting RADAR Inc• Lid bestuur Stichting for the holding of shares under the RDS employee shareplans

Verantwoordingsorgaan	Functie	Zittingsduur
Roeland van Vledder (1959)	Voorzitter	1e termijn t/m 29 februari 2024
Herber Barkema (1971)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Marloes Bosker-van Rossum (1980)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Bop Dijkstra (1955)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Dick Koster (1959)	Secretaris	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Carlijn Laauwen (1963)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Peter van Liere (1957)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Jaap Schreuder (1946)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Marjon Vrouwenvelder (1965)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024
Paul van de Vijver (1954)	Lid	1e termijn t/m 31 augustus 2024

Beleidsadviescommissie Audit (BCA)

Hans Janssen Daalen	Voorzitter / externe deskundige
Monica Vervark	Externe deskundige

Beleidsadviescommissie Balansbeheer en Beleggingen (BCBB)

Gerard van de Kuilen	Voorzitter
Christine Lindeboom	Lid
Anne Gram	Externe deskundige
Jeroen van der Put	Externe deskundige

Beleidsadviescommissie Pensioenen en Communicatie (BCPC)

Edwin de Vaal	Voorzitter
Hein Schreuder	Lid
Annemarie van Hekken	Externe deskundige
Jeroen Tuijp	Externe deskundige

Beleidsadviescommissie Risicomanagement en Compliance (BCRC)

Thom Enneking	Voorzitter
Dennis Bams	Externe deskundige
Cor Broekhuizen	Externe deskundige

<i>Sleutelfuncties</i>	<i>Houder</i>	<i>Vervuller</i>
Gerard van de Kuilen	Bart Hulshof	Cardano
Interne auditfunctie	Monica Vervark-Straathof	BDO
Actuariële functie	Rajish Sagoenie	Milliman

<i>Geschillencommissie</i>	
Peter van der Zanden	Voorzitter
Hein van Gemert AAG	Actuaris
Rolf Pekelharing	Huisarts
Wouter Fonville	Secretaris

<i>Onafhankelijke accountant</i>	
Marc van Luijk (per 1/1/2023: Johannes Penon)	Deloitte Accountants
<i>Certificerend actuaris</i>	
Rajish Sagoenie	Milliman Pensioenen

Bijlage 2: Verplichte rapportagenormen Code Pensioenfondsen

<i>Rapportagenormen Code Pensioenfondsen</i>	<i>Vindplaats in jaarverslag</i>
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de belangen af van de groepen die bij het fonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	<i>Hoofdstukken 4 t/m 9</i>
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	<i>Hoofdstuk 4</i>
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	<i>Hoofdstuk 4 en 11</i>
<p>Norm 47 Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak.</p>	<i>Hoofdstuk 11</i>
<p>Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	<i>Hoofdstuk 3 (en www.huisartsenpensioen.nl)</i>
<p>Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen over verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.</p>	<i>Hoofdstuk 5 en 7 (en www.huisartsenpensioen.nl)</i>
<p>Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en de Code Pensioenfondsen, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.</p>	<i>Hoofdstuk 4</i>
<p>Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p>	<i>Hoofdstuk 4 (en www.huisartsenpensioen.nl)</i>

Bijlage 3A: SFDR-rapportage premiereregeling

Periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Pensioenregeling Stichting huisartsen - Defined Contribution
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): N.v.t.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**.

Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 0,47% duurzame beleggingen

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **ESG-profiel:** De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille met een beter ESG-profiel dan dat van de marktbenchmark. Dit gebeurt aan de hand van een best-in-class beleid dat op ESG-maatwerk benchmarks is toegepast voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en bedrijfsobligaties. Hierdoor wordt alleen belegd in de best-presterende bedrijven op basis van hun ESG-ratings.
- **CO₂-reductie:** Het streven is om de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille steeds verder te verkleinen. Het uitgangspunt is de marktbenchmark per ultimo 2019 en ten opzichte van dat punt is een reductiepad bepaald van 7% per jaar. Hierdoor is de CO₂-voetafdruk van de portefeuille in 2030 ruim 50% lager dan die van de benchmark in 2019. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het MVB-beleid van het pensioenpensioenfonds <https://www.huisartsenpensioen.nl/-/media/Files/Huisartsen/Beleggingen/sph-mvb-beleid.pdf>
 - ondernemingen die controversiële wapens produceren;
 - ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - producenten, toeleveranciers en verkopers van tabaksproducten;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de winning van kolen, teerzandolie, Arctische olie en -gas en schalie olie en -gas;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen;
 - landen die onderhevig zijn aan specifieke EU-sancties en landen die niet voldoen aan minimale standaarden op het vlak van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie;
 - ondernemingen die voor meer dan 50% eigendom zijn van uitgesloten landen.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. ESG-ratings op bedrijfsniveau worden gebruikt om een selectie te maken van de bedrijven die in de maatwerkbenchmarks voor aandelen en bedrijfsobligaties terecht komen. Omdat er door de vermogensbeheerders passief wordt belegd tegen deze maatwerkbenchmarks heeft de portefeuille een betere ESG-score dan de marktbenchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee. Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 47,99 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling. Op basis van het MVB-beleid wordt een reductiepad bepaald voor de relevante liquide beleggingsmandaten. Op geaggregeerd niveau gold dat de portefeuille per ultimo 2022 onder de 85 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen moest blijven.

- **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde</i>
ESG Profiel Portfolio	6,83
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogerisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	47,99

● ... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverstrekking, heeft dit Pensioenfonds geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. Het Pensioenfonds heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 0,75 ton.
- *Adaptatie aan klimaatverandering.* Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregereerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen green bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenpensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenpensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

<i>Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Genomen maatregelen</i>
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
BKG-Emissies scope 2	Scope 2	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (CO ₂ /EVIC)	ESG-integratie
BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Broeikasgas- intensiteit ondernemingen waarin is belegd (CO ₂ /Sales)	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Onderwerp van relevante EU-sancties en/of lage score op mensenrechten, arbeidsrechten of anti-corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
PGGM Private Real Estate Fund	Overig	15,4	Nederland
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds	Overig	15	Nederland
PGGM Infrastructure Fund	Overig	9,5	Nederland
Microsoft Corp	Grootste beleggingen	0,6	Verenigde Staten
Tesla Inc	Automobiele industrie & Componenten	0,6	Verenigde Staten
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	0,5	Verenigde Staten
Apollo Healthcare Property Nursing Homes	Overig	0,5	Nederland
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,5	Verenigde Staten
Home Depot Inc	Consumer Discretionary Distribution & Retail	0,5	Verenigde Staten
Apollo Healthcare Property Care and Treatment C	Overig	0,4	Nederland
Apollo Healthcare Property Assisted Living	Overig	0,4	Nederland
AbbVie Inc	Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	0,4	Verenigde Staten
PepsiCo Inc /NC	Eten, drinken en tabak	0,4	Verenigde Staten
Alibaba Group Holding Ltd	Consumer Discretionary Distribution & Retail	0,4	Hongkong
Tencent Holdings Ltd	Media & Vermaak	0,3	China

Beleggingen in fondsen worden in deze tabel beschouwd als een belegging, hierop wordt geen *look through* toegepast. Achmea IM beschouwt cash buckets (gesommeerde saldi op bank accounts inclusief openstaande posten op trade date per valuta) als een belegging volgens SFDR.

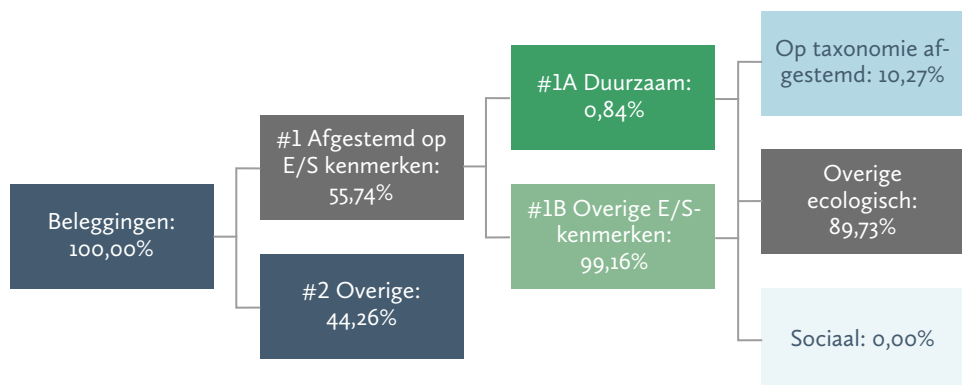

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 0,47%.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

De *activa-allocatie* beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	7,5
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	3
Financiële instellingen	2,4
Banken	2,2
Consumenten diensten	2
Kapitaalgoederen	1,9
Materialen	1,8
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,8
Consumentengoederen	1,8
Overig	75,5

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 10,27% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de **criteria uitgebreide** regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

● **Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?**

Ja

In fossiel gas

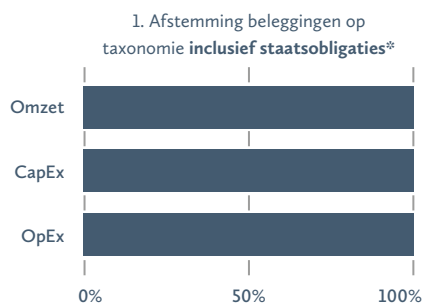
In kernenergie

Nee

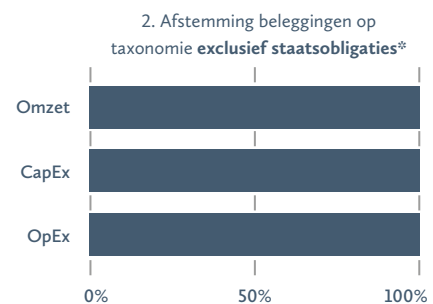
Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

- ▶ Op taxonomie afgestemd: fossiel gas
- ▶ Op taxonomie afgestemd: kern energie
- ▶ Op taxonomie afgestemd (geen fossiel gas en kern energie)
- ▶ Niet op taxonomie afgestemd

- ▶ Op taxonomie afgestemd: fossiel gas
- ▶ Op taxonomie afgestemd: kern energie
- ▶ Op taxonomie afgestemd (geen fossiel gas en kern energie)
- ▶ Niet op taxonomie afgestemd

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- a. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- b. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- c. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

Hoe verhield het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 89,73%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in ‘overige’? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder ‘#2 overige’ zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingspensioenfondsen. Verschillende van die fondsen promoten wel degelijk E/S-kenmerken in de vorm van uitsluitingen, ESG-integratie of impactbeleggingen. Echter, over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener momenteel geen E/S-kenmerken meten. Daarnaast zijn onder ‘overige’ liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van “overige”
Fondsen	72,8
Alternatieve beleggingen	22,1
Liquiditeiten	3,1
Derivaten	0,6
Overig	1,4

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn, naast het toepassen van ESG-integratie, onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Uitsluiten: Het pensioenpensioenfonds belegt niet in ondernemingen en landen die in strijd handelen met het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds. De uitsluitingslijsten worden tweemaal per jaar herzien op basis van het actuele beleid en worden geïmplementeerd door de vermogensbeheerders. Er wordt continue gemonitord of de vermogensbeheerders zich aan de uitsluitingslijsten houden.

Engagement: Het pensioenpensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatieve en thematische engagement. Het doel van normatieve engagement is om structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematische engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Het pensioenpensioenfonds heeft actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Voor meer informatie zie de MVB-documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

● *Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?*

Niet van toepassing

● *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheids-indicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?*

Niet van toepassing

● *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?*

Niet van toepassing

● *Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?*

Niet van toepassing

Bijlage 3B: SFDR-rapportage uitkeringsregeling

Periodieke informatieverstopping voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Pensioenregeling Stichting huisartsen - Defined Benefit
Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): N.v.t.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**.

Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 0,47% duurzame beleggingen

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: deze Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **ESG-profiel:** De Pensioenregeling integreert op structurele wijze ESG-risico's en ESG-factoren in het beleggingsproces. De regeling streeft naar een portefeuille met een beter ESG-profiel dan dat van de marktbenchmark. Dit gebeurt aan de hand van een best-in-class beleid dat op ESG-maatwerk benchmarks is toegepast voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten en bedrijfsobligaties. Hierdoor wordt alleen belegd in de best-presterende bedrijven op basis van hun ESG-ratings.
- **CO₂-reductie:** Het streven is om de CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille steeds verder te verkleinen. Het uitgangspunt is de marktbenchmark per ultimo 2019 en ten opzichte van dat punt is een reductiepad bepaald van 7% per jaar. Hierdoor is de CO₂-voetafdruk van de portefeuille in 2030 ruim 50% lager dan die van de benchmark in 2019. De langetermijndoelstelling is een klimaatneutrale portefeuille in 2050.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het MVB-beleid van het pensioenpensioenfonds <https://www.huisartsenpensioen.nl/-/media/Files/Huisartsen/Beleggingen/sph-mvb-beleid.pdf>
 - ondernemingen die controversiële wapens produceren;
 - ondernemingen die met hun gedrag structureel de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - producenten, toeleveranciers en verkopers van tabaksproducten;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de winning van kolen, teerzandolie, Arctische olie en -gas en schalie olie en -gas;
 - ondernemingen die omzet behalen uit de elektriciteitsopwekking uit kolen;
 - landen die onderhevig zijn aan specifieke EU-sancties en landen die niet voldoen aan minimale standaarden op het vlak van mensenrechten, arbeidsrechten en anti-corruptie;
 - ondernemingen die voor meer dan 50% eigendom zijn van uitgesloten landen.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. ESG-ratings op bedrijfsniveau worden gebruikt om een selectie te maken van de bedrijven die in de maatwerkbenchmarks voor aandelen en bedrijfsobligaties terecht komen. Omdat er door de vermogensbeheerders passief wordt belegd tegen deze maatwerkbenchmarks heeft de portefeuille een betere ESG-score dan de marktbenchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.
- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee. Over 2022 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 47,99 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de reductiedoelstelling die geldt voor de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling. Op basis van het MVB-beleid wordt een reductiepad bepaald voor de relevante liquide beleggingsmandaten. Op geaggregeerd niveau gold dat de portefeuille per ultimo 2022 onder de 85 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen moest blijven.

- **Uitsluitingsbeleid.** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid. Middels het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen.

<i>Indicator</i>	<i>Waarde</i>
ESG Profiel Portfolio	6,84
Exposure naar normschenders (%)	--
Exposure naar tabaksproducenten (%)	--
Exposure naar controversiële wapens (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit kolen en teerzanden halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit arctische gas en -olie halen (%)	--
Exposure naar bedrijven die meer dan 5% omzet uit schaliegas en -olie halen (%)	--
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	--
Gefinancierde broeikasgasemissie	47,64

... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Er is over 2021 niet gerapporteerd op bovengenoemde duurzaamheidsindicatoren.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverstrekking, heeft dit Pensioenfonds geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. Het Pensioenfonds heeft echter in de gegeven referentieperiode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen.

De doelstellingen van de duurzame beleggingen hebben betrekking op:

- *Mitigatie van klimaatverandering.* Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO₂-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatmitigatie. De ESG-dienstverlener baseert zich op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij via de ESG-dienstverlener meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO₂-emissie van de Pensioenregeling bedroeg over 2022 18,02 ton.
- *Adaptatie aan klimaatverandering.* Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, duurzame gebouwen en aanpassingen in infrastructuur, nog geen vergelijkbare en aggregereerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van deze Pensioenregeling aan klimaatadaptatie. In de EU-Taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In de beoordeling van de uitgegeven Green Bond wordt getoetst in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-Taxonomie. De verwachting is dat er steeds meer data beschikbaar komt met betrekking tot de impact van klimaatadaptatie zodat de bijdrage van de duurzame beleggingen van de Pensioenregeling aan klimaatadaptatie zorgvuldig kan worden gemeten.

De Pensioenregeling bevat geen beleggingen met een sociale duurzaamheidsdoelstelling.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De Pensioenregeling heeft Green Bonds in portefeuille waar niet expliciet op wordt gestuurd. Deze Green Bonds zijn getoetst door onze ESG-dienstverlener aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Hiermee kunnen deze Green Bonds als duurzame belegging beoordeeld worden. In deze bijlage IV wordt over deze duurzame beleggingen gerapporteerd.

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen van de Pensioenregeling te beoordelen aan de hand van het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk en de EU-criteria voor ecologisch duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen die in deze Pensioenregeling aanwezig zijn, betreffen Green Bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Deze Green Bonds hebben als doel een positieve impact te realiseren. Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. De in deze Annex IV geïdentificeerde duurzame beleggingen betreffen green bonds die voldoen aan het Achmea IM Green Bond beoordelingsraamwerk. Het Green Bonds beoordelingsraamwerk van Achmea IM sluit Green Bonds van ondernemingen uit die met hun gedrag structureel de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Het pensioenpensioenfonds heeft zich gecommitteerd aan het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB)-convenant en daarmee aan de OESO-richtlijnen en de United Nations Guiding Principles (UNGP). We gebruiken het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad bij de selectie, engagement en monitoring van onze beleggingen. Onze ESG-dienstverlener screent de portefeuille op de eventuele negatieve impact van beleggingen en prioriteren vervolgens de meest ernstige impacts (op basis van zwaarte, reikwijdte en onomkeerbaarheid en waarschijnlijkheid). Zie voor meer informatie ook het MVB-beleid van het pensioenpensioenfonds.

Op de website en in het jaarverslag rapporteren wij over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

<i>Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)</i>	<i>Toelichting</i>	<i>Genomen maatregelen</i>
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
BKG-Emissies scope 2	Scope 2	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk (CO ₂ /EVIC)	ESG-integratie
BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	Broeikasgas- intensiteit ondernemingen waarin is belegd (CO ₂ /Sales)	ESG-integratie (ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het best-in-class beleid en CO ₂ -reductie), engagement en uitsluiten.
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetgrens van >5%	Uitsluiten
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersonneelmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Onderwerp van relevante EU-sancties en/of lage score op mensenrechten, arbeidsrechten of anti-corruptie	Uitsluiten

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
PGGM Private Real Estate Fund	Overig	9,6	Nederland
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds		9,3	
ICS EUR ULTR SHRT-AGNCY ACC		7,1	Verenigd Koninkrijk
PGGM Infrastructure Fund		5,9	
Institutional Euro Liquidity Fund		5,4	Ierland
CCP_HSBC_LCH_VM		4,2	
Netherlands Government .2500% 15/07/2025	Overheden	3,8	
Netherlands Government Bond 5,5% 15/01/2028		1,6	
Bundesrepub. Deutschland .5000% 15/02/2025		1,6	Duitsland
Netherlands government 0% 15/07/2030		1,3	
France (govt of) .5000% 25/06/2044		1,2	Frankrijk

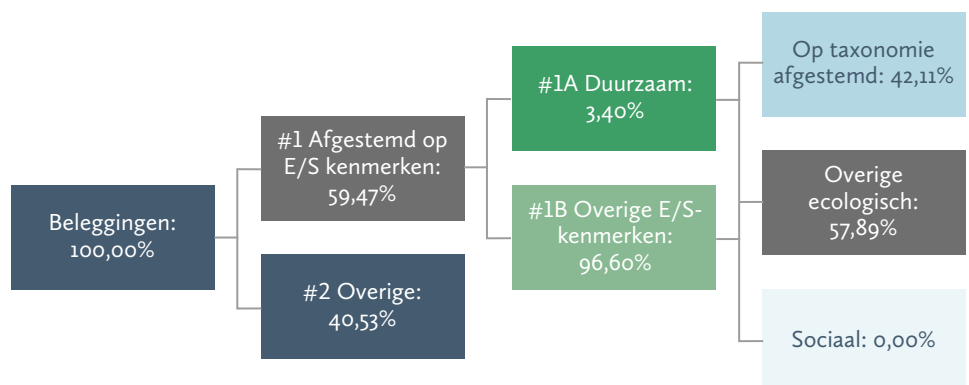
Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 2,02%.

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	% van portefeuille
Overheden	27,7
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	1,9
Financiële instellingen	1,7
Supranationalen	1,5
Banken	1,5
Consumenten diensten	1,3
Kapitaalgoederen	1,3
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,2
Materialen	1,2
Overig	60,7

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met milieudoelstelling mitigatie was 42,11% afgestemd op de EU-Taxonomie. Er waren geen beleggingen afgestemd op de milieudoelstelling adaptatie.

Bij het beoordelen van de duurzame beleggingen gaat de ESG-dienstverlener na in hoeverre deze voldoet aan EU Taxonomie criteria. Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-Taxonomie wordt gekeken naar de beschikbare, publieke, informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Nieuwe uitgevende instellingen die nog geen informatie beschikbaar stellen op de website, worden benaderd met vragen over de exacte afstemming op de EU-Taxonomie. Op deze manier komt er steeds meer data beschikbaar. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?

Ja

In fossiel gas

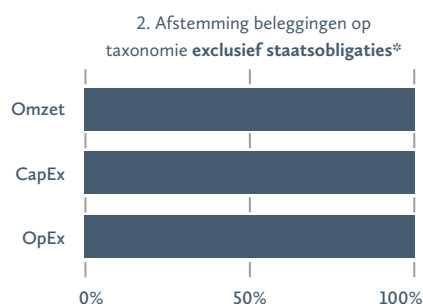
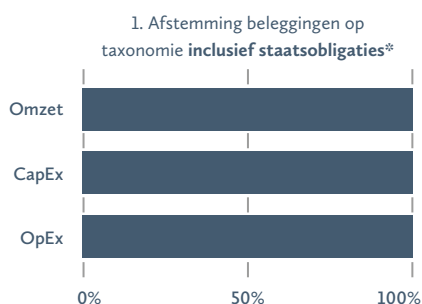
In kernenergie

Nee

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

- ▶ Op taxonomie afgestemd: fossiel gas
- ▶ Op taxonomie afgestemd: kern energie
- ▶ Op taxonomie afgestemd (geen fossiel gas en kern energie)
- ▶ Niet op taxonomie afgestemd

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Data omtrent Taxonomy alignment wordt gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- a. Rapportages van de uitgevende organisatie,
- b. Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- c. Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,00%.

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?

In voorgaande periodieke verslagen is hier niet over gerapporteerd.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie was 57,89%.

Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een Green Bond te beoordelen. Het beoordelingsraamwerk van de ESG-dienstverlener volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. De ESG-dienstverlener gebruikt dit raamwerk om de kwaliteit van Green Bonds te beoordelen.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in fondsen. Verschillende van die fondsen promoten wel degelijk E/S-kenmerken in de vorm van uitsluitingen, ESG-integratie of impactbeleggingen. Echter, over deze fondsen kan de ESG-dienstverlener momenteel geen E/S-kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Fondsen	80,9
Liquiditeiten	17,0
Alternatieve beleggingen	14,9
Overig	0,7
Derivaten	-13,6

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2022 zijn onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Uitsluiten: Het pensioenfonds belegt niet in ondernemingen en landen die in strijd handelen met het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds. De uitsluitingslijsten worden tweemaal per jaar herzien op basis van het actuele beleid en worden geïmplementeerd door de vermogensbeheerders. Er wordt continue gemonitord of de vermogensbeheerders zich aan de uitsluitingslijsten houden.

Engagement: Het pensioenfonds is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatieve en thematische engagement. Het doel van normatieve engagement is om structurele schendingen van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematische engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen: Het pensioenfonds heeft actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Voor meer informatie zie de MVB-documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- ***Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheids-indicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?***

Niet van toepassing

- ***Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?***

Niet van toepassing

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1 miljoen)

		<u>2022</u>	<u>2021</u>
ACTIVA			
Beleggingen voor risico fonds	(1)	10.546	12.849
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	238	-
Vorderingen en overlopende activa	(3)	4	4
Overige activa	(4)	25	7
		<u>10.813</u>	<u>12.860</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves	(5)	2.740	3.557
(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	(6)	6.798	8.927
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(7)	238	-
Overige schulden en overlopende passiva	(8)		
Derivaten met een negatieve waarde		971	120
Overige schulden en overlopende passiva		66	256
		<u>1.037</u>	<u>376</u>
		<u>10.813</u>	<u>12.860</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	138,9	139,8
Beleidsdekkingsgraad	144,0	137,5
Reële dekkingsgraad	113,6	113,1
Vereiste dekkingsgraad	113,5	116,0

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1 miljoen)

		2022	2021
BATEN			
Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)	(9)	-	223
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(10)	251	-
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(11)	-2.579	378
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(12)	-8	-
		<u>-2.336</u>	<u>601</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(13)	384	368
Pensioenuitvoeringskosten	(14)	11	15
Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	(15)		
Pensioenopbouw		-	209
Toeslagen		533	277
Rentetoevoeging		-41	-50
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-382	-372
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		-11	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		1	1
Wijziging marktrente		-2.243	-526
Wijziging overige actuariële uitgangspunten		22	18
Resultaat op sterfte		-1	8
Resultaat op arbeidsongeschiktheid		17	-
Resultaat op mutaties		-7	-4
Overige wijzigingen		-17	-
		<u>-2.129</u>	<u>-450</u>
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(16)	238	-
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(17)	-1	-1
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(18)	-22	-
		<u>-1.519</u>	<u>-68</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-817</u></u>	<u><u>669</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2022	2021
Bestemming saldo van baten en lasten		
Mutatie bestemmingsreserve	<u><u>-817</u></u>	<u><u>669</u></u>

3 KASTROOMOVERZICHT

(x € 1 miljoen)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2022	2021
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	4	219
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	247	-
Ontvangen herverzekeringen	-	37
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	1	-
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	22	-
Betaalde pensioenuitkeringen	-374	-374
Betaalde herverzekeringen	-	-37
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-8	-15
	-108	-170
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	7.239	7.370
Betaald inzake aankopen beleggingen	-6.304	-6.887
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	58	-229
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-866	-81
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1	-6
	126	167
Mutatie liquide middelen	18	-3
Samenstelling geldmiddelen		
	2022	2021
Liquide middelen per 1 januari	7	10
Mutatie liquide middelen	18	-3
Liquide middelen per 31 december	25	7

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen (hierna 'SPH' of 'het fonds'), statutair gevestigd te Utrecht, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41177476.

Het doel van SPH is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden in het geval van ouderdom en overlijden. Daarnaast verstrekt SPH uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota.

SPH geeft invulling aan de uitvoering van de verplichtgestelde beroepspensioenregeling voor huisartsen.

Nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2022

Op 1 januari 2022 heeft SPH de pensioenregeling gewijzigd in een premiereregeling. Vanaf 1 januari 2022 is de uitkeringsregeling, die tot die datum van kracht was, premievrij en is de nieuwe regeling van kracht.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in miljoenen euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 12 juni 2023 de jaarrekening vastgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf 'Schattingswijzigingen' en 'Rubriceringswijzigingen'.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel, correctiefactoren sterftekansen en "1-7"-fictie

De actuariële grondslagen en veronderstellingen voor de berekening van de reële waarde van de pensioenverplichtingen worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer het vergelijk van veronderstellingen voor sterfte, langlevens en arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van SPH.

In september 2022 heeft het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) de nieuwe Prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het bestuur heeft besloten de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds ultimo 2022 te baseren op deze tafel. Dit leidde tot een verhoging van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van € 42,5 miljoen.

Ultimo 2022 zijn ook de correctiefactoren op de sterftekansen aangepast. Dit leidde tot een verhoging van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van € 2,7 miljoen.

Tenslotte is ultimo 2022 de "1-7"-fictie PGGM losgelaten, waarbij werd verondersteld dat iedereen op 1-7 is geboren. De leeftijdsbepaling gebeurt per 2022 in maanden nauwkeurig. Dit leidde tot een verlaging van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van € 23,7 miljoen.

Deze resultaten (totaal: € 21,5 miljoen) zijn in de staat van baten en lasten opgenomen onder "wijziging overige actuariële uitgangspunten".

Rubriceringswijzigingen

In de vergelijkende cijfers van 2021 zijn enkele rubriceringswijzigingen doorgevoerd:

- Beleggingsdebiteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost vorderingen en overlopende activa.
- Beleggingscrediteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost overige schulden en overlopende passiva.

Deze rubriceringswijzigingen hebben geen impact op het resultaat en het eigen vermogen.

Presentatiewijzigingen

De vergelijkende cijfers 2021 zijn voor een beperkt aantal posten anders gepresenteerd in de specificaties in de toelichting op de balans dan in de jaarrekening 2021. Dit is gebeurd voor een verbeterd inzicht.

Deze presentatiewijzigingen hebben geen impact op het resultaat en het eigen vermogen.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan het fonds toekomen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel

- samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel

- samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting - heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die - gegeven de omstandigheden - als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in de periode waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of
- in de periode van herziening en toekomstige perioden, als de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2022	31-12-2021
Australische Dollar (AUD)	1,57	1,56
Brits Pond Sterling (GBP)	0,89	0,84
Canadese Dollar (CAD)	1,45	1,44
Hongkongse Dollar (HKD)	8,33	8,87
Japanse Yen (JPY)	140,82	130,95
US Dollar (USD)	1,07	1,14

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, tenzij anders is aangegeven.

Derivaten zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie.

Participaties in beleggingsfondsen zijn gewaardeerd volgens de grondslagen voor de onderliggende beleggingen ("look-through"-benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen is aangesloten bij de hoofdcategorie.

(Reële) waardebepaling

Voor de meerderheid van de reële waardebepaling van beleggingen is gebruik gemaakt van genoteerde marktprijzen. Dit is het geval als beleggingen verhandeld worden aan een effectenbeurs. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van waarderingsmodellen en -technieken:

- Netto contante waarde (NCW-)berekeningen: de te ontvangen kasstromen zijn contant gemaakt op basis van de marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- Andere methode(n): Een waardering gebaseerd op de intrinsieke waarde uit op lokale grondslagen gebaseerde recente rapportages van fundmanagers en fund-to-fund managers, die uitgaan van reële waardebepaling. Hieronder vallen beursgenoteerde fondsen met een "Net Asset Value"-koers.

Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Als de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten):

- Vorderingen en schulden uit beleggingen zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.
- Liquide middelen vermogensbeheer zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het verschil met reële waarde is bij deze posten in het algemeen gering als gevolg van het korte termijn karakter. In de toelichting zijn deze posten opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

- Indirect vastgoed:
 - Beursgenoteerde vastgoedfondsen zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

Aandelen

- Beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.
- Niet-beursgenoteerde (participaties in) aandelen(fondsen) zijn gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, inclusief opgelopen rente:

- Voor beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde (participaties in) vastrentende waarden(fondsen) is dit de intrinsieke waarde.

Derivaten

Derivaten zijn gewaardeerd tegen NCW-berekeningen.

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Overige beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum:

- Voor beursgenoteerde overige beleggingen is dit de beurswaarde per balansdatum.
- Voor niet-beursgenoteerde overige beleggingen is dit de intrinsieke waarde.

Collateral (onderpand) met een positieve waarde is opgenomen onder overige beleggingen.

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Securities lending

SPH neemt deel aan securities lending, waarbij beleggingen voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen.

De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van SPH volgens de waardingsgrondslagen van SPH.

Alle baten en lasten zijn volgens het toerekenbeginsel over de looptijd van de desbetreffende transacties verantwoord en opgenomen in de rentebaten en -lasten in de staat van baten en lasten.

Het doel van het securities lending programma is om met een beperkt risico rendement toe te voegen aan de portefeuille.

Beleggingen voor risico deelnemers

Beleggingen voor risico deelnemers zijn middelen op rekeningen van deelnemers die zelf het beleggingsrisico dragen in het kader van de beschikbare premieregeling.

De waarderingsgrondslagen voor beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor beleggingen voor risico fonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en verplichtingen -inclusief de (technische) voorzieningen- volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De reserves zijn:

- Bestemmingsreserve: het voor voorwaardelijke toekomstige toeslagverlening en alle andere resultaten beschikbare vermogen.
- Solvabiliteitsreserve: een reserve voor het ondervangen van beleggings- en verzekeringsrisico's (vereist eigen vermogen). Deze reserve is gebaseerd op de door de wetgever vastgestelde standaardmethode.

(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is gewaardeerd op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen (reële waarde). Hierbij is het volgende van belang:

- Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de (toeslag)toezeggingen.
- De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- Bij de berekening is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.
- Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening opgenomen. Er is hierbij geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.
- Bij de berekening is rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.
- Bij de bepaling van de actuariële grondslagen en veronderstellingen is uitgegaan van voor DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening is gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2022:

Rekenrente

De gemiddelde rekenrente per 31 december 2022: 2,7% (31 december 2021: 0,5%).

Overlevingstafels

De door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022, startkolom 2023 (2021: Prognosetafel AG2020, startkolom 2022). Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van SPH door gebruik te maken van een fondsspecifieke leeftijds- en geslachtsafhankelijke ervaringssterfte (2022: WTW Ervaringssterfemodel 2022; 2021: WTW Ervaringssterfemodel 2020).

Partnerfrequentie

- Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum is het onbepaalde partnersysteem gehanteerd.
- Voor pensioengerechtigden is rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partnersysteem.
- Voor alle deelnemers tot pensioenleeftijd is de partnerfrequentie 100%. Daarna loopt deze af met de sterftekansen van de partner volgens de geldende sterftegrondslagen.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Leeftijdsbepaling

De leeftijdsbepaling gebeurt in maanden nauwkeurig.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De voorziening voor uitgesteld wezenpensioen is gelijk aan € 2 miljoen. Voor ingegaan wezenpensioen is voor wezen jonger dan 18 jaar verondersteld dat het pensioen wordt uitgekeerd tot de 18-jarige leeftijd. Voor ingegaan wezenpensioen is voor wezen van 18 jaar en ouder verondersteld dat het pensioen wordt uitgekeerd tot de 27-jarige leeftijd.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Er is een kostenopslag opgenomen van 2,8% van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds voor toekomstige administratie- en excassokosten. Hierbij is ook rekening gehouden met uitbetalingskosten voor uitkeringen van keuzeverzekeraars.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Deze bestaat uit enerzijds de contante waarde van verwachte toekomstige premies waarvoor de vrijstelling is verleend in verband met arbeidsongeschiktheid en anderzijds een voorziening ter dekking van ontstane, maar nog niet gemelde gevallen (IBNR).

IBNR-voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen

Voor de vaststelling van deze voorziening wordt uitgegaan van 50% de risicopremies van het afgelopen jaar exclusief de vergoeding voor administratiekosten.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorziening pensioenverplichting voor risico deelnemers is bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

- Actuele dekkingsgraad: (totale activa -/- schulden) / (technische) voorzieningen voor risico pensioenfonds én risico deelnemers * 100%.
- Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
- Reële dekkingsgraad: de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds.
- Vereiste dekkingsgraad: de benodigde dekkingsgraad rekening houdend met de beleggingsrisico's op basis van het strategisch beleggingsbeleid en volgens de rekenregels van DNB.
- Minimaal vereiste dekkingsgraad: de dekkingsgraad rekening houdend met de minimaal benodigde buffer.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Dit zijn de aan werkgever(s) en deelnemers in rekening gebrachte en te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen voor risico deelnemers

Dit zijn bijdragen van werkgever en deelnemers in het kader van de beschikbare premieregeling.

Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

De beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers zijn op dezelfde wijze vastgesteld. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer zijn de externe en de daaraan toegerekende interne kosten opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds zijn de wijzigingen in de waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds, onder meer door:

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De afname van de voorziening is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

In de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is een voorziening opgenomen voor de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten. Een deel van deze voorziening valt vrij door het doen van uitkeringen en door het maken van kosten in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022, de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen en het loslaten van de "1-7"-fictie PGGM.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van deelnemers is bepaald door de mutatie in de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1 miljoen)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	1.067	1.089
Aandelen	1.547	2.961
Vastrentende waarden	6.258	7.840
Derivaten	276	316
Overige beleggingen	1.398	643
	<u>10.546</u>	<u>12.849</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen (2022: € 971 miljoen; 2021: € 120 miljoen).

Collateral (onderpand) met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen (2022: € 52 miljoen; 2021: € 255 miljoen).

SPH belegt in modules en beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze modules en beleggingsfondsen ("look through").

De beleggingen in de jaarrekening zijn anders gepresenteerd dan in het bestuursverslag:

Aansluiting beleggingen bestuursverslag - jaarrekening	31-12-2022
Beleggingsportefeuille uitkeringsregeling, opgenomen in het bestuursverslag	9.553
Derivaten met een negatieve waarde, opgenomen in de jaarrekening onder overige schulden en overlopende passiva (in het bestuursverslag onder beleggingsportefeuille uitkeringsregeling)	971
Collateral met een negatieve waarde, opgenomen in de jaarrekening onder overige schulden en overlopende passiva (in het bestuursverslag onder beleggingsportefeuille uitkeringsregeling)	52
Nagekomen herwaarderingen beleggingen, opgenomen in de jaarrekening (niet opgenomen in het bestuursverslag)	-30
Beleggingen voor risico fonds, opgenomen in de jaarrekening	10.546

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	-	317	-1.676	7.966	-861	5.746
Vastgoedbeleggingen	1.089	-	-	-1.089	-	-
Aandelen	2.961	-	-	-2.961	-	-
Vastrentende waarden	7.840	1.478	-1.756	-2.774	-789	3.999
Derivaten	316	75	-87	-113	-987	-796
Overige beleggingen	643	4.187	-3.719	485	1	1.597
Totaal	<u>12.849</u>	<u>6.057</u>	<u>-7.238</u>	<u>1.514</u>	<u>-2.636</u>	<u>10.546</u>

Verloopoverzicht per beleggingscategorie 2021

	Stand per 1 januari 2021	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde-mutaties	Stand per 31 december 2021
Vastgoedbeleggingen	875	75	-40	-2	181	1.089
Aandelen	2.852	1.285	-1.863	2	685	2.961
Vastrentende waarden	8.084	2.222	-1.745	-470	-251	7.840
Derivaten	649	28.253	-28.127	31	-490	316
Overige beleggingen	463	3.265	-3.675	531	59	643
Totaal	12.923	35.100	-35.450	92	184	12.849

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend (-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	1.067	1.547	2.240	90	802	5.746
Vastrentende waarden	-	-	3.999	-	-	3.999
Derivaten	-	-	-	-796	-	-796
Overige beleggingen	-	-	19	982	596	1.597
Stand per 31 december 2022	1.067	1.547	6.258	276	1.398	10.546

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2021

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Vastgoedbeleggingen	1.089	-	-	-	-	1.089
Aandelen	-	2.961	-	-	-	2.961
Vastrentende waarden	-	-	7.840	-	-	7.840
Derivaten	-	-	-	316	-	316
Overige beleggingen	-	-	-	-	643	643
Stand per 31 december 2021	1.089	2.961	7.840	316	643	12.849

Collateral (onderpand) met betrekking tot derivaten

SPH belegt in derivaten. Afhankelijk van de waarde van de derivaten wordt collateral (onderpand) ontvangen of verstrekt. Bij een positieve waarde van de derivaten wordt onderpand ontvangen, bij een negatieve waarde wordt onderpand verstrekt.

Ultimo 2022 is € 52,2 miljoen (2021: € 255,2 miljoen) aan onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2022 is geen onderpand in (staats-)obligaties ontvangen (2021: nihil). Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Ultimo 2022 is € 715,3 miljoen (2021: € 64,9 miljoen) aan onderpand in liquiditeiten verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2022 is € 120,4 miljoen (2021: € 90,3 miljoen) aan onderpand in (staats-)obligaties verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het verstrekte onderpand staat op de balans.

Securities lending

SPH stelt een deel van de beleggingen beschikbaar voor uitlening aan andere marktpartijen (securities lending). SPH behoudt het economisch eigendom. De uitgeleende beleggingen blijven op de balans van SPH volgens de waarderingsgrondslagen van SPH.

Reële waarde: waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290 van de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	1.067	1.067
Aandelen	1.546	-	-	1	1.547
Vastrentende waarden	5.352	-	-	906	6.258
Derivaten	-	-	276	-	276
Overige beleggingen	674	-	-	724	1.398
Totaal	7.572	-	276	2.698	10.546

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2021					
Vastgoedbeleggingen	96	-	-	993	1.089
Aandelen	2.960	-	-	1	2.961
Vastrentende waarden	6.735	-	1.105	-	7.840
Derivaten	-	-	316	-	316
Overige beleggingen	-	-	-	643	643
Totaal	9.791	-	1.421	1.637	12.849

Beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer zijn opgenomen onder "genoteerde marktprijzen".

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	1.067	992
Indirect vastgoed (aandelen)	-	97
	1.067	1.089

Met ingang van boekjaar 2022 zijn aandelen in bedrijven actief in de vastgoed branche niet langer als vastgoed, maar als aandelen geclassificeerd.

Per balansdatum zijn geen vastgoedbeleggingen uitgeleend.

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	1.546	2.960
Private equity aandelen	1	1
	<u>1.547</u>	<u>2.961</u>

Ultimo 2022 is het securities lending programma vrijwel afgebouwd. Er zijn nog 2 aandelenposities uitgeleend, waarvoor eenzelfde bedrag aan zekerheden is ontvangen.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	2.571	3.953
Bedrijfsobligaties	866	1.573
Hypotheken	906	1.105
Beleggingsfondsen	748	534
Liquideiteitsfondsen	1.146	619
Liquide middelen vermogensbeheer	15	39
Overige	6	17
	<u>6.258</u>	<u>7.840</u>

Per balansdatum zijn geen vastrentende waarden uitgeleend.

Derivaten

De derivaten zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	98	9
Rentederivaten	178	307
	<u>276</u>	<u>316</u>

SPH gebruikt uitsluitend derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, moeten zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden. SPH gebruikt derivaten vooral om het valutarisico en het renterisico af te dekken.

Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met partijen met een hoge kredietwaardigheid. Bovendien wordt zoveel mogelijk gewerkt met onderpand.

SPH maakt gebruik van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot de verkoop van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Met valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Met renteswaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.

De derivatenposities per 31 december 2022:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten (forwards)	2.790	98	-8
Rentederivaten (renteswaps)	3.689	178	-963
Futures	-7	-	-
		<u>276</u>	<u>-971</u>

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutaderivaten (forwards)	3.254	9	-34
Rentederivaten (renteswaps)	2.548	307	-86
Futures	-15	-	-
		<u>316</u>	<u>-120</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

Specificatie naar soort:	31-12-2022	31-12-2021
Infrastructuurfondsen	615	572
Hedgefondsen	1	2
Mixfondsen	57	-
Cash collateral	715	65
Beleggingsdebiteuren	11	8
Beleggingscrediteuren	-1	-4
	<u>1.398</u>	<u>643</u>

In de vergelijkende cijfers van 2021 zijn enkele rubriceringswijzigingen doorgevoerd:

- Beleggingsdebiteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost vorderingen en overlopende activa.
- Beleggingscrediteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost overige schulden en overlopende passiva.

Collateral met een negatieve waarde is onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

2. Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2022	31-12-2021
Vastgoedbeleggingen	44	-
Aandelen	64	-
Vastrentende waarden	93	-
Derivaten	4	-
Overige beleggingen	33	-
	<u>238</u>	<u>-</u>

SPH belegt in modules en beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze modules en beleggingsfondsen ("look through").

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2022

	Stand per 1 januari 2022	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde mutaties	Stand per 31 december 2022
Module Rendement	-	247	-1	-	-8	238

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2022

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	44	64	93	4	33	238

Reële waarde: waarderingsystematiek op basis van Richtlijn 290 van de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2022					
Vastgoedbeleggingen	-	-	-	44	44
Aandelen	64	-	-	-	64
Vastrentende waarden	55	-	-	38	93
Derivaten	-	-	4	-	4
Overige beleggingen	3	-	-	30	33
Totaal	<u>122</u>	<u>-</u>	<u>4</u>	<u>112</u>	<u>238</u>

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2022	31-12-2021
Indirect vastgoed (participaties in beleggingsfondsen)	<u>44</u>	<u>-</u>

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Beursgenoteerde aandelen	64	-

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Staatsobligaties	19	-
Bedrijfsobligaties	36	-
Hypotheken	38	-
	<u>93</u>	<u>-</u>

Derivaten

De derivatenposities per 31 december 2022:

<u>Type contract</u>	<u>Contractomvang</u>	<u>Activa</u>	<u>Passiva</u>
Valutaderivaten (forwards)	116	4	-

Overige beleggingen

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Infrastructuurfondsen	26	-
Mixfondsen	2	-
Liquiditeitsfondsen	5	-
	<u>33</u>	<u>-</u>

3. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Vorderingen op deelnemers	4	3
Overige vorderingen	-	1
	<u>4</u>	<u>4</u>

In de vergelijkende cijfers van 2021 is een rubriceringswijziging doorgevoerd. Beleggingsdebiteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost vorderingen en overlopende activa.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Liquide middelen	<u>25</u>	<u>7</u>

Onder liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en onmiddellijk opeisbare banktegoeden.
Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder beleggingen opgenomen.
Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

5. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Bestemmings- reserve	Solvabiliteits- reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2022	2.131	1.426	3.557
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-817	-	-817
Wijziging solvabiliteitsreserve	476	-476	-
Stand per 31 december 2022	<u>1.790</u>	<u>950</u>	<u>2.740</u>
	Bestemmings- reserve	Solvabiliteits- reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2021	1.465	1.423	2.888
Uit bestemming saldo van baten en lasten	669	-	669
Wijziging solvabiliteitsreserve	-3	3	-
Stand per 31 december 2021	<u>2.131</u>	<u>1.426</u>	<u>3.557</u>
		31-12-2022	31-12-2021

Solvabiliteit

Pensioenvermogen	9.776	12.484
Minimaal vereist eigen vermogen	310	392
Vereist eigen vermogen	950	1.426

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt SPH gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten".

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2022	2021
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	139,8	130,8
Premie	-1,0	-0,5
Uitkeringen	1,8	1,3
Toeslagverlening	-7,9	-3,8
Verandering van de rentetermijnstructuur	46,9	7,8
Rendement op beleggingen	-28,4	4,8
Overige oorzaken	-12,3	-0,6
Dekkingsgraad per 31 december	<u>138,9</u>	<u>139,8</u>

Het effect onder "overige oorzaken" wordt vooral veroorzaakt door kruiseffecten (-12,4%). De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad aan het eind van het verslagjaar. Het verschil zijn de kruiseffecten, opgenomen onder "overige oorzaken". Naarmate de diverse resultaatbronnen groter zijn (zoals in 2022) worden ook de effecten tussen deze resultaatbronnen (kruiseffecten) groter.

Reële dekkingsgraad

De wettelijk voorgeschreven waarde van de reële dekkingsgraad is de verhouding tussen de huidige beleidsdekkingsgraad enerzijds en de beleidsdekkingsgraad waarbij volledig toekomstbestendig met prijsinflatie geïndexeerd kan worden anderzijds. De reële dekkingsgraad ultimo 2022 is 113,6% (2021: 113,1%).

6. (Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

Mutatieoverzicht (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2022	8.927
Mutatie	-2.129
Stand per 31 december 2022	<u>6.798</u>
	Voorziening pensioen- verplichtingen
Stand per 1 januari 2021	9.377
Mutatie	-450
Stand per 31 december 2021	<u>8.927</u>

Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	-	209
Toeslagen	533	277
Rentetoevoeging	-41	-50
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-382	-372
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-11	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1	1
Wijziging marktrente	-2.243	-526
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	22	18
Resultaat op sterfte	-1	8
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	17	-
Resultaat op mutaties	-7	-4
Overige wijzigingen	-17	-
	<u>-2.129</u>	<u>-450</u>

Zie voor de toelichting op de verschillende posten de toelichting van de mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds in de staat van baten en lasten.

Specificatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds:

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Deelnemers	1	2.636
Gewezen deelnemers	2.233	761
Pensioentrekkenden	4.496	5.505
Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen	2	-
Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten	15	-
Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten	46	-
IBNR-voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen	5	-
	<hr/>	<hr/>
Netto pensioenverplichtingen	6.798	8.902
Overige voorzieningen	-	25
	<hr/>	<hr/>
	<u>6.798</u>	<u>8.927</u>

Per 2022 is de opbouw in de uitkeringsregeling beëindigd. De bijbehorende voorziening pensioenverplichtingen is opgenomen onder de categorie van gewezen deelnemers.

Naar hun aard hebben de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling was tot en met 2021 een uitkeringsregeling in de vorm van vaste bedragen.

Per 2022 is de pensioenregeling gewijzigd in een premieregeling. De aanspraken die tot en met 2021 zijn opgebouwd in de uitkeringsregeling blijven in stand.

Toeslagverlening

De uitkeringsregeling van SPH heeft een voorwaardelijke toeslagverlening. De toeslag is maximaal de loonontwikkeling plus 2,25% per jaar.

De premieregeling die vanaf 2022 geldt, heeft geen toeslagambitie meer.

De toeslag is voorwaardelijk en afhankelijk van de middelen van SPH.

Per 1 januari 2023 is een voorwaardelijke toeslag verleend van 5,00% (per 1 januari 2022: 3,07%). Ook is per 31 december 2022 een extra toeslag over 2021 verleend van 2,06%. De toeslagen per 1 januari 2023 en per 31 december 2022 zijn in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds per 31 december 2022 opgenomen.

7. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	-	-
Premies en stortingen	246	-
Beleggingsresultaten	-8	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	<u>238</u>	<u>-</u>

8. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
Derivaten met een negatieve waarde	971	120
Ontvangen collateral	52	255
Uitkeringen	10	-
Overige schulden	4	1
	<u>1.037</u>	<u>376</u>

In de vergelijkende cijfers van 2021 zijn is een rubriceringswijziging doorgevoerd. Beleggingscrediteuren zijn opgenomen onder de beleggingscategorie overige beleggingen. In de jaarrekening 2021 was deze post opgenomen in de balanspost overige schulden en overlopende passiva.

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het doel van SPH is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden, nabestaanden en arbeidsongeschikte deelnemers. Om dit doel te realiseren streeft SPH naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen. Het fonds wordt hierbij geconfronteerd met risico's.

Het belangrijkste risico is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat SPH niet over voldoende vermogen beschikt voor dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van algemeen geldende normen en specifieke door DNB opgelegde normen. Als de solvabiliteit zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte is voor toeslagverlening. In het uiterste geval moet SPH de verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten verminderen.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat SPH over meer vermogen beschikt dan vereist.

	31-12-2022	31-12-2021
Het overschot op FTK-grondslagen is als volgt:		
(Technische) voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico fonds en risico deelnemers	7.036	8.927
Buffers:		
S1 Renterisico	144	36
S2 Risico zakelijke waarden	718	1.072
S3 Valutarisico	170	319
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	221	442
S6 Verzekeringstechnisch risico	145	262
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerisico	16	-
Diversificatie effect	-464	-705
Totaal S (vereiste buffers)	<u>950</u>	<u>1.426</u>
Vereist vermogen (artikel 127 Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb))	7.986	10.353
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	<u>9.776</u>	<u>12.484</u>
Overschot	<u>1.790</u>	<u>2.131</u>

SPH heeft voor de afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het fonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt voor het beheersen van risico's over een aantal beleidsinstrumenten:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid

De keuze en het toepassen hiervan doet SPH na uitvoerige analyses van te verwachten ontwikkelingen van de pensioenverplichtingen en de financiële markten, onder meer door ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van pensioenverplichtingen en verschillende beleggingsstrategieën, en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Het bestuur gebruikt de uitkomsten van deze analyses voor de jaarlijks vast te stellen beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid worden derivaten gebruikt. De beleggingsrichtlijnen zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren zijn bijvoorbeeld marktprijzen van aandelen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) en rentes (renterisico).

De strategie van SPH met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst volgens de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille gevoelig is voor het rente, prijs en valutarisico is hierna toegelicht. Vervolgens zijn de overige risico's toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Dit risico bestaat doordat beleggingen en verplichtingen niet in dezelfde mate gevoelig zijn voor rentebewegingen. Het renterisico neemt af naarmate de looptijd van de beleggingen meer overeenkomt met de looptijd van de verplichtingen.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten met duration. Duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor rentebewegingen weer.

	31-12-2022		31-12-2021	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	6.258	5,9	7.840	8,5
Vastrentende waarden (na derivaten)	6.258	13,7	8.061	15,0
Totaal beleggingen	10.546	8,0	12.849	9,1
(Technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	6.798	13,1	8.927	15,4

De duration van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds van 13,1 (2021: 15,4) geeft een indicatie van de rentegevoeligheid van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. Bij een zeer kleine verschuiving van de rente kan het effect benaderd worden door 13,1 maal de verschuiving. Bij grotere verschuivingen wijken de effecten hiervan af.

Ultimo 2022 is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen ("durationmismatch"). Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de beleggingen minder snel dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

SPH dekt het renterisico van de pensioenverplichtingen gedeeltelijk af door middel van obligaties en rentederivaten. De kasstromen van de verplichtingen (en de rentehedge) worden afhankelijk van hun looptijd gewogen gegroepeerd in negen looptijdsegmenten: 5 jaar, 7 jaar, 10 jaar, 15 jaar, 20 jaar, 25 jaar, 30 jaar, 40 jaar en 50 jaar. De hoogte van de renteafdekking van SPH wordt met een staffel vastgesteld. Hierbij geldt dat bij een stijgende dekkingsgraad de afdekking wordt verhoogd. Ultimo 2022 werd door SPH 78% (2021: 68%) van het renterisico strategisch afgedekt.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd op basis van "look through" is als volgt:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	3.032	48,5	1.643	21,0
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	1.204	19,2	1.774	22,6
Resterende looptijd > 5 jaar	2.022	32,3	4.423	56,4
	<u>6.258</u>	<u>100,0</u>	<u>7.840</u>	<u>100,0</u>

S2 en S4 Prijsrisico

Het prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door prijsontwikkelingen, veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde (waardewijzigingen direct in het saldo van baten en lasten verwerkt), zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar sector op basis van "look through":				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	<u>1.067</u>	<u>100,0</u>	<u>1.089</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio op basis van "look through":				
Europa	86	8,0	183	16,8
Noord-Amerika	18	1,7	-	-
Azië-Pacific	-	-	6	0,6
Australazië	-	-	10	0,9
Wereldwijd	<u>963</u>	<u>90,3</u>	<u>890</u>	<u>81,7</u>
	<u>1.067</u>	<u>100,0</u>	<u>1.089</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector op basis van "look through":				
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	260	16,8	503	17,0
Industrie	157	10,3	326	10,9
Handel	297	19,2	656	22,2
Energie	48	3,1	65	2,2
Technologie	220	14,2	545	18,4
Gezondheidszorg	245	15,8	371	12,5
Telecommunicatie	112	7,2	221	7,5
Basismaterialen	101	6,5	175	5,9
Nutsbedrijven	45	2,9	59	2,0
Overige	62	4,0	40	1,4
	<u>1.547</u>	<u>100,0</u>	<u>2.961</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio op basis van "look through":				
Europa	241	15,6	517	17,5
Noord-Amerika	805	52,0	1.586	53,6
Azië-Pacific	159	10,3	276	9,3
Australazië	38	2,5	56	1,9
Emerging Markets	302	19,5	525	17,7
Wereldwijd	2	0,1	1	-
	<u>1.547</u>	<u>100,0</u>	<u>2.961</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de vreemde valuta ten opzichte van de euro daalt. Dit geldt voor beleggingen met een prijs niet in euro's. Dit valutarisico kan worden afgedekt door valutaderivaten. Het strategisch beleid van SPH is erop gericht de valutaposities in de belangrijkste valuta's af te dekken, namelijk het Brits Pond Sterling (GBP), de Japanse Yen (JPY) en de US Dollar (USD).

Het totaalbedrag van de beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd, bedraagt ultimo 2022 24,5% (2021: 40,5%), waarvan 74,0% (2021: 62,4%) afgedekt naar de euro.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten op basis van "look through":

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2022	Nettopositie na afdekking 2021
US Dollar (USD)	1.424	-1.505	-81	762
Brits Pond Sterling (GBP)	77	-179	-102	-1
Japanse Yen (JPY)	96	-97	-1	66
Canadese Dollar (CAD)	51	-53	-2	7
Hongkongse Dollar (HKD)	113	-78	35	-
Overige valuta's	823	-	823	1.122
	<u>2.584</u>	<u>-1.912</u>	<u>672</u>	<u>1.956</u>

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen door faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop SPH (potentiële) vorderingen heeft. Voorbeelden zijn partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit is het risico dat partijen, waarmee SPH transacties is aangegaan, niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor SPH financiële verliezen lijdt.

Beheersing van het kredietrisico vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen:

- Met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het fonds.
- Het vragen van extra zekerheden zoals onderpand, e.d. bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten.
- Het hanteren van prudente verstrekingsnormen bij hypothecaire geldleningen.

Ter afdekking van het settlementrisico wordt alleen belegd in markten met een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied.

Met betrekking tot OTC-derivaten wordt alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van SPH adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar sector op basis van "look through":				
Nederlandse overheidsinstellingen	899	14,4	1.133	14,5
Buitenlandse overheidsinstellingen	1.672	26,7	2.821	36,0
Financiële instellingen	210	3,4	1.539	19,6
Handel	204	3,3	374	4,8
Beleggingsinstellingne	1.654	26,4	534	6,8
Basismaterialen	45	0,7	59	0,8
Industrie	90	1,4	143	1,8
Olie en gas	51	0,8	123	1,6
Nutsbedrijven	53	0,9	136	1,7
Technologie	74	1,2	74	0,9
Gezondheidszorg	87	1,4	149	1,9
Telecommunicatie	57	0,9	97	1,2
Overige (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	1.162	18,6	658	8,4
	<u>6.258</u>	<u>100,0</u>	<u>7.840</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar markt op basis van "look through":				
Mature markets	4.627	73,9	6.616	84,4
Emerging markets	470	7,5	566	7,2
Overige (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	1.161	18,6	658	8,4
	<u>6.258</u>	<u>100,0</u>	<u>7.840</u>	<u>100,0</u>

De kredietwaardigheid van debiteuren van de vastrentende portefeuille op basis van "look through" is in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
	In %		In %	
AAA	1.380	22,1	3.300	42,1
AA	1.685	26,9	1.275	16,3
A	318	5,1	566	7,2
BBB	505	8,1	947	12,1
Lager dan BBB	460	7,4	554	7,1
Geen rating (m.n. liquiditeitsfondsen en liquide middelen vermogensbeheer)	1.910	30,4	1.198	15,2
	<u>6.258</u>	<u>100,0</u>	<u>7.840</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn het langlevens-, overlijdens-, arbeidsongeschiktheids- en toeslagrisico.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de bepaling van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De opbouw van het pensioenvermogen volstaat dan niet voor de uitkering van de pensioenverplichtingen.

Door toepassing van Prognosetafel AG2022 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat SPH in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico is uitgedrukt in risicokapitalen.

De risico's verbonden aan overlijden voor de pensioendatum (vooroverlijden) zijn niet herverzekerd.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico is het risico dat SPH voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadevoorziening). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

De risico's verbonden aan premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid zijn niet herverzekerd.

Toeslagrisico

Het toeslagrisico is het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan SPH op korte termijn niet aan haar verplichtingen voldoen. Het gaat hierbij dus om de kortere termijn, bij de overige risico's vooral de langere termijn (solvabiliteit).

SPH monitort de verhouding tussen de liquiditeitsbehoefte en de beschikbare liquiditeit in een sterk negatief stressscenario. SPH heeft voldoende mogelijkheden om de liquiditeitspositie te vergroten. Hierdoor is SPH in staat om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen, ook in tijden van stress.

S8 Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Als aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Grote posten zijn een vorm van concentratierisico. Een grote post is een post die meer dan 2% van het balanstotaal is. Om dit te bepalen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur (land of tegenpartij) worden gesommeerd.

De grote posten zijn in het volgende overzicht weergegeven:

	31-12-2022		31-12-2021	
		In %		In %
Duitse staat	-	-	1.049	8,2
Franse staat	-	-	732	5,7
Nederlandse staat	371	3,5	1.133	8,7
Oostenrijkse staat	-	-	283	2,2
BlackRock ICS Euro Ultra Short Bond Fund (Vastrentende waarden)	747	6,9	534	4,2
De Munt Nederlands Hypotheken Fonds (Vastrentende waarden)	906	8,4	1.106	8,6
PGGM Private Real Estate Fund (Vastgoedbeleggingen)	964	8,9	890	6,9
BlackRock Institutional Euro Liquidity Fund (Overige beleggingen)	1.094	10,1	-	-
PGGM Infrastructure Fund (Overige beleggingen)	604	5,6	560	4,4
	<u>4.686</u>	<u>43,4</u>	<u>6.287</u>	<u>48,9</u>

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden beheerst door hoge kwaliteitseisen te stellen aan de bij de uitvoering betrokken organisaties op het gebied van interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Achmea Investment Management B.V. Met Achmea Investment Management is een overeenkomst en een service level agreement (SLA) afgesloten.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. Met Achmea Pensioenservices is een overeenkomst en een SLA afgesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van uitvoering van de vermogensbeheerder en pensioenuitvoerder met performancerapportages (alleen vermogensbeheerder), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE-rapportages).

Omdat hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's, zijn hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico is het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor SPH niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

SPH heeft geen verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

De beloning van bestuurders is toegelicht bij de pensioenuitvoeringskosten (zie "6. Toelichting op de staat van baten en lasten"). Er zijn geen leningen verstrekt aan en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuursleden, met uitzondering van de externe deskundigen, nemen deel aan de pensioenregeling van SPH.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

SPH heeft een pensioenbeheerovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. Deze overeenkomst eindigt per 31 december 2026. De jaarlijkse vaste vergoeding bedraagt circa € 5,2 miljoen.

SPH huurt kantoorruimte aan de Hoofdstraat 256 in Driebergen. Het huurcontract is afgesloten tot 1 maart 2027. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt circa € 0,5 miljoen.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Ultimo 2022 zijn de openstaande commitments voor in totaal € 6,7 miljoen in diverse infrastructuurfondsen.

Ultimo 2022 zijn de openstaande commitments voor in totaal € 8,6 miljoen in diverse vastgoedfondsen.

Voorwaardelijke verplichtingen

In 2015 is tegen SPH, als oud-aandeelhouder, een vordering ingesteld door Amerikaanse curatoren en schuldeisers van een onderneming. SPH heeft in het verleden betreffende aandelen verkocht in een 'leveraged buy-out', waarna de onderneming failliet is gegaan. In het eerste kwartaal van 2022 heeft het US Supreme Court de vordering van de curatoren afgewezen. Deze uitspraak is onherroepelijk en daarmee ook afgerond. Vanwege het feit dat de vordering geen noemenswaardige impact had op de financiële positie van het fonds, is er de afgelopen jaren al geen rekening mee gehouden bij het opstellen van de jaarrekening.

Al geruime tijd is er onduidelijkheid over de btw-behandeling voor de diensten verleend aan pensioenfondsen. Het gaat daarbij zowel om vermogensbeheer, pensioenbeheer, bestuursondersteunende als beleidsadviserende diensten die het pensioenfonds inkoopt. Vanaf 1 januari 2016 is het fonds niet langer vrijgesteld van btw en wordt btw in rekening gebracht op alle uitbestede diensten. In Nederland vindt de overheid dat pensioenfondsen niet voldoen aan de criteria voor btw-vrijstelling als genoemd in het zogenaamde relevante ATP-arrest. De enige uitzondering is de individuele premieregeling. In andere Europese landen worden pensioenfondsen wel vrijgesteld van btw. SPH ondersteunt initiatieven om dit vraagstuk onder de aandacht van de politiek te brengen.

SPH heeft bezwaar gemaakt tegen de btw-heffing en de Belastingdienst verzocht om de toepassing van een vrijstelling op grond van de criteria zoals die door het Hof van Justitie van de Europese Unie zijn gesteld in de zogenaamde ATP-casus. Na ontvangst van de negatieve zienswijze van de Belastingdienst in 2021, is SPH een procedure gestart bij de rechtbank Gelderland. In vergelijkbare rechtszaken zijn recent prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU over de reikwijdte van de btw-vrijstelling. De rechtbank heeft december jl. laten weten dat onze procedure wordt aangehouden in afwachting van de uitspraak van het Europese Hof.

Het bestuur volgt de ontwikkelingen rondom de btw op de voet en heeft aandacht voor de mogelijke gevolgen voor het fonds.

Verstreckte zekerheden en garanties

Ten behoeve van Hans Achterberg Verhuur BV is voor 2023 een bankgarantie afgegeven voor € 32.110.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Ultimo 2022 is € 52,2 miljoen aan onderpand in liquiditeiten ontvangen door een positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2022 is geen onderpand in (staats-)obligaties ontvangen. Het ontvangen onderpand in liquiditeiten staat op de balans, het ontvangen onderpand in (staats-)obligaties niet. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Ultimo 2022 is € 715,3 miljoen aan onderpand in liquiditeiten verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Ultimo 2022 is € 120,4 miljoen aan onderpand in (staats)obligaties verstrekt door een negatieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het verstrekte onderpand staat op de balans.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per ultimo 2022 dan op grond van dit jaarrapport kan worden verkregen.

Nieuwe rentetermijnstructuur 2023

De rentetermijnstructuur van DNB is gebaseerd op de Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. De Commissie Parameters heeft in november 2022 een nieuw advies over de UFR-methode uitgebracht. DNB volgt dit advies op vanaf 1 januari 2023. De nieuwe UFR-methode vervangt de vorige UFR-methode die in vier jaarlijkse stappen zou worden ingevoerd.

De (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds ultimo 2022 is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2022, gebaseerd op de UFR-parameters 2022 (de tweede stap van de vorige UFR-methode), en de actuariële grondslagen en veronderstellingen opgenomen in de specifieke grondslagen (zie "4 Algemene toelichting").

De (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds zou ultimo 2022 € 6,810 miljard zijn, als de nieuwe rentetermijnstructuur 2023 zou zijn toegepast, gebaseerd op de nieuwe UFR-parameters 2023. De actuele dekkinggraad zou dan 138,7% bedragen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1 miljoen)

9. Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

	2022	2021
Premiebijdragen	-	223

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 125 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) zijn als volgt:

	2022	2021
Kostendekkende premie	254	246
Gedempte kostendekkende premie	249	153
Feitelijke premie	-	223

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Spaarpremie	247	-
Actuarieel benodigde premie	-	209
Opslag voor uitvoeringskosten	1	4
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	6	33
	<u>254</u>	<u>246</u>

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2022	2021
Spaarpremie	246	-
Actuarieel benodigde premie	-	129
Opslag voor uitvoeringskosten	1	4
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2	20
	<u>249</u>	<u>153</u>

Op grond van artikel 123, lid 2 Wvb mag de kostendekkende premie worden gedempt. SPH maakt gebruik van deze mogelijkheid om de premie te dempen op basis van een voortschrijdend gemiddelde van de rente.

Omdat per 2022 de pensioenregeling is gewijzigd in een premieregeling zijn de gedempte en kostendekkende premie 2022 niet vergelijkbaar met 2021. Per 2022 is er een spaarpremie in plaats van een actuarieel benodigde premie, zijn er andere kosten- en solvabiliteitsopslagen en is demping alleen van toepassing is op enkele risicopremies.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2022	2021
Normpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen	-	111
Premie voor bijdrage aan bestemmingsreserve	-	104
Premieovername bij arbeidsongeschiktheid	-	8
	<u>-</u>	<u>223</u>

10. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2022	2021
Premiebijdragen voor risico deelnemers	<u>251</u>	<u>-</u>

Van de premiebijdragen over 2022 van € 251 miljoen wordt -na volledige betaling- € 227 miljoen als kapitaal ingelegd. De overige € 24 miljoen bestaat uit € 21 miljoen risicopremies, € 2 miljoen solvabiliteitsopslag en € 1 miljoen opslag voor uitvoeringskosten.

11. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2022	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastrentende waarden	30	-789	-1	-760
Derivaten	27	-987	-	-960
Overige beleggingen	1	-860	-	-859
	<u>58</u>	<u>-2.636</u>	<u>-1</u>	<u>-2.579</u>
2021	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	4	181	-	185
Aandelen	61	685	-2	744
Vastrentende waarden	105	-251	-2	-148
Derivaten	30	-490	6	-454
Overige beleggingen	1	59	-9	51
	<u>201</u>	<u>184</u>	<u>-7</u>	<u>378</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct in rekening zijn gebracht.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2022 € 7,2 miljoen (2021: € 9,4 miljoen).

12. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2022	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	-	-8	-	-8

13. Pensioenuitkeringen

	2022	2021
Ouderdomspensioen	295	291
Partnerpensioen	84	72
Wezenpensioen	1	1
Arbeidsongeschiktheid	4	4
	<u>384</u>	<u>368</u>

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2022, zoals vastgesteld door het bestuur, is 3,07% (2021: 1,41%).

14. Pensioenuitvoeringskosten

	2022	2021
Administratiekosten	7	10
Bestuurskosten	1	2
Kosten bestuursbureau	7	7
Controle, toezichts- en advieskosten	1	1
Toebedeling aan kosten van vermogensbeheer	-5	-5
	<u>11</u>	<u>15</u>

De lagere administratiekosten in 2022 zijn het gevolg van de overstap in 2022 van PGGM naar Achmea Pensioenservices N.V. als uitvoeringsorganisatie. In 2020, 2021 en 2022 zijn voor deze overstap en de ontwikkeling van de nieuwe pensioenregeling eenmalig extra kosten gemaakt. De externe projectkosten bedroegen in 2022 in totaal € 2,2 miljoen, waarvan € 0,2 miljoen voor de nieuwe pensioenregeling en € 1,7 miljoen voor de transitie. Daarnaast is € 0,3 miljoen besteed aan nieuwe governance.

Honoraria onafhankelijke accountant

(x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2022			
Controle van de jaarrekening	145	-	145
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>145</u>	<u>-</u>	<u>145</u>

(x € 1.000)	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	87	-	87
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	9	-	9
	<u>96</u>	<u>-</u>	<u>96</u>

Bovenstaand is opgegeven de in het verslagjaar ten laste gebrachte honoraria voor controle van de jaarrekening en verslagstaten en de honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant. Deze werkzaamheden zijn voor 2022 en 2021 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V.

Voor 2022 is een bedrag van € 104 duizend opgenomen als inschatting voor controle van de jaarrekening en verslagstaten 2022 en is € 41 duizend opgenomen door een te lage inschatting voor de controle van de jaarrekening en verslagstaten 2021. Voor 2022 is dus in totaal een bedrag van € 145 duizend opgenomen aan accountantskosten.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 104 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) wordt vermeld dat SPH in het verslagjaar 2022 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Personeelsleden

Bij het bestuursbureau van SPH zijn ultimo 2022 binnen Nederland 17 werknemers (15,6 FTE) in dienst (ultimo 2021: 17; 13,8 FTE). Buiten Nederland zijn dit er 0 (2021: 0). Daarnaast zijn medewerkers voor langere tijd aan het bestuursbureau verbonden op basis van een overeenkomst van opdracht (ultimo 2022: 1,4 FTE; ultimo 2021: 2,25).

Bezoldiging bestuurders

Bestuursleden, leden van de raad van toezicht en leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen een vergoeding. Deze vergoedingen hebben betrekking op werkzaamheden voor bestuurs- en commissievergaderingen en bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten.

De vergoeding aan de bestuursleden bedraagt in 2022 in totaal € 601.685 (2021: € 753.484).

De vergoeding aan de leden van de raad van toezicht bedraagt in 2022 in totaal € 68.040 (2021: € 81.178).

De vergoeding aan de leden van het verantwoordingsorgaan bedraagt in 2022 in totaal € 116.741 (2021: € 114.930).

15. Mutatie (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2022	2021
Pensioenopbouw	-	209
Toeslagen	533	277
Rentetoevoeging	-41	-50
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-382	-372
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-11	-11
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1	1
Wijziging markttrente	-2.243	-526
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	22	18
Resultaat op sterfte	-1	8
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	17	-
Resultaat op mutaties	-7	-4
Overige wijzigingen	-17	-
	<u>-2.129</u>	<u>-450</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Toeslagen

Deze post bestaat uit de baten en lasten van de in het verslagjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het verslagjaar opgerent met -0,486% (2021: -0,533%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2021.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuariel berekend en opgenomen in de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds. De afname van de voorziening is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

In de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is een voorziening opgenomen voor de dekking van toekomstige administratie- en excassokosten. Een deel van deze voorziening valt vrij door het doen van uitkeringen en door het maken van kosten in het verslagjaar.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De hieronder opgenomen toename van de voorziening pensioenverplichtingen is het saldo van overgedragen pensioenverplichtingen (uitgaande waardeoverdrachten) en overgenomen pensioenverplichtingen (inkomende waardeoverdrachten).

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. In 2022 bestond dit effect uit de omrekening naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2022.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2022, de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftekansen en het loslaten van de "1-7"-fictie.

16. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2022	2021
Premies en stortingen	246	-
Beleggingsresultaten	-8	-
	<u>238</u>	<u>-</u>

17. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	<u>-1</u>	<u>-1</u>

Dit is de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen zijn aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

	2022	2021
Wijziging (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de (technische) voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	<u>1</u>	<u>-</u>

18. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2022	2021
Inkomende waardeoverdrachten	<u>-22</u>	<u>-</u>

Belastingen

De activiteiten van SPH zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten over 2022 is volledig gemuteerd in de bestemmingsreserve van SPH. Er zijn geen statutaire bepalingen voor de resultaatbestemming.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft de jaarrekening 2022 vastgesteld in de vergadering van 12 juni 2023.

Driebergen, 12 juni 2023

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen
Het bestuur

Johan Reesink
Voorzitter

Christine Lindeboom
Secretaris en penningmeester

Thom Enneking
Bestuurslid

Gerard van de Kuilen
Bestuurslid

Edwin de Vaal
Bestuurslid

7. Overige gegevens

7.1. Actuariële gegevens

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht is aan Milliman Pensioenen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist conform artikel 143 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Milliman Pensioenen B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Milliman Pensioenen B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 77.600.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.425.000 te rapporteren.

Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel. .

Oordeel

Het pensioenfonds heeft in 2022 gebruik gemaakt van het 'Besluit toeslagverlening in bijzondere omstandigheden' van 7 juni 2022 (Staatsblad 2022, 211) bij het besluit tot toeslagverlening per 31 december 2022 en 1 januari 2023. Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd dat is voldaan aan de in het Besluit gestelde voorwaarden.

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan artikel 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 12 juni 2023

drs. R.K. Sagoenie AAG
verbonden aan Milliman Pensioenen B.V.

7.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022.
2. de staat van baten en lasten over 2022.
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 97 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van het pensioenvermogen per 31 december 2022. Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark omdat dit een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van het pensioenfonds weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur en de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan hen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,425 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van onze controle

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen en de beleggingsadministratie uitbesteed aan Achmea Investment Management N.V. en de pensioenadministratie en het opstellen van de jaarrekening uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. (hierna gezamenlijk: 'de uitvoeringsorganisaties').

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisaties verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisaties zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II, Type I en 3000A-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402- en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2022 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben voor de controle van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een review uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA handreiking 1120 ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies. Daarnaast hebben wij de adequaatheid van de werkzaamheden van de actuaris geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse, zoals opgenomen in de SIRA, geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie in nauwe samenwerking met onze forensische specialisten. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de elementen die tot fraude kunnen leiden: Rationalisatie, druk (motivatie) en gelegenheid. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- We hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de interne beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan het pensioenfonds bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Waar zulke journaalposten zijn geïdentificeerd, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op de geïdentificeerde risico's in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.

Onze procedures om in te spelen op geïdentificeerde risico's op fraude, hebben niet geleid tot een kernpunt van de controle.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, de met governance belaste personen en het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen: naleving van het belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, - zoals opgenomen in Titel 9 van Boek 2 BW, RJ 610 en de Pensioenwet - aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfonds', waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken, te weten:

- Pensioenwet;
- Wet verplichte beroepspensioenregeling;
- Besluit Financieel toetsingskader pensioenfonds (Bftp);
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Gezien de aard van de activiteiten van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen en de complexiteit van deze regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van een pensioenfonds, voor de mogelijkheid van een pensioenfonds om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang; niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controle-aanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de bedrijfsactiviteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen;
- overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de solvabiliteitspositie en de ontwikkeling van de dekkingsgraad na jaareinde.
- nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's);
- inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling;
- inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van bovenstaane evaluatie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur en de met governance belaste personen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van de beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Wet verplichte beroepspensioenregeling te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan direct of indirect genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waardering-modellen wordt bepaald.

Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waardering-onzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde markt-prijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de illiquide beleggingen.

Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen noot 1 en 2 van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat voor 68% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen, voor 6% op basis van afgeleide marktnoteringen en voor 26% op basis van waarderingmodellen en technieken.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de beleggingen beoordeeld;
- Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportages, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de controlewerkzaamheden;
- Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen;
- Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden;
- De gecontroleerde rapportage waarin de beleggingen zijn opgenomen aangesloten met de financiële administratie en de jaarrekening;
- Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen en waarderingsonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2022 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen

De technische voorziening, betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioen-fonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleids-dekkingsgraad. De technische voorziening wordt, conform de vereisten van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde komt tot stand door middel van een berekening vanuit de aanspraakgegevens van deelnemers en wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattings-elementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattings-elementen. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorziening en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 6 en 7 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- De certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten;
- De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris;
- De rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de actuaris met deze basisgegevens werkt bij het toetsen van de technische voorziening;
- Vastgesteld dat de waarderingsgrondslagen van de technische voorziening toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorziening en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2022 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Transitie pensioenadministratie PGGM N.V. naar Achmea Pension Services per 1-1-2022

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen heeft de uitvoering van de beroepspensioenregeling en het coördinerend vermogensbeheer uitbesteed aan meerdere uitvoeringsorganisaties. Sinds 1 januari 2022 is de uitvoering van het pensioenbeheer over gegaan van PGGM N.V. (hierna: PGGM) naar Achmea Pensioenservices N.V. (hierna: APS). Als gevolg van deze transitie is de administratie van DB-regeling ondergebracht in het MAIA systeem van APS en is de administratie van de DC-regeling opgenomen in het RAP systeem van APS. De DB-regeling kent per 31 december 2022 een technische voorziening van € 6.798 miljoen, de DC-regeling kent per 31 december 2022 een technische voorziening van €238 miljoen.

Het voeren van een beheerste en integrale bedrijfsvoering alsook de beheersing van processen bij uitbestedingsrelaties is van belang voor de deelnemers en is eveneens een vereiste vanuit de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

In het kader van de jaarrekeningcontrole hebben wij de transitie van de pensioenadministratie van PGGM naar Achmea Pension Services per 1-1-2022, aangemerkt als kernpunt, vanwege de significantie van de gebeurtenis die zich tijdens de verslagperiode heeft voortgedaan als ook vanwege het belang hiervan voor de deelnemers.

Zoals toegelicht op pagina 22 van het bestuursverslag is gebleken dat het proces met betrekking tot de wijze waarop de DC-regeling in RAP wordt geadmistreerd niet aantoonbaar voldoende beheerst is. In september 2022 heeft DNB een on-site onderzoek uitgevoerd naar het IT-transitierisico bij het pensioenfonds. Ook DNB komt hierbij tot de conclusie dat de uitvoering van de DC-regeling onvoldoende beheerst is.

Wij hebben onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de transitie van de pensioenadministratie van PGGM naar APS:

- De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom het MAIA systeem beoordeeld;
- Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportage van het MAIA systeem, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de door ons uit te voeren controlewerkzaamheden;
- Overeengekomen specifieke werkzaamheden uitgevoerd op de transitie van de pensioenadministratie;
- De opzet en het bestaan van de beheersingsmaatregelen rondom het RAP systeem beoordeeld;
- De rapportage Datakwaliteit met betrekking tot de gegevens in RAP van een door het bestuur ingeschakelde deskundige geëvalueerd en de uitkomsten besproken;
- Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen;
- Vastgesteld dat de verschillen die uit de rapportage Datakwaliteit van Milliman met betrekking tot de posten in RAP komen voor de jaarrekening geen materiële impact zouden kunnen hebben;
- Vastgesteld dat de beleggingen in de DC regeling zijn gecontroleerd en dat deze gelijk zijn aan de waarde van de verplichtingen onder de DC regeling;
- De correspondentie met toezichthouders geïnspecteerd en besproken met het bestuur;
- Vastgesteld dat de transitie toereikend is toegelicht in de jaarrekening en het bestuursverslag.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij hebben in verband met de controle van de jaarrekening geen materiële bevindingen te rapporteren

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag.
- De overige gegevens.
- De kerncijfers.
- Verslag van het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht.
- Bijlage 1 tot en met 3

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET- OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Wij zijn door met het bestuur en de met governance belaste personen benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen vanaf de controle van het boekjaar 2015 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant. Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen is sinds boekjaar 2020 onderworpen aan de regelgeving voor Organisaties van Openbaar Belang.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang geleverd.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur en de met governance belaste personen op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan met het bestuur en de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met met het bestuur en de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 12 juni 2023

Deloitte Accountants B.V.

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

Mr. Drs. J. Penon RA

Postadres

Stichting Pensioenfonds voor Huisartsen
Postbus 90170
5000 LM Tilburg

Overig

Telefoon 088 462 94 62
E-mail contact@huisartsenpensioen.nl
www.huisartsenpensioen.nl
Inschrijvingsnummer KvK 41177476